

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEL Miskolczi VII. orsz. sörárpavásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, ugyanis mint a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének központja, a Borsodmezei Gazdasági Egyesület, a Miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Mezőgazdák Szövetségének Miskolczon 1904. évi augusztus 17-én, szerdán, a vármegyeháza nagytermében országos sörárpavásárt rendez. A vásár d. e. 9-12 óráig, d. u. 2-4 óráig tart.

A vásáron a közvetlen vétel és eladás szabad. Bizományban a „Magyar Mezőgazdák Szövetségének” is közvetíti az eladásokat. Minden eladást a rendező-bizottság ellenőrzi. Az eladások a vásárhelyiségben kiállított minták és bejelentési iver alapján történnek.

A vásáron résztvenni óhajtó eladó árpájából a „Borsodmezei Gazdasági Egyesület” titkári hivatalának faj és minőségként 5 kg. mintát s amennyiben az árpa eladásával a Magyar Mezőgazdák Szövetségét óhajtja megbízni, egyidejűleg ugyanazon mintából 4 kg.-ot a Magyar Mezőgazdák Szövetségének (Budapest, Alkotmány-utca 31.) is beküldeni tartozik. A minták legkésőbb augusztus 15-ig beküldendők.

A vásár üzletszabályzatát és a bejelentési iverket levélbeli megkeresésre a Borsodmezei Gazdasági Egyesület titkári hivatala megküldi.

Termesztők figyelmébe. A Miskolczi Hiteltételt részv.-társ. igazgatósága azon kedvezményt nyújtja a termesztőknek, hogy a sörárpavásárra bejelentett árpát a vásár napjáig miskolczi termény- s áruaktáraiba fekbér felszámítása nélkül kész beraktározni s arra megfelelő előleget adni. Ez ügyben sziveskedjenek a termesztők közvetlenül a nevezett intézethez fordulni.

Gépbemutató Csik-Szeredán.

Az „OMGE.” ugyanis mint a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” a földművelésügyi m. kir. miniszter támogatásával s kar-

öltve a marosvásárhelyi székelyföldi kirendeltséggel és a „Csikvármegyei Gazdasági Egyesület”-tel, folyó évi szeptember hó 27. és 28-án gépbemutatót rendez Csik-Szeredán.

A gépbemutatóra kizárólag hazai gépgyárosok vesznek részt s bemutatásra kerülnek mindazon gazdasági gépek és eszközök, amelyeket a kezdetlegesebb viszonyok között gazdálkodó székely földművelő nép előnyösen alkalmazhat.

A gépek szerkezetéről és munkában való mikénti alkalmazásáról szakemberek fognak a bemutatóra megjelenő kisgazdáknak előadásokat tartani. *A rendező-bizottság.*

Az OMGE. műtrágya-közvetítése. A szuperfoszfát árának megdrágulása.

A „Zalathnai Kénkovandó Ipar Részvénytársasággal” tudvalevőleg szerződésünk van, hogy a közvetítésünkkel megrendelőknek, a megrendelő vasutállomására, a 19-20⁵/₁₀-os szuperfoszfát kg. perzentjét 48, a 16-18⁰/₁₀-át pedig 49 fillérért szállítja 3% engedmény, vagy pedig hat havi kamatmentes hitelre. Most a társaság értesít, hogy tekintettel készleteinek tetemes csökkentésére és a szuperfoszfát árának általános emelkedésére: *folyó évi augusztus 15-től kezdve csak 16-18⁰/₁₀-os szuperfoszfátra fogad el megrendelést, kilogramm s perzentenként 50 filléres árban, a többi egyéb már ismert feltételek alatt.*

Kérjük a gazdaközönséget, további megrendeléseinél e körülmény szives figyelmébe vételére.

Tejtermelő gazdák értekezlete.

(1904. augusztus hó 11-én.)

Jelen voltak: *Wekerle* Sándor elnöklele alatt: Aczél Mihály, Auspitz Viktor, Auspitz Vilmos, Balla Lajos, Berger Géza, Belier Gyula, Balla Kálmán, Blum Kálmán, Ifj. Boronkay György, Baráth Kálmán, Buttler Ervin báró, Baur György, Beér Henrik, Bartos Károly, Blau Sándor, Békássy Elemér, Brachfeld Lajos, Blancz Jenő, Déghy Mátyas, Dekner Farkas, Edelstein Armin, Gerley Lajos, Grünwald Sándor, Gosztonyi Tibor, Dráf Adolf, Györgyey Ilés, Grünfeld Jakab, Geiger Ferencz, Gyurói Tejszövetkezet (képviseli Trekszle István), Evva Lajos, Galambos János, Geszty Rezső, Gergely Károly, Fischer Jenő, Glantz Sándor, Fodor Jakab, Friedmann Gyula, Goldmann József, Galter Frigyes, Halász Gedeon, Hetényi Akos, Haader György, Friedl Dávid, Hauser Salamon, Friedman Miksa, Huszár István, Hetényi Emil, Halmi Nándor, Ipolyi Jakab, Friedl Zsigmond, Huszár István, Hollósy Ernő, Kriestély Béla, Kemptner Ernő, Kohn Izidor, Kégl János, Koczán László, Karsay Vilmos, Keglevich Gábor gróf, Kövér Péter, Kúszler Henrik, Kardos Tivadar, Kégl János, Löwy Nándor, Karczag Gyula, Kéri Benő, Kardos Antal, Klicska József, Kósa Adolf, Kása János, Lengyel Jenő, Laendler Miksa, Lamm Pál, Lutter Béla (Alfa Szeparátor rt. képvis.), Lonkay Zsigmond, Lonkay Armin, Jenisch Ádám, München Sándor, Molnár József, Löwy Károly, dr. Matyasovszky Miklós, Kemény Dávid, Molnár Adolf, Bienwalder Jónás, Libits Adolf, Mesteller János, Laki József, Luczenbacher Miklós, dr. Matta Árpád, Manspart János, Burchard-Bélavary Konrad, Jakobovits Zsigmond, Kelemen Adolf, Novák Erzsébet, Novák Emil, Ondrejovits László, Pfeiffer Arthur, Riedl Kálmán, Rácz Miksa, Riffer Gyula, Plesz Mátyas, Puskás Lajos, Ószi Imre, Orbán József, Piros János, Löwinger Adolf, Reusz Henrik, Sárközy Aurél, Sierbán János, Schwarcz Ferencz, Szemere Huba, Löwinger Lajos, Srikker Sándor, Steger József, Spizer Jakab, Szita János, Pintér Gyula, Sárközy Kálmán, Schlesinger Sándor, Pick Oswald, ifj. Scheiring József, Riedel Ferencz, Suszter Izidor, Schwarcz Zsigmond, Schwarcz Arthur, Schiffer

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V. kerület, Alkotmány-utca 31. szám.

Gabona-osztály.
Erőtakarmány-osztály.
Tenyészállat-osztály.

Vetőmag-osztály.
Gazdasági anyag-osztály.
Borgazdasági osztály.

Gép-osztály.
Biztosítási osztály.
Díj szabási osztály.

Alaptőke: 520,000 korona. Tartalékalap: 210,000 korona. Forgalmi visszatérítési alap: 80,000 korona. Tagok száma: 990.

Prospektust ingyen és bérmentve küldünk.

Az 1904. évi
Szüreti és borgazdasági
árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK
SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Imre, Sigray Pál, Szily Tamás, Truha József, Tóth Sándor, Reiter Rudolf, Takács Mihály, Tóth Kálmán, Turcsán János, Tóth János, Torday Mór, Wodianer János, Vilek Károly, Wohl Sándor, Wertheim Imre, Weisz Géza, Zalesky Jenő.

Az egyesület tisztviselő-kara részéről *Jeszenszky Pál* titkár, mint előadó.

Wekerle Sándor dr. elfoglalván az elnöki széket, az alábbi beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

Az OMGE. részéről ezen értekezlet vezetésére felszólítottán, készséggel fogadtam el azt s szívélyesen üdvözölöm gazdátársaimat. Összejövetelünk célja, hogy a tejtermelők érdekeit megvédjük s érvényre juttassuk a takarmányhiány folytán előállott helyzetben. Mikor a tejtermelők egyesülete működését beszüntette, ezt azzal tette, hogy ha oly körülmények állanak elő, melyek együttes eljárást igényelnek, akkor az OMGE. lesz szíves e tekintetben a kezdeményező lépést megtenni. Ez az időpont elérkezett most, mert a tejtermelők a takarmányhiány folytán azon helyzetben vannak, hogy lehetetlenné válik nekik ezen gazdasági ág jövedelmező folytatása.

Mi gazdák mindig azt tartottuk szem előtt hogy a fogyasztó közönség érdekeinek sérelmével ne járjon eljárásunk. Ezt ma is hangsúlyoznunk kell, mi nem akarunk egy ringet, tróstit alakítani a fogyasztók érdekei ellenében, hanem a terheket akarjuk mérsékelten úgy megosztani, hogy azok a fogyasztó, a közvetítő kereskedelem és mi tejtermelő gazdákra egyformán nehezedjenek. *(Helyeslés.)*

Felkérem *Jeszenszky Pál* titkár urat, szíveskedjék a kérdést előadni.

Jeszenszky Pál előadó: Az ideji takarmányhiány válságos a gazdákra s különösen a tehenészeteket tartó gazdákra. Ha valaha, úgy most van szükség arra, hogy a termelők megállapítsák azokat a feltételeket, melyek mellett tejkereskedőkkel tejszállításra szerződni hajlandók.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” szükségesnek tartotta ez ügyben értekezletre összehívni a budapesti piacra tejet szállító termelőket, de meghívta egyben a „Tejtermelők Egyesület”-ét, a „Tejcsarnok Szövetkezet”-et és a „Magyar Mezőgazdák Szövet-

kezet”-ét is, mely utóbbi a takarmány beszerzésében lehet a termelőknek segítségére.

Azt hiszem, felesleges volna vázolni azokat a nagy hátrányokat, melyek a takarmányhiány nyomában járnak fognak, bizonyára elég csupán egyre hivatkozni, arra t. i., hogy a jelenlegi tejárak mellett tejet termelni jelentékeny veszteség nélkül nem lehet. Ennek az állításnak a megdöntésére aligha vállalkozhatik valaki, mert hiszen köztudomású, hogy normális körülmények között is az eddig fizetett tejárak mellett tejjgazdálkodást haszonnal folytatni nem lehet.

Az utóbbi évben minden megdrágult; megdrágultak a napszámbérek s jelentékenyen emelkedtek az összes élelmiszerek árai, csupán a tej ára nem emelkedett s ma is semmivel sem magasabb, mint évekkkel ezelőtt volt. Hát hogyha eddig nem volt rentabilis a tejjgazdálkodás az alacsony árak miatt, ugy a mai viszonyok között kész veszteséggel és pedig igen jelentékeny veszteséggel fog járnunk s éppen ezért tenni kell valamit, hogy a tejárak emeltessenek. Tenni kell ezt annál inkább, mert a budapesti piacon már is emelkedett a tej ára s a kereskedők értesülésünk szerint már megállapodtak a tejárak emelésében. Hogy azonban történet-e megállapodás a tekintetben, hogy az áremelésben a gazdák is részesíttetnek, erről tudomásunk nincs.

Miután az ideji óriási takarmányhiány miatt a tej előállítás ára tetemesen emelkedni fog, ennél fogva kell, hogy a termelők megállapítsák a méltányos minimális árat, amelyen alól a kereskedőkkel tejszállításra nem szerződnek.

Mi legyen ez a minimális ár, a tisztelt értekezlet van hivatva megállapítani, a magam részéről azonban szükségesnek tartom arra utalni, hogy e kérdést nagy mérséklettel méltóztassék tárgyalni, szem elől nem tévesztendő, hogy a tej a legszegényebb néposztálynak nélkülözhetetlen tápláléka, mely az áremelést elsősorban fogja megsínyleni.

A gazdák nem szándékoznak embertársaiknak bőrét lenyuzni s csupán a legméltányosabb módon oly áremelést határozhatnak el, amely mellett maguk is egzisztálhatnak.

Az első szempont tehát az ár meghatáro-

zásánál az, hogy túlzásokba ne menjünk s egy méltányos és a viszonyok által indokolt minimális árt megállapítsunk.

A második szempont, amelyre figyelemmel kell lennünk, az, hogy lehetőleg a tejkereskedőkkel egyetértésben oldassék meg a kérdés. Az erősebb fél itt mindenesetre a termelők, de ennek dacára kívánatos az együttes megoldás. S csak az esetben, ha a kereskedők esetleg nem volnának hajlandók velünk így megoldani a kérdést, csak ez esetben fogjuk azt megoldani náluk nélkül.

A legfőbb kérdés kétséghívul az, hogy meg legyen a tervezett áremelésnek megoldási módja. Az kétségtelen, hogy az értekezlet itt kimondhatja, hogy 15—16, vagy x filléren alól nem ad el tejet. De hát kérdés, hogy keresztül tudja-e vinni az értekezlet ezt a határozatot.

A határozat keresztülvitele nézetem szerint lehetséges, de csak egy módon, még pedig a legteljesebb szolidaritás esetén. Hogy ez a kívánatos szolidaritás meg lesz-e, ebben én e téren tett tapasztalataimból folyólag nem merek teljesen bizni, mert tapasztalataim e termelők szolidaritását illetőleg bizonyos mértékben szkeptikussá tettek.

Utalok e tekintetben csupán a „Tejtermelők Egyesületé”-re, amelyet annak idején a kereskedők árcsökkentést célzó kartellja alkalmával létesítettünk s amely egyesületet — amikor a tervezett kartell megtörni sikerült — s amikor a veszély elmúlt, a termelők cserbenhagytak, s amely egyesület az érdekelt termelők túlnyomó nagy részének teljes érdeklődés-hiánya és az anyagi eszközök abszolút elégtelensége miatt kimulni volt kénytelen.

A mai viszonyok között bizony jó volna, ha ez az egyesület életben lenne s működhetne, mert kézbe vehetné a ma szőnyegen forgó ügyet, az egyesület köihetné meg és illetve bonyolíthatná le a tejszállítási szerződéseket s kezére járhatna tagjainak a szükséges takarmányok közvetítésében, amire ma nagy szükség volna, de amire ez a kimult egyesület már nem vállalkozhatik. Egy más fórum teremteséről kell tehát a tisztelt értekezletnek most gondoskodnia, mindenképp kimondva a teljes szolidáris eljárást, meg kell beszélni a szükséges teendőket.

TÁRCZA.

Németország mezőgazdaságáról.

(Beszámoló 1903-ban egy gyakorlati gazda társaságában tett tanulmányutamról.)

I.

Első állomásunk Morvaországban volt. Érdekes gyárat tekintettünk meg a Brünn mellett levő Schölschitzben: egy zöldségtermesztő-és aszalótelepet. Tulajdonosa szakképzett mérnök, aki Párisban és Berlinben a légnyomású postát (Rohrpost) berendezte. Konzervgyárának létesítésénél abból indult ki, hogy sokkal célszerűbb a konzerválandó terményekből a fogyasztáshoz való előkészítésnél ugyanis pótolható vizet elvonni; így a termények sokkal könnyebbek, szállításra sokkal alkalmasabbak, mintha sulyban növeljük őket viz, fűszerszám és — bádogdobozok hozzáadásával. Ez elvet nagyon szépen oldotta meg: gyárat alapított, melyben borsót, babot, gyökérszöldséget, gumót, hagymát, paradicsomot főzés és aszalás által eredeti térfogatának egy tizedrésszére apaszt, miáltal oly jó minőségű konzervet készít, mely évekig is eltartható és szállítható. Fogyasztás előtt pedig kilencz rész viz hozzáadása által eredeti térfogatát visszanyeri.

A különböző zöldségeknél itt is tapasztaltuk, hogy mily befolyással vannak a termények fejlődésére és terméseredményeire az éghajlati és talajviszonyok. Schölschitznek a Brünn melletti lejtők aljában oly szerencsés fekvése van, hogy — bár észak felől védve van hegyek által és így nyara aránylag meleg — mégis

ritka az a hét, amikor egy pár jó esőt ne kapna és bő harmat folytonosan öntözi. A talaj homokos agyag, melyre a magasabb helyekről iszapos humuszot mosnak le a vizmosások és apró patakok. Ez alsóbb fekvésű földeken aztán szépen diszlenek borsó, bab, kelvirág, ugorka stb. A tulajdonos 150 holdon természet zöldséget gyárja számára és mennyiségileg is meg van elégedve gyárja hozamával.

A konzerválás a következő: a zöldséget kézzel letisztítják, géppel megmossák, fel is aptózzák, mire gőzben megfő; ezután végtelen rostélyra kerül, mely oly magas hőfoku kemenczébe viszi keresztül, hogy a felfőtt zöldség pár perc alatt száraz lesz.

Az egész nem igényel nagy befektetést, a gyáros villanytal hajtja gyárját, a nagy cenzitrikusokat és káposztagyálukat, melyekkel több száz waggon káposztát gyalulnak meg, ami azután besavanyítva kerül forgalomba.

Hazánk egynemelyik lejtős vidékén, hol a zöldség zamatos, husos, ily gyár nagyon jövedelmező volna; de paradicsom és vereshagyma feldolgozásával még az alföldön is célt érnének, mert e két termény a külföldön, különösen a katonaságnál és hajóélelmezésnél nagyon keresett czikk.

Utunkat folytatva, a német határon innen a vonat ablakából néztük a magasabb kultúrát. Sok fásított út volt, melyeket még Csehországban csak szil- és hársfák, de Szászországban már gyümölcsfák szegélyeznek. Németországban csak nagy ritkán találkozik az ember a gyümölcszedést megtiltó feliratokkal; a nép már tudja a szokást és nem nyul a község, vagyis az ő tulajdonát alkotó alma vagy szilva-

terméshez. Sok czukorrépat is láttunk itt, melyeknek viruló zöldségek fel-felcsillant a számos czukorrépagyár fehérre festett fedele.

Drezdában állottunk meg először. Itt várt reánk a Kemény-testvérek baromfikivitel czég egyik főnöke, ki kérésünkre Szászország szebb birtokaiba bevezetett, a szász gazdasági egyesület elnökétől megszerezte a nagyobb és megtekintésre érdemes gazdaságok névsorát, egyben az elnök ajánló-levelét. Gyorsan csináltunk utitervet, mely szerint másnap reggel Frankenthalba utaztunk.

E lovagi birtok tulajdonosa von Hartmann. A birtok terjedelme 500 Morgen, vagyis körülbelül 250 hold lejtős fekvésű, nehéz agyagföld, mely jól megtermi a rozst, zabot, nagy mennyiségben a burgonyát; takarmányfélék közül főbb termények répa, lóhere. Állati termények közül fő a tej, mely a tejszövetkezet útján Drezdában értékesül. A tehenekek a fekete-tarka oldenburgi fries fajtához tartoznak. Az igazállatok odenburgi nehéz, hidegvérű lovak. E gazdaság inkább a szászországi átlaggazdaságnak felel meg.

Innen tovább Steiger Ottó leutewitzi gazdaságába mentünk. Ez egyike Szászország legnevezetesebb belterjesen kezelt gazdaságainak. Területe 329 hektár; szintén lejtős, márgás agyag. Főterménye rozsból, búzából, zabból áll, melyek különösen nemesítve, vetőmagvak gyanánt értékesíttetnek. Különlegessége a gazdaságnak a leutewitzi takarmányrépa, melyből szintén válogatás útján az Európaszerte híres leutewitzi répamagot termesztik. Termesztenek még takarmányneműket és burgonyát.

Az állattenyésztés terén világhírűvé tették

Nézetem szerint megbeszélés tárgyává kell tenni mindenekelőtt az áremelés kérdését s ha ebben megállapodni méltóztattak, úgy méltóztassanak kimondani, hogy a jelenlevő termelők kötelezik magukat ezen áron alul tejet el nem adni, s egyszersmindenkorra kötelezik magukat ösmerőseiket is megnyerni e határozatnak.

Szükségességnek vélem egy ad hoc bizottságot kiküldeni, amely a tejszállítási szerződések megkötését kézbe vegye, egyúttal pedig szükségesnek vélem felkérni a Tejkereskedők Egyesületét, hogy tagjait arra felkérje, hogy a tejszállítási szerződések megkötésénél nehézségeket ne támaszsanak.

Miután előreláthatólag a magasabb tejárak a milimárikát arra fogják ösztönözni, hogy a tejet hamisítsák, felkérendőnek tartom az illetékes hatóságokat, hogy a tejszűrés fogantatását eberséggel és szigorral hajtsák végre.

Még egy körülményt ajánlok a t. értekezlet figyelmébe, amely mellett mód kínálkozik a fogyasztók megterheletésének csökkentésére s ez az, hogy a kormánytól a tejszállításra díjmérséklést kellene kérni, melyet csak azon kereskedő élvezhetne, aki kötelezi magát ennek ekvivalenciával csökkenteni az árakat.

Sierbán János röviden néhány megjegyzést kíván tenni a fenforgó ügyre s általános szempontokat helyez előtérbe, melyek a kérdés megvilágosításához hozzájárulnak. Konstatálja, hogy a főváros környékén a legolcsóbb a tej, az összes vidéki városokban drágább a tej s fonák helyzet az, hogy ép a főváros környékén, ahol legdrágábbba kerül a tejtermelés és a tejjel való foglalkozás, éppen ott legolcsóbb árakat ér el a gazda a tejjel való foglalkozással.

Szólt ezt annak a széttagoltságának tudja be, hogy a tejtermelők nem találták érdekükben levőnek, hogy a Tejtermelők Egyesületét fentartsák. A termelési költségek tekintetében eltérők lehetnek a nézetek, de abban minden gyakorlati gazda igazat ad szólónak, hogy ily termelési költségek mellett és ily átvételi ár mellett előnyösen tejjel való foglalkozni nem lehet. Feltűnő, hogy aki nem Budapestre, hanem pl. Vácra szállítja a tejet, eléri a 9-10 kr.-os árat, míg a fővárosba szállító egy-két kr.-al olcsóbban értékesíti.

A folyó évben, miután nincs elég takarmány s nem lesz répánk, nem leszünk képesek megfelelő tejmennyiséget termelni, mert már az eddigi időjárás is megmutatta, hogy a legintenzívebb etetés mellett is már eddig 30% kal csökkent a termelés.

Hogy a termelőknek a kereskedőkkel együttesen kell eljárni az méltányos s ha nem így történik, beáll az az eset, hogy a kereskedők a kereset nagyobbodásával önként felemelik az árakat s ebből a termelőknek semmi hasznuk nem lesz. Felhossa még azt, hogy a tejkereskedők is belátják e helyzetet s kijelentették, hogy hajlandók még prémiumot is adni a szállítóknak. Szerinte helyes volna, ha az előadó azonindítványát magáévá tenné az értekezlet, hogy az OMGE. kérje fel a földmivelésügyi minisztert, miszerint az 1896. évi 46-ik törvényzikk végrehajtását a legszigorúbban ellenőriztesse közgeivel.

Kégl István szerint el lehetünk készülve arra, hogy a fogyasztási cikkek árának emelése a közvéleményben bizonyos odiózus érzést fog kelteni. Ezzel számolni kell, ez így van mindig, mikor a termelés megdrágulása és a nehéz gazdasági viszonyok folytán a termények ára emelkedik. Itt azonban nem a fogyasztók kárára való spekulációról van szó, hanem arról, hogy a termelők ne legyenek kénytelenek ezen fontos mivelségi ágat beszüntetni, vagy pedig ne legyenek kénytelenek saját rovásukra dolgozni.

Azt hiszi, hogy az áremelés mérsékelt indokolt s minden ez ügyvel összefüggő kérdés egy központból intézendő el, amint hogy az első lépés már megtörtént a takarmánykivétel megszüntetésével. Szólt a tejárakat a takarmányárak emelésével arányban kívánja emelni s ez másképp nem történhetik, mint hogyha a jelenlegi 12 filléres árakat 18-20 fillérré emelik. Szükséges volna, hogy a gazdák ez irányban szolidaritást vállaljanak, mert enélkül az egész mozgalom czélt tévesztett lesz. Szólt egyébként magáévá teszi az értekezlet előadója által előterjesztett javaslatokat.

Wekerle Sándor dr.: Miután csak azon eljárástól várhatunk eredményt, hogyha az összes érdekeltek egyöntetű megállapodásra jutnak s ez értekezletre a tejkereskedők egylete

és a Központi Tejcsarnok igazgatósága is meghivatott, ezek nyilatkozatát kéri, hogy mily eljárás mellett vélik a tejárak emelését keresztülvinni.

Kelemen Adolf mint a Tejkereskedők Egyesületének elnöke jelent meg az értekezleten. Előtte szólók kifejtették, hogy miért volna szükséges a tej árának emelése. Ezt a kereskedők is belátják, mert az eddigi áráért ily mostoha viszonyok között tejet produkálni nem lehet, szívesen hozzájárulnak tehát a kereskedők ahhoz, hogy a mai viszonyok megszüntetig a tejárak emeltessenek.

Goldman József szerint a tejkereskedők készséggel hozzájárulnak a tejár emeléséhez, mert belátják az abnormis helyzetet. Akik fix mennyiséget szállítanak és kötelezik magukat a szállításra, azon termelőknek a kereskedők szívesen fizetnek a tejtért többet, mint azoknak, akik nem fix mennyiség szállítására vállalkoznak. Egy szűkebb bizottság kiküldetését kéri, amely a mai tanácskozásból folyólag megállapítaná a föltételeket.

Keglevich Gábor gróf röviden kíván a kérdéshez szólani. Az abnormis időjárás folytán minden termény ára emelkedett, a termelés feltételei nehezebbek, ebből önként folyik, hogy a tej árának is emelkednie kell, mert különben a tejjel való foglalkozás folytatása lehetetlen. A szólt által képviselt központi tejcsarnok mellette van egy minimális áremelésnek, bár az igazgatóság ülést nem tartván, még határozott nyilatkozatot nem tehet.

Szerinte a tejszövetkezetek és egyáltalán az összes gazdatestületeknek közre kellene hatni az irányban, hogy egyrészt a termelők helyzete könnyebbítessék, de úgy, hogy a fogyasztók érdekei ne sértsenek meg.

Hetényi Ákos: A tejárak emelésénél a fővárosi árak legyenek irányadók. Goldmann nézetét osztja, de a gazdák az idén aligha vállalkoznak májusig fix tételek szállítására. Nem osztja azt a nézetet, hogy május hóban vissza kell térni az alacsony árakra. A mai árak a gazdákra tarthatatlanok. A mai helyzetet nem tartja vis majornak, a szerződéseket be kell tartani, de oda kell hatni, hogy akik most le vannak kötve, azok jövőben szintén elfogadják az értekezlet megállapításait. Ohajtja,

a leutewitzki fésűs-gyapjas birkát, melynek kosai nemcsak az európai piacokon híresek, de még Amerikába és Ausztráliába is exportáltak. Tenyészetük körülbelül 800 darabból áll. Megtekintésre érdemes oldenburgi fajta tehenészet is, mely áll 83 tehénből és 3 bikából s mely tehenállomány tejtermését a meissenai szövetséget értékesíti. Az ígás állat számára nézve 23 darab, ardennessi és dán lovak, az ökrök, 20 darab, többnyire bajor fajtájúak. Találkozunk még egy kisebb, 80 darabból álló Berkshire fajta sertésenyésztéssel is, mely a tejhulladék értékesítésére van.

A birtokon gazdasági szesz- és sörgyár is van felállítva. Feltűnő első sorban itt is úgy, mint később minden szász birtokon a tanyák várszerű építkezése. Meglehető szűk udvart három oldalon körít egy összefüggő, rendkívül szilárdan épült, több emelet magas épület, melynek földszintjén boltozott, szép tágas, világos és nagyon tiszta istállók vannak. Az istállók burkolata csement, hol csement-jáslakhoz kötve kényelmesen fekhettek az állatok, mely jáslak vas-szénarácsal és önműködő itatóvályuval vannak ellátva. Ugyancsak a marhaisztállókban kőből épített és vasrácsal felszerelt sertésrekeszek is vannak, hasonlóképpen kényelmes ölpiaccezzal ellátva. Más istállóban a lovak, ismét más, de hasonlóan szilárd és tiszta, tágas istállóban vannak a birkák. A felsőbb emeleteket a cselédek lakásai és raktárak foglalják el.

Érdekesek még ezen gazdaságokban az óriási nagy, nem ritkán 60×25×25 méter méretű csürök, melyek a termény és takarmány befogadására szolgálnak. E nagy csürökbe

hordják be a csépelendő terményeket sajátos cséplőszekekre, melyek a csürökbe vannak illesztve és építve s melyeket kívülről, az udvarból, járgánnyal hajtanak. A cséplés után a magfelvonó szerkezettel egyenesen a gépből szállítódik fel a felsőbb emeleten elhelyezett tisztító- és választógépekbe, honnan a hulladék a szalmával és polyvával kihull a szabadba, a magot pedig — lehetőleg nem emberi erővel, melylyel nagyon takarékoskodnak, hanem gépekkel — helyére, a magtárakba szállítják.

A gazdaságnak alapvető elve, hogy mint az állatenyésztésnél is — szigorú magválasztásra törekednek, úgy a terményeknél is pontosan keresztülvit tisztítás és osztályozással a legjobb árut, terményt tudják előállítani és forgalomba hozni és így a legmagasabb értékesítést is érik el.

Innen a szomszédos Wendischborába mentünk át Donath N. gazdaságába, mely tekintve attól, hogy szintén egyike a jelesebb szász gazdaságoknak, nekünk azért is érdekes, mert mint egy özvegy hercegnő tulajdonát, Donath csak mint bér gazdaságot kezeli. Mint jellegzetes dolgot előrebocsátom, hogy hektáronként 80 márká hasznóbért fizet. Érdekes még a bérszerződés azon pontja, mely szerint bérlőnek joga van a birtokon a birtok jövedelmezőségének a fokozására, a gazdaság értékének növelésére, még pedig a birtokos terhére és a befektetésért bérlő a birtokosnak 5% kamatot tartozik fizetni. S e bér gazdaságok tényleg gyönyörűen vannak berendezve és jövedelmezőségére törekvően kezelve.

A wendischborai gazdaságban a tehenészet kiváló szép oldenburgi tehenekből áll; a borjakat

felnevelik és az üszökből időnként a tehenészetbe kötnék be a tehenek pótlására; tinókat pedig mint hizott ökröket értékesítik. A tulajdonos állítása szerint vannak az oldenburgi feketék közt éven át 5000 liternél többet produkáló tehenek, míg az átlag tehenek 3600 liter. Nagyon szép a mecklenburgi sertésállomány és érdekes, hogy a várszerűen épült majorban a tulajdonos egy fedél alatt lakik a tehenekkel és sertésekkel és ezektől csak egy folyosó választja el. De milyen istállók ezek! Semhol szemétnak, hulladéknak, vagy még szagnak is semmi nyoma. Általában érdekes, hogy mily nagy gondot fordítanak e szász gazdaságokban az istállók tisztaságára, világosságára és czélszerű berendezésére.

A nagy és könnyen szellőztethető ablakok nemcsak világosságot, de mindig friss, tiszta levegőt szolgáltatnak. A vizet az önműködő itatókból vízvezetékek adják s így csak természetes dolog, hogy az állatok nemcsak egészségesek, könnyen jókarban tarthatók, de teljes mértékben ki is használhatók. Donath ur gazdaságában alkalmunk volt a szász lótenyésztés egy példányát is látni, nemesvérű oldenburgi kanczák után gyönyörű és rendkívül értékes csikókat nevel. A csikók nappal körülkorlátolt akolban mozognak, éjjel istállóba kötik le.

A gazdaság különben a legfőbb terményen, a takarmányműeken kívül burgonyát, árpát és rozstot termeszt, melyeket saját szesz- és sörgyárában dolgoztat fel, a gyári hulladékot természetesen beállított hízójörszágával éteti fel és ezeket a dresdeni piaczon értékesíti.

Kornstein Ernő.

hogy a szálastakarmányon kívül a korpakivitel is eltöltassék. (Helyeslés.)

Boronkay Ákos kívánja, hogy bizottság küldessék ki, amely a termelőkkel és kereskedőkkel érintkezésbe lépve dülöre hozza e kérdést.

Szemere Huba az értekezlet figyelmébe ajánlja, hogy megszivlelésre méltó az a körülmény, hogy a tejgazdálkodás tekintetében a viszonyok ujabban jelentékenyen megváltoztak. Figyelmezteti gazdátársait arra, hogy a tejtermelési üzem lukratív alapra helyezésénél az első lépés, hogy a termelők egységesen járjanak el és egyöntetű szerződéseket kössenek a kereskedőkkel, mert a multban elkövetett az a hiba, hogy a termelők nem úgy kötöttek szerződéseket, amint kellett volna, az egyik olcsóbban kötelezte magát a tej szállítására, mint a másik termelő. Szólok amellett van, hogy a mostani viszonyok között csak mérsékelt lehet a tejáratok emelni, mert a 3-4 kr-os áremelés nagy recenziót szülne a fogyasztóközönségben, s semmiesetre sem válna előnyére a tejtermelésnek. A tejárat emelését akként kontenplálja, hogy egy gazdák és kereskedők által álló bizottság állapítaná meg az árat.

Karcsag Kálmán szerint az értekezletnek nem az a célja, hogy 6 óra tanácskozzék és ennyi időre hozzon határozatot. A tejárat emelésére mindenképp szükség van, jövő év májusa után is.

Zeigray József a tejszállítás körül tapasztalható miseriákat panaszolja fel, melyek jelentékenyen befolyásolják a tejáratokat. Az értekezlet tegyen lépést azok megszüntetésére. (Helyeslés.)

Lengyel Jenő azt az óhaját fejezi ki, hogy az OMGE. járja közbe a kormánynál, miszerint kedvezményes áron juttasson kukoricát a termelők kezére. Szólok azt tartja, hogy nemcsak májusig, hanem további időre terjedőleg kellene a tejáratokat felemelni.

Vasváry Emil Szemere Hubának felszólására reflektál, aki csak mérsékelt felemelést ajánlja a tejáratoknak. Szerinte az egy-két fillérrel való áremeléssel nem segítünk sem a termelőn, sem a kereskedőn.

Szemere Huba főtartja azt az állítást, hogy lehetőleg az áraknak mérsékelttel való felemelésével szanalhatjuk a helyzetet.

Wekerle Sándor dr. elnök a vita során felhozott detail-kérdések a bizottságnak irányadónul szolgálhatnak arra nézve, hogy azon kívánalmakat igyekezzék megvalósítani, melyek megvalósítása végett egybegyűltünk. Két részre osztja a megoldandó feladatot. Az első azon kívánalmakra vonatkozik, melyeket a kormány s közhatalóságoknál kell érvényesíteni, a másik része kívánalmainknak a szoroson vett értékesítés kérdésre vonatkozik, hogy igyekezzünk a tejtértékesítés mikéntjére nézve tisztába jönni s azután a kérdéssel foglalkozni, hogy a díjtételek leszállítására és pedig nemcsak a tej szállításánál, de a takarmányneműek szállításánál is, ugyszintén a tejtermények vasuti szállításánál a kiméletes kezelést kieszközöljük és a szállítási tarifák mérséklésére közrehatunk. Hogy mi legyen a minimális tejár, ennek

megállapításánál a kiküldendő bizottságnak tekintettel kell lenni arra, hogy a takarmányhiány nemcsak a tejáratokra, takarmányárakra, hanem a tehénárakra is befolyással van. Mind-ezen kérdések mérlegelése tán úgy történhetik a leghelyesebben, hogyha egy vegyes bizottság küldetik ki.

Örömmel konstatálja, hogy itt felmerül a tejtermelők együletének újból való megalakítása. Szólok is kívánatosnak tartja, hogy ezen fontos gazdasági ágának állandó érdekképviselete legyen. Mi ezt megpróbáltuk, de a tejtermelők részvételének hiánya folytán az egyület működését be-szűntetnünk kellett. Kéri a jelenlévő gazdátársakat, hogy egy kitett íven a Tejttermelők Együletébe való belépésüket kinyilvánítsák.

A kiküldendő bizottság mielőbb tartson értekezletet. A bizottság tagjaiul az értekezlet felkérte: *Wekerle Sándor* elnököle alatt *Szemere Hubát*, *Matta Árpád dr.-t*, *Helényei Jenőt*, *Zaleski Jenőt*, *Sierbán Jánost*, *Blantz Jenőt*, *Keglevich Gábor grófot*, *Reusz Henriket*, *Küszler Henriket*, *Gerlei Lajos igazgatót*; *Kelemen Adolf*, *Goldmann József*, *Riedl Ferencz kereskedőket*, *Kégl Sándort*, *Boronkay Árpádot*, *Grünwald Józsefet*, *Karsai Vilmost*. A bizottság üléséről és határozatáról lapunk vegyes rovatában közöljük a tudósítást.

A takarmányinség enyhítése.

A takarmányinség leküzdése és az élelmiszerek túlságos drágulásának meggátolása foglalkoztatja az összes társadalmi köröket és vesz részt pro avagy kontra e mozgalmakban. A takarmányinség leküzdhetése érdekében ugyan az egész nemzeti közvélemény egyhangulag kívánja a legerélyesebb állami és társadalmi akció megindítását, mert abból hasznot legfeljebb egyes takarmánygyárak és a kevésbé tisztességes spekuláció merithetnek, egyébként pedig következményeit keservesen megsínyli az összes termelő- és fogyasztóközönség; ám az élelmiszerek drágulása már erős érdekkellentétet támaszt a termelők és fogyasztók társadalmában és itt a helyes középút eltalálni, az érdekkellentéteket elsimitani bizony nem könnyű feladat.

Az élelmiszerek megdrágulása voltaképpen a takarmányinség következménye. Kenyér gabona ugyanis termelt annyi, hogy abból rendes körülmények között kivételre is kerülne, sőt meglévő készleteinkből Ausztria szükségletét is fődözhetnők. De nem termelt takarmány, nem pedig főleg az emberi táplálkozásban is oly nagy szerepet játszó burgonya és tengeri; tehát kenyér gabonaszükséglet is jelentékenyen emelkedni fog és így a szokottnál kevesebb marad abrakolásra. De másnemű takarmány sem termelt, a gazdaközönség tehát kénytelen összes nélkülözhető jószágállományán tudadni, mert nincs takarmányt honnét vásárolnia és ha volna, sincs módjában, mert nincs jövedelme, ami-

ből a már most is méregdrága takarmány árát kifizethesse. A jószág elkotyavetyélése azonban a tej-, hus- stb. termelés megcsökkenését és ennek kifolyásaképp a legszükségesebb élelmiszerek hallatlan megdrágulását eredményezheti. A takarmányinség tehát végkövetkezményében valóságos éhínséget és ezenkívül a jószágállomány, a nemzeti vagyonnak milliárdokra rugó értékvesztességét okozhatja, amelynek következményeit azután évek hosszú során át megsínylené nemcsak a gazdaközönség, hanem az egész magyar társadalom. Így fest a takarmányinségnek deklarált takarmányinség a maga természetes valóságában.

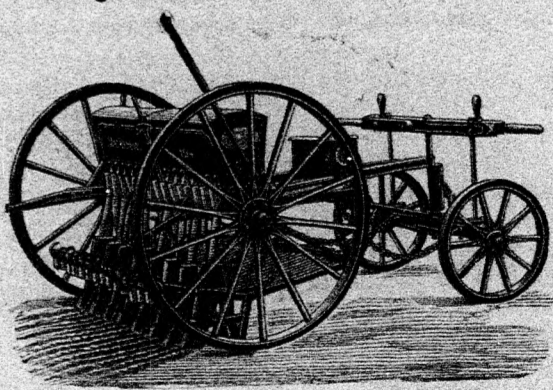
Amiből persze nem következik, hogy a válság következményei teljes borzalmasságukban bekövetkezzenek. Egy rendezett kulturállamban, a miénkhez hasonló hatalmas forgalmi eszközök mellett, türethető államháztartási viszonyok között, egy rossz takarmánytermés ily katasztrófális jellegű hatása ma már be sem következhetik. Következményeit megszenvedni az egész társadalom, a termelő- és fogyasztóközönség egyaránt, de e szenvedés megkönnyítésére nagyon sokat tehetnek úgy az állam, mint maga a társadalom.

Mert a takarmányinség következményeinek elhárításában a társadalomra ép oly, sőt talán még nehezebb feladatok hárulnak, mint az államra; és mi teljes joggal remélhetni véljük, hogy mindkettő teljes mértékben teljesítendő a reá háruló feladatokat. Éppen ezért, mi e lap hasábjain, habár hónapokkal előbb figyelmeztettük az érdekelteket a bekövetkező veszélyre és megjelöltük elhárításának legszükségesebb eszközeit, sohasem okozunk riadalmat a gazdaközönség soraiban a veszély következményeinek tulhajtásában, sőt igyekeztünk a pánikszzerűleg fokozódó rémületet a helyzet higgadt megítélésével lecsillapítani. Hogy baj van, azt nem tagadtuk, de hogy e bajon lehet, kell és fognak is segíteni, azt mindig erős meggyőződésünknek vallottuk és hirdettük.

És e meggyőződésünket maig sincs okunk megmástitani. A részünkről is javasolt első segélyintézkedéseket a kormány becsületesen megvalósította. Termésjelentéseiben előre figyelmeztette a gazdaközönséget a bekövetkező veszedelemre. Ingyen szakiratokban és egyéb, a rendelkezésére álló eszközök fölhasználásával, a gazdaszervezetek, szaklapok stb. közreműködésével erélyesen terjesztette a magyar gazdaközönség között a legelső önségély, a tarlóba vethető őszi és kora tavaszi takarmányok termesztésének, a gazdaságban kitünő sikerrel takarmányozható hulladék és gyári melléktermények használatának ismeretét.

Amidőn a veszély aktuálisabb lett, enge-

Jutányos árak! Kedvező feltételek!

Gyártelep: Budapest, Váci-ut 19. sz.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat

ajánlja legujabb

„MEZŐHEGYES” tolórendszerű sorvetőgépeit

és mindennemű egyéb gazdasági gépeket és eszközöket, kizárólag csak a legjobb minőségben.

délezte az állami erőkben az ingyenes legel-tetést, a lombtakarmány és alomszedést. A kereskedelmi miniszter tetemesen leszállította az összes takarmányeműek szállítási díjtételeit a közvetlen vezetése alatt álló állami és helyi-érdekű vasutakon. Mindezekről lapunk hasábjain annak idején részletes tudósításokat adtunk és most ismételtelen ajánljuk e kedvezmények igénybevételét a gazdaközönség szíves figyelmébe.

Most azonban, hogy a takarmányinség immár kétségtelenné vált, úgy látszik, hogy a kormány a rendelkezésére álló legerősebb eszközöket kívánja alkalmazásba venni. A hivatalos lap augusztus hó 11-iki száma közli a „takarmánykiviteli tilalom” elrendelését, amely szerint, a magyar minisztertanács határozata alapján, az érdekelt osztrák miniszteriumokkal egyetértőleg, a melasz, tengeri, zab, lóbab, csillagfürt, búkköny, burgonya, mindennemű friss fű és széna, szalma, szecska, polyva, korpa, malátacsira, olajpogácsa, moslék, répaszelet és törköly kivitele a közös vámterületről betiltatik. A rendelet közzététele után azonnal életbe lép, és csak az e hó 12-ike előtt hajókra és vasutára föladott szállítmányok kivitele engedélyeztetik.

Hát ez mindenesetre hatályos és föltétlenül szükséges intézkedés, mert a szomszédos államokban, ahol szintén silány a takarmánytermés, erősen vásárolták a spekuláció által mozgósított erőtakarmánytömegeket. Rendes tengeriszállítóink, Románia és Szerbia, már szintén és pedig már előbb betiltották a tengeri kivitelét. Ki voltunk téve tehát annak a veszélynek, hogy a takarmánygyárártól és a megszorult gazdaközönségtől összevásárolják a meglévő kevés takarmányt, szalmát is, és akkor aztán ugyancsak kotyavetyélhettük volna az inséges jószágot.

A legfőbb ideje volt tehát a kivitel tilalmazásának, sőt mintha kissé megis késétt volna, mert ha csak e hó elején is léptetik életbe a tilalmat, sok szép ezer vagonocska takarmányt lehet vala benntartani. Ép ezért mi, akik már június hó elején kértük a tilalmazás előkészítését, a gazdaközönség általános idegességének nyomása alatt, magunk is erőlyesen követeltük és sürgettük a tilalmazást.

A megtörtént intézkedést így is köszönettel vesszük tudomásul és ha számításba vesszük, hogy az ily radikális intézkedést szükségessé tevő és megokoló takarmányinséget bajos volt július vége előtt konstatálni, mert hiszen egy kiadó esőzés a múlt hónap második felében még nagyon sokat segített volna, hogy e kérdést végre is az osztrák miniszteriummal közösen kellett elintézni és végül hogy e hó

első hetében érdekelt szakminisztereink a költségvetés letárgyalásával voltak elfoglalva; akkor a 10 napi késedelmezés nagyon is megérthetővé válik.

A kiviteli tilalom remélhetőleg konszolidálni fogja a takarmányárfejlődési viszonyokat és részben talán esillapítani ama pánikszerű riadalmat, amelylyel a gazdaközönség nyakra-főredobta a piacra sovány marháját, mely rövid időn 30—40%-os árcsökkenést okozott. De ezzel még koránt sincs segítve a bajon, mert az idej takarmánytermés, ha mind benmarad is, kevés és az osztrák tartományok e kevésre is erősen konkurrálnak. A magyar gazdaközönség legnagyobb része azonban már a mai árakon sem bir takarmányt vásárolni, mert hiszen nincs miből azt megfizetni. Amiből most már nem az a következés, hogy az állam ingyen takarmányt oszszon szét az inséges gazdák között, hanem igenis az, hogy a megszorult gazdaközönség méltányos árban és olesó hitelre szerezhesse be azon legszükségesebb takarmányt, amely nélkül jelenlegi jószágállományát fenntartani nem képes. Vagyis, hogy erőlyes állami beavatkozással gátoltassék meg a meglévő állatállomány elkötvyetvélyése és a legszükségesebb állati termelés biztosításával az élelmiszerek aránytalan megráglulása.

Tallian földmívelésügyi miniszter ismételt nyilatkozataiból tudjuk, hogy a kormány ez irányban is erőteljes mentőakciózt tervez és az eddigiekből következtethetjük, hogy ez akciózt szervezése immár erőteljes folyamatban van. És erre a kormánynak számos eszköze van, amelyek között tetszés szerint válogathat és a melyet legjobb belátása szerint kombinálhat. Hogy terveit a kormány ma még el nem árulhatja, mert az élelmes spekuláció nagy mértékben gátolhatná, illetőleg a maga javára használhatná annak eredményeit, azt teljesen elismerjük és méltányoljuk. De tenni valamit kell és ez végeredményében csak az lehet, hogy nagyobb szabású inséges államkölcson folyósíttassék jutányos föltételek mellett a gazdaközönség rendelkezésére akár készpénz, vagy ami még jobb, jutányos áru takarmányanyagok, alomszalma és koratermésű takarmány vetőmagvak stb. alakjában.

S mégis adoelegendés és könyörödományok szétosztására semmi szükség. A kormány tehát ma még, bár mindenesetre tetemes összeg felhasználásával, de mégis az államháztartás jelentékeny megerhelhetése nélkül nagyon is enyhítheti a takarmányinség veszedelmét. És ha ez megtörténik, semmi ok sincs arra, hogy a gazdaközönség kétségbeessék a jövő felett és a piacra dobja legszükségesebb jószágállományát.

Mi teljes bizalommal várjuk a tervezett állami segélyakció gyors és energikus végrehajtását és ezzel a takarmányinség enyhítését. Ez mint látjuk jobbára állami föladat. Az inség így egyszerűen takarmányinséggé redukálódik és az ebből még mindig okvetlenül bekövetkezendő teherviselés arányos megosztása a társadalom föladata. Erről azonban egy más alkalommal.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A száritott szőlőtörköly tápláló értékéről.*)

Annak daczára, hogy úgy a friss, mint a száritott szőlőtörköly régóta állati takarmánynak használtatnak, tápláló értékéről alig tudunk eddig valamit. Néhány kémiai elemzés, mely a szőlőtörköly nyers tápanyagainak mennyiségéről ad felvilágosítást, mindaz, aminek alapján a szőlőtörkölyt mint állati takarmányt eddig megbecsülték. Már pedig tudjuk, hogy valamely takarmány tápláló értéke nem kémiai összetételétől, hanem emészthető tápanyagtartalmától függ, amelynek mennyiségét csak állatkísérletekkel lehet meghatározni. Ezekkel határozzuk meg, hogy a vizsgálandó takarmány fehérje-, zsír- és szénhidráttartalmából mennyit értékesített a szervezet és mennyi távozott el felhasználatlanul.

Mielőtt a szőlőtörkölyvel végzett ezen kihasználási kísérletek megbeszélésére áttérnénk, még egy módszerről szükséges megemlékezni, melylyel valamely takarmány valódi tápértékét a legpontosabb módon határozhatjuk meg. Ezen módszerrel kísérletileg az állati szervezetben végbement *energiaforgalmat* határozzuk meg oly módon, hogy meghatározzuk, hogy mennyi energiát vett föl a szervezet a takarmánnyal és mennyi távozott el felhasználatlanul. A kísérleti kivitelől eltekintve, tekintettel ezen módszer igen nagy fontosságára, csak annak elvi részéről akarok szólni. Tudjuk, hogy az állatvilág, ellentétben a növényekkel, az összes életfolyamatokhoz szükséges energiát a széntartalmú tápanyagokból veszi. Ezeknek az állati szervezetben való elbomlásakor a bennük felhatalmazott kémiai energia felszabadul és a szervezet által annak különböző céljaira fordíttatik. A tápanyagforgalomnak tulajdonképpeni célja tehát nem más, mint egy energiaforgalom létesítése, hisz maga az egész élet nem más, mint energiaforgalom. Ezt szem előtt tartva, valamely takarmányt annál értékesebbnek kell tartanunk, minél több oly energiát tartalmaz, melyet a szervezet céljaira képes felhasználni, vagyis röviden valamely takarmány annál nagyobb tápláló értékkel bir, minél nagyobb az értékesíthető energiátartalma. Az energiát kalóriákban, vagyis hőegységekben fejezzük ki: 1 nagy kalória (Kalória) azon melegmennyiség, mely 1 kg. víznek kőfokát 1 C°-al emeli föl;

*) Dolgozat a m. kir. állatléttani és takarmányozási kísérleti állomás laboratoriumából.

Szabadalm. felső- és alsó kiömlésű
eredeti „**KINCSEM**” vetőgépek
kiválóan szilárd

Borsajtolók és Szőlőzúzók,

valamint minden egyéb mezőgazdasági gépek raktára

SZÜCS ÖDÖN-nél Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

sulat

épeit

össégben.

ennek $\frac{1}{1000}$ része a kis kalória (kalória). Ha tehát valamely takarmány vagy bármilyen anyag energiátartalmát akarjuk meghatározni, úgy a kalorimetriás módszer segítségével annak melegítő képességét vagy kalóriatartalmát határozzuk meg. Ha ezt egy állatkísérlet kapcsán a naponta etetett és ismert mennyiségű takarmány és bélsár helyes középpróbájában határozzuk meg, úgy megkapjuk azon energia mennyiségét, melyet az állat a takarmánnyal felvett és a bélsárral kiürített. A különbség adja a *fölszívódott* energia mennyiségét. Csak hogy nem az összes fölszívódott energia értékesíthető is tényleg a szervezetben, hisz tudjuk, hogy az állati szervezetből a vizeletben és a tüdőn át kilélegzett mocsárgázban (methán CH₄) oly vegyületek távoznak el, melyek az égésnek nem végeredményei, hanem melyek még nagymennyiségű ki nem használt energiát tartalmaznak. Hogy tehát a szervezetben tényleg értékesített energia mennyiségét megkapjuk, a takarmány energiátartalmából le kell vonnunk a bélsár, vizelet és a tüdőn át kilehelt methán energiátartalmát. Az érték, melyet így nyerünk, sokkal megfelelőbb mértékűt adja valamely takarmány tápláló értékének, mint a kihasználási kísérletekkel megállapított emészthető tápanyagok (protein, zsír és szénhidrát) mennyisége. Az emberi táplálékok és állati takarmányok tápláló értékének energetikai alapon való megítélése a táplálkozás- és takarmányozástani óriási lépéssel vitte előre. Ha a legújabb szakkönyveket, különösen az amerikaiakat megtekintjük, az emészthető tápanyagok mellett mindig ott találjuk az illető takarmány emészthető energiátartalmát, melynek alapján sokkal jobban hasonlíthatók össze az egyes takarmányok, mint a tápegységek mennyisége alapján, már csak azért is, mert ezeknek kiszámítási módja mondhatni napról-napra változik.

Ezen, tulajdonképpen cikkem keretén tuleső, bevezetést abba felvenni mégis szükségesnek tartottam elvi jelentőségén kívül még azért is, hogy megmutathassam, hogy az emészthető tápanyagoknak állatkísérletekkel való meghatározását, mily tökéletesen egészíti ki az energiaforgalom meghatározása.

A vizsgálandó szőlőtörkölyt egy fővárosi szeszgyár állítja elő, oly módon, hogy az erjedt törkölynek hig alkohol vagy vízzel való kifőzése után abból először hig sósavval a borkósavat vonja ki, majd pedig ennek eltávolítása után a kipréselt törkölyt megszáritja és örlő malmon oly finomra megőrli, hogy abban egész szőlőmagvak többé elő nem fordulnak. A kocsány, héj és magvakból álló megőrölt száritott szőlőtörköly kémiai összetételét két megvizsgált mintában a következőnek találtam:

	I.	II.
	százalékban	
viztartalom	9.78	10.0
hamu	7.67	9.66
nyers protein	11.49	11.45
tiszta protein	8.17	9.22
nyers zsír	8.59	6.62
nyers rost	27.00	29.19
nitrogénmentes anyag	35.67	33.08
100 gr. nyers energia-tartalma	445.4	444.3

Meghatároztam az I. mintában a cerssav mennyiségét is, mely a légszáraz anyagban 0.61% tannin és 0.23% Gallussavból állott.

Tisztán azonban ezen törkölyt nem etették, mivel sem ló, sem szarvasmarha, sem juh megenni nem akarta. Az állatok csak a nekik nyújtott szénát fogyasztották el, anélkül, hogy a száritott szőlőtörkölyhöz hozzányultak volna. E körülmények között nem maradt egyéb hátra, mint a törkölyt melasszéval keverni. A keverés, amelyet a nevezett gyár eszközölt, körülbelül 60 rész törköly és 40 rész melasse arányban történt. Kísérleteinket ezen melasse-szőlőtörkölyvel végeztük. A kísérleteknek, melyeket lovon, szarvasmarhán és juhon végeztünk rész-

letes leírását mellözve csak a főbb eredmények elosorolására szorítkozom.

Kísérleteink két szakaszból állottak: az I. szakaszban az állatok tiszta szénát kaptak, a II. szakaszban takarmányuk ugyanazon szénából és melasszes szőlőtörkölyből állott. A két szakasz között hosszabb átmeneti idő volt, melyben a tiszta szénáról fokozatosan mentünk át a széna + melasszes törkölyre. A megállapított adagot először 10-14 napig kapták az állatok, mely előtetetés után magát a kihasználási kísérletet kezdtük meg, amikor is a naponta felvett takarmány, kiürített bélsár és vizelet mennyiségét pontosan megmértük. A takarmányban s a bélsárban a szokásos módon, meghatározott összes kémiai alkotórészeket kívül meghatároztam a kalóriatartalmát is, melynek mennyisége a vizeletben is kísérletileg lett megállapítva. Miután respirációs készülékünk még üzemben nincsen, a kilehelt methán mennyiségét számítás útján határoztam meg.

Ily módon meghatároztam a melasszéval kevert száritott szőlőtörköly tápanyag tartalmát és az abban foglalt értékesíthető energia mennyiségét, mely adatokból a melassze mentes törköly tápláló értéke és értékesíthető energiátartalma volt kiszámítható. Ezen számítás alapjául azon ismert tény szolgál, hogy a melasse az állati szervezetben felszívódik ugyan, de fölszívódása által leszállítja a vele egyidejűleg etetett többi takarmány tápanyagainak emészthetőségét. A melasse, tehát fölszívódása által depressziót hoz létre a többi tápanyag fölszívódásában, melynek nagyságát Lehmann és Kellner határozta meg. A melasszes szőlőtörkölyre vonatkozó emészthető energiának tiszta szőlőtörkölyre való átszámítása a következő adatokat szolgáltatotta:

	lóban	ökörben	juhban	átlag
a szárazanyagból	24.22%	32.44%	26.32%	27.66%
a serves	26.26	33.25	29.34	29.61
a nyers proteinből	11.58	15.23	13.43	13.41
a zsirból	20.05	43.76	65.98	43.26
a rostból	19.85	31.16	22.64	24.55
a N-mentes anyagból	38.17	39.66	31.45	36.42
az energiából	23.01	34.47	28.88	28.89

Ezen adatokból és a szőlőtörköly kémiai összetételéből (I. sz. elemzés) kiszámíthatjuk a benne levő emészthető tápanyagok és értékesíthető energia mennyiségét, amit 10% vizelettel tartalmazó száritott szőlőtörkölyre számítottam át könnyebb használhatóság kedvéért. E szerint a száritott szőlőtörköly 100 grammjában (10% vizelettel) az emészthető tápanyagok mennyisége:

	a lókísérletek szerint	az ökörkísérletek szerint	a juhkísérletek szerint	átlag
szárazanyag	21.80%	29.19%	23.69%	24.89%
szervesanyag	21.62	26.71	24.16	24.16
nyers protein	1.32	1.74	1.54	1.53
nyers zsír	1.86	2.90	6.14	3.62
nyers rost	5.73	9.09	6.53	7.11
nitrogénmentes anyag	12.71	12.98	9.95	11.90
értékesített energia	102.2 Caloria	155.5 Caloria	128.2 Caloria	128.7 Caloria

Ezen számok a száritott szőlőtörköly tápláló értékéről nagyon rossz kritikát szolgáltatnak. Nyers kémiai összetétele szerint láttuk, hogy a szőlőtörköly a jó minőségű réti szénához hasonló és ezzel egyenértékűnek tartják, pl. Franciaországban még most is. De az állatkísérletekkel nyert számadataink egész mást mondanak. Ezekből azt látjuk, hogy a száritott szőlőtörköly nagyon is gyöngé takarmány, mely tápláló értékére nézve silány réti szénánál is rosszabb. Az összehasonlítás alapjául legjobban az értékesíthető energia tartalom szolgálhat, így például állomásaikon végzett kísérletek szerint 100 gr. gazdasági zab 12% vizelettel mellett 258 Cal., 100 gr. duppain zab 221 Cal., egy silány minőségű honsági széna 160 Cal. értékesíthető energiát tartalmazott. A vizsgált szőlőtörköly a különböző állatokon végzett kísérletek átlaga szerint 129 Cal. értékesíthető energiát tartalmazott.

Keresve annak okát, hogy a nyers összetételére nézve a jó minőségű réti szénához hasonló száritott szőlőtörköly miért értékesíthető oly rosszul az állati szervezetben, előállítási módjára kell gondolnunk. Ez adja ezen takarmány rossz emészthetőségének, különösen a nyers protein rossz kihasználásának magyarázatát. Az erjedt törkölynek vízzel vagy hig alkohollal való kidolgozása alkalmával olyképpen járnak el, hogy az először hideg vízbe kerül, amelyet lassan felmelegítenek. Ezen folyamat alkalmával az oldható és könnyen emészthető proteinek legnagyobb részét oldatba mennek. A további folyamaton keresztül ment törköly kipréselés után egy száritóba kerül, ahol körülbelül egy órában keresztül 80 fok R. marad meg. Ezen száritás minden valószínűség szerint a főoka a protein rossz kihasználásának.

Ugyanis Volhard vizsgálataiból tudjuk, hogy minden takarmányban a fehérje emészthetősége a takarmány magasabb felmelegítése által rendkívül eszikken. Így pl. bizonyos szénában a fehérjéből rendes körülmények között 74.3% volt emészthető. 100° C.-ra melegítve fel ugyan ezen szénát, Volhard a fehérje emészthetőségét csak 61.6%-nak találta. Ezen vizsgálatokat Volhard több mesterséges és gyári takarmányra kiterjesztette és a nagyobb hőfoknak a fehérje emészthetőségére gyakorolt ezen káros befolyását általános érvényűnek találta. Ez magyarázza meg a száritott szőlőtörkölyben levő aránylag nagymennyiségű nyers protein csekély emészthetőségét is.

Hogy a megvizsgált száritott szőlőtörköly oly gyenge takarmánynak bizonyult, annak nagy részben kocsánytartalma is az oka. A kocsányok, melyek a légszáraz szőlőtörkölynek mintegy 22%-át képezik, tápanyagokban igen szegények. 100 gr. légszáraz kocsányban volt:

viz	hamu	nyers protein	tiszta protein
8.23%	2.75%	4.48%	4.05%
nyers zsír	nyers rost	N-mentes anyag	
4.73%	32.66%	43.10%	

A kocsányok eltávolításával tehát a száritott szőlőtörköly takarmányértékét esetleg növelni lehetne. Weiser István dr.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Kosutány Tamás dr.

A Thomassalakról és szuperfoszfátról.

Kosutány Tamás dr. az orsz. vegyiskerleti állomás igazgatója vetette fel egyik cikkében a kérdést, hogy a szuperfoszfát elterjedése mellett miért szorul háttérbe a Thomassalak használata? Jogos volt e kérdés feltétele már csak azért is, mert hiszen közérdekű dolgot vélt cselekedni az említett cikk írója akkor, amidőn hazai talaj-, éghajlati és termesztési viszonyainknak sok esetben szuperfoszfátnál jobban megfelelő Thomassalak kiterjedtebb használatára hívta fel a gazdák figyelmét s ámbár azon statisztikai adatok, amelyeket egy cikkében, mint ennek kiegészítésül közölt

feleletében említ s amelyek a Thomassalak felhasználását volnának hivatva dokumentálni, teljes egészükben nem is állnak fenn, mert sokkal több volt a fogyasztás, mégis érdemes dolgot cselekedett, a midőn a foszforsavas trágya nagyobbmértvű felkarolását ajánlotta. Ugyanezen tárgyról más két cikket olvashatunk azután, a melyek azonban eltérve a helyes iránytól egyoldaluan a szuperfoszfát előnyeit állítják homlokterbe, holott sem Kossutány dr.-nak, sem más objektíven ítélőnek célja nem lehet az; csupán az egyiket emelni ki a másik rovására, a mikor mindkettőnek megvannak a maga előnyei, valamint hátrányai.

A magam részéről úgy fogom fel a dolgot, hogy közérdekből a jónak tért kell engedni az érvényesítésre s nem szabad a gazdaközönséget megfélemlíteni, vagy legalább is egyik vagy másik műtrágya kiterjedtebb használatára felhangolni. Igaz, hogy a jobb a jónál önként utat tör magának, ez ellen hiába teszünk.

Nekem czéлом tárgyvilágosan szembeállítani a szuperfoszfát és Thomassalak értékét és gyakorlati hasznát.

Beszéljünk tehát először a szuperfoszfátról. Ebben a foszforsav vízben oldható állapotban van jelen. Majdnem minden talajféleségen érvényesül. Hatása gyors. De nem kitartó. Ez tény. Szabályul tekintendő tehát, hogy oly növények alá, amelyek élettartama rövid, a szuperfoszfát alkalmazandó. S melyek ezen növények? Első sorban a tavasziak, így árpa, zab, tengeri, burgonya, a répafelek, mák, len, kender s a legtöbb kerti vetemény.

Kérdés már most, mily körülmények és viszonyok befolyásolják a szuperfoszfát jobb, vagy rosszabb érvényesülését, mert a használhatóság helyes megítélésénél ez is számbaveendő.

A talajnekem szerint pl. homokon, a hol a szuperfoszfát gyorsan oldódó foszforsavat az esővíz könnyebben mossa mélyebb rétegekbe, sok esetben nem lesz előnyös a szuperfoszfát használata. Ugyazintén pl. tözeges talajon, ahol a humuszsavak behatása által szabad kénsva keletkezhetik a szuperfoszfát gipszéből. A terep és éghajlati viszonyok is befolyásolhatják a szuperfoszfát érvényesülését. A dombos vidéken, vagy általában meredekebb lejtőn fekvő szántóföldekre elhintett szuperfoszfát gyorsan oldódó foszforsavat a lejtőről könnyebben moshatja le az eső.

Vegyük ezek után az éghajlati viszonyokat. A szuperfoszfát — mint tudjuk — gyorsan hat, a növényzetet tehát előbb fejleszti erősebbé, sőt bujává. S ezen stádiumban ugy a korai fagyok, mint később a szárazság előbb megártanak a fejlődő növénynek. Rossz idők, ha később tönkreteszik a vetést, a szuperfoszfát, mivel foszforsavának nagy része már előbb felhasználott, nem képes annyira helyreállítani a növényzetet, mint a lassabban oldódó s később ható foszforsavas trágya. Ezek gyakorlati alapon nyugvó tények.

Ami a szuperfoszfát árát illeti, ez ma Magyarország valamennyi vasuti állomására 48 fillér a vízben oldható foszforsavtartalom kilópercentjeként. Olesó-e, vagy drága ezen ár, azt eldönteni más foszforsavtrágyával összehasonlítva s a viszonyok mérlegelésével lehet.

A Thomassalak az a másik foszforsavtrágya, amelyről szó esik. Ennek átlagos ára Magyarországon ma 37 fillér az összfoszforsav kilópercentjeként.

Tehát vízben és citromsavban oldhatóság. E kettőt szembeállítva állapítják meg a Thomassalak és szuperfoszfát foszforsavának viszonyát 1:1.5-höz. Vagyis más szóval a szuperfoszfát 1 kg. foszforsava csak 1.5 kg. Thomassalak foszforsavval egyenértékű. Így tehát ugyanazon hatás elérésére Thomassalakból 1.5-ször több kellene, mint szuperfoszfátból. Ezen arány megállapításul az szolgál, hogy a Thomassalak foszforsavának oldhatósága, valamint a salak porfinomsága kívánni valót hagyott maga után. Ma azonban, amidőn a Thomassalak citromsavban oldhatósága 80%, porfinomsága 75% s amidőn ezen foszforsav, ha az első évben nem is, de a későbbiekben mind feloldódik, ezen arány nem állhat fenn. Vegyük azonban azt, hogy a Thomassalakban a foszforsavnak csak 80% oldható citromsavban, akkor is 37 filléres ár mellett a tényleg citromsavban oldható foszforsavat 45 fillérrel fizettük. A számítás egyszerű $18\% \times 37 = 666$ K. Ennyiért vesszük tehát a 18% összfoszforsavat tartalmazó Thomassalakot. Ebből azonban 80% lévén citromsavban oldható, ez 14.5%, amelyre a 666 K-át elosztva jut egy kiló %-ra 45 fillér. Holott a szuperfoszfát egy kiló %-a 48 fillér. Egy kgr. foszforsav pedig, akár a szuperfoszfátból, akár a Thomassalakból vette fel a növény, teljesen egyenlő. Wagner tanár is azt mondja, amidőn írja. („Anwendung Künstlicher Düngemittel“ 72. oldal), hogy „1 kgr. oldható Thomassalakfoszforsav bizonyos körülmények között teljesen egyenlő trágyaértékkel bír 1 kgr. szuperfoszfátfoszforsavval“. Ez azonban még 1900-ban volt. Azóta megjelent könyveiben határozottan azt állítja, mint Kossutány dr., hogy t. i. teljesen egyenlő.

Eltéktelve azonban ettől is, a fenti számítás alapján a következőket vonhatjuk le. Buza alá pl. ha az említett arány állana kat. holdanként, amidőn 125 kgr. szuperfoszfátot alkalmazunk, Thomassalakból 200 kgr. kellene. 18%-ost véve alapul, egy kat. holdnak szuperfoszfáttal való trágyázása 10 K. 80 fillérbe, Thomassalakkal pedig 13 K. 32 fillérbe kerülne. Igen ám, de míg ezen számítás mellett a szuperfoszfáttal csupán 22.5 kgr. foszforsavat adtunk a talajba, addig 200 kgr. Thomassalakkal 14.5% tényleg citromsavban oldható foszforsavat véve alapul, 29 kgr. foszforsavat kap a talaj. E szerint nem áll az, hogy a szuperfoszfát és Thomassalak egymáshoz viszonyára 1:1.5, hanem 1:1.2. S így amikor szuperfoszfátból 125 kg.-ot alkalmazunk egy kat. holdra, Thomassalakból 155 kilogrammot kell adnunk. Ennek ára pedig ellentétben a 125 kgr. szuperfoszfát 10.80 kor. árával, 10 kor. 32 fillér.

Az azután ismét kérdés tárgyat képezi, hogy a Thomassalak lassabban oldható foszforsava mennyivel bír előnnyel az adott talaj és éghajlati, terep és fekvési viszonyok mellett s főleg mennyivel bír előnnyel egyes kulturnövényeinknél?

Mondottuk, hogy a szuperfoszfát majdnem minden talajféleségen érvényesül. A Thomassalaktól ugyanezt állíthatjuk, sőt mint az újabb

kísérletek bizonyítják pl. könnyű homok-, valamint tözeges talajon általában a Thomassalak használata lesz czélszerűbb.

Tekintettel már most azon kulturnövényre, amelyet természetien akarunk, régen elfogadott szabály az, hogy oly növények alá, amelyek egy évnél tovább maradnak a talajban, azon foszforsavtrágyát alkalmazzuk, amelynek hatása több évre terjed ki. Ez pedig a Thomassalak. Egyetértelműleg van megállapítva, hogy a foszforsavtrágya évek során át mindig oldhatóbb és oldhatóbb, tehát a növényre nézve felvehetőbb és becsesebb lesz, míg a szuperfoszfát, ha — mondjuk — két évig meg is tartja hatását, évről-évre oldhatatlanabbá válik a talajban, tehát értékéből veszít. Ebből kifolyólag oly növények alá, amelyek huzamosabb ideig maradnak a földben a lassabban oldható foszforsavtrágya lesz hasznathatóbb. S melyek ezen növények? Az őszi buza, őszi rozs, őszi repce, a pillangós takarmánynövények, komló, szőlő, gyümölcsösök, rétek és legelők.

S e kulturnövények nagy horderővel bírnak hazai mezőgazdálkodásunkban. Buzatermesztő állam vagyunk s az állattenyésztés is főjvedelmi forrásunkat képezi. Így a pillangós takarmánynövények termesztéséhez, a rétek és legelők fenntartásához, termésünk fokozásához nagyban hozzájáruló foszforsavtrágyának okvetlenül szerep kell, hogy jusson mezőgazdálkodásunkban. S itt vannak a szőlők és gyümölcsösök. Nem kicsinylendő hasznathatói ezek is számos vidéknek.

Tölem telhetőleg igyekeztem objektíve szembeállítani a szuperfoszfát és Thomassalak használati értékét. Czéлом nem az volt, hogy az egyiket agyondicsérve a másik rovására tegyem ezt, hanem csupán azt akartam bizonyítani, hogy igenis nagy jogosultsága van a Thomassalaknak a legszélesebbkörű elterjedésre.

A Thomassalak mai elterjedése nálunk nem kielégítő. Ez azonban nem bizonyít a mellett, hogy a szuperfoszfátnál nem becsesebb, ez csak a mellett bizonyít, hogy gazdáink még nem próbálták ki kellőleg. Ha ki fogják próbálni, ha minél többen kísérletet vezetnek be majd s látni fogják előnyeiket, bizonyára használni is fogják.

Agh Endre.

A cikkiróval nem értek ugyan mindenben egyet, különösen nem a szuperfoszfát kimosatására nézve, mert a talaj a foszforsavat nagy makacssággal védi az abszorpció révén a kimosatás ellen. Örvendek azonban, hogy cikkem folytán a gazdaközönség figyelme a Thomassalak felé is irányított. Németország műtrágyafogyasztását illetőleg a „Centralblatt für Künstdünger Industrie“-ben a következő adatokat találok VII. évfolyam, január 7. 6-ik oldalán: chilisáletrom 368,000 tonna, kénsvavas ammon 117,700 tonna, Thomassalak 900,000 tonna, szuperfoszfát 755,000 tonna, kálisó 117,280 tonna stb., tehát jóval több Thomassalaktól használnak, mint szuperfoszfátot, mit bizonyára nem tennének, ha a Thomassalak használata nem volna jövedelmező. Minden theoretikus fejtegetésnél többet ér a kísérlet, s az én cikkem célja az volt, hogy a magyar gazda tegyen a Thomassalakkal kísérletet az ő

Graepel Hugó-féle szabadalmazott törekrosta

Graepel Hugó-féle szabad. gabona- és lóherecséplőgépek 2 dobbal.

Malomberendezések. Olajmalmok. Konkolyválasztó-
gépek és rostalemezek kaphatók:

Graepel Hugónál, gép- és rostalemez- gyár, malomépitészet

Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Eddig több mint 750 törekrosta eladott.

talaján s az megmondja, hogy az adott viszonyok között melyiket válasza: a Thomassalakot vagy a szuperfoszfátot? *Rovatvezető.*

LEVÉLSZEKRÉNY

Kérdések.

541. kérdés. 1. Érvényesül-e a gipsztrágya száraz réteken, esetleg miben nyilvánul érvényesülése, nagyobb hozamban vagy jobb fajú füvekben?

2. Meddig tart a gipsztrágya hatása?

3. Micsoda kalászos növény vethető jó sikerrel őszi árpa után, melynek előveteménye zabosbüköny volt? Miután az őszi árpa már június közepén lekerül a földről, óhajtának abba zölden föletetés céljából zabosbükönnyt (keves zabbal) vetni, vethet-e ez után a jó siker kilátásával őszi buzát?

4. Javítja-e a földet s gyarapítja-e különösen annak légenyartalmát a szőszösbüköny is úgy, mint a közönséges büköny?

5. Érvényesül-e a szuperfoszfát lóher után vetett buzánál is?

6. Használható-e szuperfoszfát helyett mindenütt s különösen őszi gabonákra Thomassalak s ugyanoly árú Thomassalak felülmúlja-e hatásban a szuperfoszfátot? *T. J.*

542. kérdés. Bátor vagyok pár sorban részletesebb felvilágosítást kérni, vagy valami evvel foglalkozó magyar munkát ajánlani a lombtakarmány készítésére vonatkozólag. A kezelem alatt álló gazdaságban van füzes-, füz- és égerfával s egy erdő tölgy és szilfával, ezenkívül ákác-alék. *K. S.*

543. kérdés. Kérem szíveskedjék tudatni velem, van-e oly könyv, mely a műtrágyázást tárgyalva, minden e tárgyra vonatkozó tudnivalót kimerítően tárgyal? Ki a szerzője? Milyen nyelven van írva? Továbbá szíves felvilágosítását kérem, hova kell földemből mintát küldeni vegyelemzés céljából? *V. K. L.*

544. kérdés. Tisztelettel kérek választ az iránt, szabad-e egy magánembernek (gazdatiszt vagy állattulajdonosnak) szarvasmarhát és lovait lépfene elleni ojtóanyaggal, sertéseit orbáncz elleni anyaggal beojtani, vagy köteles ehhez állatorvost hivatni. Az 1894—13781 III/8. rendelet erre nézve még nem intézkedik, melyik azon újabb rendelet, amelyik ezt szabályozza? *B. J.*

545. kérdés. Kötött, szikes, vizes általajú földön szeretnék vörösherét termesztetni. A talaj tavasszal csak nagyon ritka esztendőben — ha esetleg csapadék van — munkálható, úgy, hogy a legtöbb esztendőben május vége felé lehet munkálni. Kérem, lehet-e ősszel vörösherét vetni, hogyan állja a telet, így mely hónapban vetendő, tisztán vagy védőnővényvel? Ajánlatos-e herét télen hóra vetni? *F. M.*

546. kérdés. Kérem szíves válaszukat a Köztelekben, miféle tisztafajú szarvasmarhát tenyésztene Magyarországon és miféle jobb művek vannak Magyarországon szarvasmarha-fajtáiról és viszonyairól? *S. O.*

547. kérdés. Egy újabbon kivett birtokon a helyes vetésszám elnyerése céljából kénytelen vagyok körülbelül 20 hold zabtarlót az ősszel buzával bevetni s jelenleg nincs annyi érett istállótrágyám, hogy azt idejében megtrágyázhassam. Kérem tehát velem közölni, mely műtrágyát, hogyan, mily mennyiségben s mikor alkalmaznak, hogy megfelelő jó minőségű buza-

vetésem legyen a zab után? A talaj jó minőségű fekete homok, de kiszorolt állapotban. *N. B.*

Feleletek.

Gipsztrágyázás. (Felelet az 541. sz. kérdésre.) 1. A gipsz alkalmazásával leginkább közvetett hatást érünk el, amennyiben a talaj nyers alkotórészeire bontólag hat, különösen vegyületekre, miáltal azok a talaj mélyebb rétegeibe is kerülhetnek és így különösen a pillangós virágú növények mélyen lehatoló gyökerei felhasználhatják. Ez az oka annak, hogy a gipszet elsősorban is pillangós virágú növények alá szokták használni. A gipsz hatása azonban igen feltételes: ha a gipszfeloldásra való káliumvegyületeket nem talál a talajban, vagy pedig ha a talaj könnyen oldódó káliumvegyületeket természetből fogva bőven tartalmaz, a gipszezésnek nem lesz hatása. Másrészt a gipsz nagyobb mennyiségű vizet kíván, hogy feloldódjék s hatását kifejthesse, épp azért száraz talajokon s így a kérdésben említett száraz réten is nagyobb hatást kifejteni nem fog. Hatása esetleg a pillangós virágú növények erőteljesebb fejlődésében nyilvánulhatna. Kísérlet céljából kat. holdanként 250—350 kg. gipsz szórandó ki poralakban (trágyagipsz); kiszórható korán tavasszal vagy ősszel is.

2. Hogy a júniusban lekerülő őszi árpa után zöldtakarmányozás céljából zabosbüköny vettessék s ezt őszi buza kövesse, nehezen megoldható kérdés. Először is június folyamán a száraz idő legtöbbször gátat vetne a zabosbüköny fejlődésének, melyet kora tavasszal szoktunk vetni; a kései bükönyvetés a legtöbb esetben nem jól sikerülne. Másrészt az ilyen erőltetett kettős termesztés (trágyázás nélkül) kimerítene a talajt és a zabosbüköny után közvetlen vetés alá kerülő buza első időszaki fejlődésére viszonylag kevés felvehető, kész tápszert találna a földben. Utóbbi bajon különben 120—130 kg. (kat. holdankénti) szuperfoszfát és egy kevés (30 kg.) chilisátróm felszórásával segíteni lehetne. Leghelyesebb lenne azonban, ha buzát őszi árpa után kell vetni, az árpatarlót rendszeren felszántva, a buza elvetéseig félugar mivélésben részesíteni, ez mindenestre a legcélszerűbb lenne.

3. A szőszösbüköny épp úgy, mint a közönséges büköny feltétlenül gyarapítja a talaj nitrogéntartalmát, ennek hatása azonban csak akkor érvényesülhet, ha a büköny gyökere és szártöve a talajban elkorhad.

4. A lóhere után vetett buza alá adott szuperfoszfát a legtöbb esetben kitünő hatást szokott kifejteni, mert a lóhere után vetett buza nitrogénben gazdag talajba kerül, mert hiszen a lóhere is légenygyűjtő növény, s így az egyoldalú foszfortrágyázás a bő nitrogénforrás mellett teljesen érvényre emelkedik.

5. A szuperfoszfát és Thomassalakra vonatkozó kérdésére felhívom figyelmét a Köztelek július 20-iki 57-ik és július 27-iki 59-ik számára, melyekben két kimerítő szakközlemény jelent meg ezen kérdésről. *K. K.*

Lombtakarmánykészítés. (Felelet az 542. sz. kérdésre.) Az idejében valóban mostoha év ugyan csak próbára fogja tenni azt a gazdát, aki nem akarja állatállományát elveszíteteni. Azon módok között, amelyeket állatállományunk megmentése végett igénybe kell vennünk, nem utolsó helyet foglal el a lombtakarmány készítése sem. Valóban minden gazdának legsürgö-

sebb feladata most annyi lombtakarmányt készíteni, amennyit csak képes, mert ha nem is bírnak az ilyen takarmányok valami nagy táperővel, de egészen alkalmasak arra, hogy állatállományunkat a végpusztulástól általuk megmentsük. Lombtakarmány készítésére legalkalmasabb anyagot a füzfélek szolgáltatnak, ezek között is a rakatya-füz. Alkalmos azután a tölgy, a szőlő; kevésbé jó a bük, az éger, nem alkalmas az ákác.

Természetesen csakis az idejében hajtások használhatók fel; ha ezek bővében vannak, akkor csak felét vágassuk le az idejében hajtás hosszának, mert minél kevésbé van elfásva, annál értékesebb; ha azonban nagyon szűken állunk takarmány dolgában s kicsiny a rendelkezésünkre álló faanyag, úgy az egész idejében hajtást levághatjuk. A levágot hajtásokat apró kékébe köttetjük lazán, nehogy a nagy és szorosra kötött kéké belseje ne száradjon meg. A kékéket azután lehetőleg napon, gyorsan szárítsuk, mert ilyen módon zölden marad megszáritott állapotban is s így az állat nemcsak szivesebben eszi, de több tápérték is van benne. A szárítást legjobb úgy eszközölni, hogy a kékéket felállítjuk, avagy hármat-négyet laza gulákba rakunk, miként katonák fegyvereiket. A teljes kiszáradás előtt, amikor tehát a levelek meg nem töredeznék, apróbb buglyákba rakva szalmával betakarítjuk, különösen ha esőtől kell tartanunk. Itt azután teljesen megszárad s padlásokon vagy kazlakban is eltartható.

A lomb juhok részére képez legmegfelelőbb takarmányt. Részükre a kékék felbontandók s vagy a földre vagy rácskobba széttergetendők. Ezek apróra lerágnak a héját is s az el nem fásult részeket is. Szarvasmarhák részére jobb — ha csak lehet — megszeccskázni s füllesztve vagy gőzölve feletetni. Különösen utóbbi eljárás mellett a fásrészek meglehetősen megpuhulnak s a szarvasmarha által szivesebben fogyasztatnak s jobban is kihasználhatnák. Szeccskázni természetesen csak olyan lombtakarmányt lehet, amely nincs nagyon elfásva s az ilyen is leginkább csak akkor, ha járgány vagy gőz hajtja a szeccskázót. Azt sem szabad elfeledni, hogy a kékék éle hamar fog tompulni. A szőlővenyigék alkalmasak füllesztésre is, amelytől a füllesztett takarmány kellemes savanykás szagot kap, míg a többi inkább gőzölésre alkalmas. Ha szárazan adjuk a szarvasmarha elébe, éppen csak leveleit rájja le.

Természetesen a lombtakarmány nem alkalmas arra, hogy kizárólag azzal teletessük ki akár juh-, akár szarvasmarhaállományunkat. A juhok is szükséges emellett egyéb takarmányokat is adunk, úgy a szarvasmarhának is. Utóbbi részére mennél jobban el tudjuk burkolni a lombtakarmányt, vagyis mennél jobban összekeverjük azt polyvával, szalmaszeccskával, répával — ha ugyan van az országnak olyan része, ahol az idén répa is lesz — annál jobban fogja azt a szarvasmarha értékesíteni.

Csak gyűjtessünk minél több lombtakarmányt. *—csy.*

Műtrágyák tárgyaló könyv. (Felelet az 543. számú kérdésre.) A műtrágyák részletesen tárgyalja Cserhádi Sándor: „Általános és különleges növénytermelés” című munkája. A könyv első kötetében részletesen tárgyalja a műtrágyák általában, ismerteti azok hatását, alkalmazási módját, az egyes műtrágyák tulajdonságait stb. A könyv második kötetében pedig, az egyes kulturnövények termesztési eljá-

„PERFECT“

separatorok,
tejszállító kannák,
tejhűtő készülékek,
vajköpülő gépek,
vajgyuró gépek.

Teljes tejjgazda-
ságok, berendezések
és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9.

rásainak ismertetésénél, minden egyes növény-nél részletesen tárgyalja azok műtrágyázását is.

Vegyelemzés céljából a földminta bármely hazai vegyikísérleti állomáshoz beküldhető. Ilyen állomás van Budapesten (Országos kémiai intézet), Magyar-Óvár, Keszthely, Debreczen, Kassa és Kolozsmonostoron (m. kir. vegyikísérleti állomások).

Védőoltás lépfene és sertésorbáncz ellen. (Felelet az 544. sz. kérdésre.) Az a kérdés, hogy ki végezhet állati betegségek ellen védőoltásokat, ezidőszert, amióta t. i. az idevonatkozó korábbi földmívelésügyi miniszteri rendelet hatályon kívül helyeztetett, nincsen részleteiben szabályozva. A sertésorbáncz elleni védőoltásokat, illetőleg az állategészségügyi törvény (1888: VII. t.-cz.) ugyan kimondja, hogy ilyeneket csak állatorvosnak szabad végeznie, azonban már a lépfene és a sertésorbáncz elleni védőoltásokra vonatkozólag ilyen korlátozás jelenleg nincs érvényben. Mindazonáltal azt kell ajánlanunk, hogy különösen a lépfene elleni védőoltás szakemberre bízassék. Eppen az utóbbi időben ismételt történetek elhullások az ilyen ojtások után s ezek a tapasztalatok különös óvatosságra intenek főleg itt, hol meglehetősen veszedelmes ragályanyag beoltásáról van szó.

Lóhere őszi vetése. (Felelet az 545. sz. kérdésre.) A levélszekerényben már több ízben adtam arra nézve választ, hogy a lóherének őszi vetése bizonytalan; különösen bizonytalan-nak kell tekinteni a kérdésztve által említett kötött, szikes, vizes allataju földön, mely tavasszal rendszeren oly nedves, hogy legtöbbnyire csak május vége felé munkálható meg. Ilyen talajra vöröshere nem való s annak őszi vetése határozottan helytelenítendő, mert a nedves földön minden óvintézkedés dacára el fog pusztulni kifagyás vagy kirohadás folytán. Ilyen talajon a vörös lóhere helyett sokkal megfelelőbb a korcsHERE (Trifolium hybridum), mely éppen a hosszabb ideig nedvesen fekvő talajok növénye. Ezt el lehetne vetni még most ősszel, legkésőbb szeptember közepéig (ha az időjárás megengedi), hogy így a tél beállta előtt megerősödjön, kellően kifejlett állapotban menjen neki a télnek. Tekintettel a korcsHERE apró magjára, kat. holdankint 10—12 kg. bőven elegendő, melyet védőnövény nélkül (ami az őszi vetésnél természetesen) kell elvetni úgy, a hogy a vöröshere szokás.

Szarvasmarha-fajták. (Felelet az 546. sz. kérdésre.) Magyarországon legáltalánosabban el van terjedve a magyar-erdélyi, a szimmenthali, a pinzgauai, a berni, az inthali és algauai, a montavóni és a bonyhádi szarvasmarha tenyésztése. Számos más fajta tenyésztésével is foglalkoznak, de többnyire csak egyes gazdaságokban. Ezen fajták ősmertetésével foglalkozik Tormay Béla, Sierbán János és Monostori Károly szarvasmarhatenyésztési könyve.

Zab után buza. (Felelet az 547. számú kérdésre.) Kérdéztve helyes vetésforgó elnyerésére kénytelen 20 hold zabtarlóba buzát vetni és istállótrágya hiányában műtrágyával segíteni a bajon; a talaj jó minőségű, de kihajtott állapotban levő fekete homok. Mindenesetre fontos

dolog lesz már a zabtarlónak lehántása is, hogy a föld az őszi buza elvetéséig jó állapotba jusson. A műtrágyák közül foszfor- és nitrogén-trágya alkalmazására lesz szükség, tekintettel azon körülményre, hogy a buza viszonylag „kiélt”, a könnyen felvehető növényi tápláló anyagokban szűkölködő talajba fog kerülni. A foszfortrágyák közül a szuperfoszfát lesz helyénvaló, melyből (16—17% os) a talaj kiéltebb voltára való tekintettel kat. holdankint 140—150 kgt kell számítani. A nitrogén-trágyánál két szempontot kell figyelembe venni és pedig: 1. a buza kikéleksekor annak erőteljes növekedését biztosítani, 2. egész tenyészideje alatt — különösen tavasszal — nitrogén-szükségletét biztosítani. Az első célét chilisalétrom alkalmazásával, a másodikat kénsavas ammóniak trágyázásával érhetjük el. A chilisalétrom biztosítja a kiélt talajban a buza első időszaki erőteljes fejlődését, a kénsavas ammóniak pedig tartós hatásával későbbi növekedését.

A műtrágyák alkalmazására tehát következő eljárást ajánlom: Katasztrális holdankint számítva 140—150 kg. 16% os szuperfoszfát összekeverendő 70—75 kg. kénsavas ammóniákkal. Ezen keverék a vetéstartás előtt kiszórandó és leszántandó.

Közvetlenül a buza elvetése előtt kiszórandó kat. holdankint számítva 40 kg. chilisalétrom, melyet egyszerűen befogaszolunk; ezt nyomon kövesse a vetés. Miután ilyen kis mennyiségű műtrágya (40 kg.) egyenletes kiszórása jóformán lehetetlen, azért célszerű a chilisalétromot száraz homokkal, fűrészpórral vagy tőzegkorpával keverni s úgy elszórni. A szuperfoszfátot és kénsavas ammóniákat tehát összekeverve leszántjuk, ellenben a chilisalétromot külön alkalmazva csak kiszórjuk s befogaszoljuk, még pedig utóbbit közvetlen a vetés előtt.

Megjegyzem még, hogy zab után a buza vetésével ne igen késlekedjünk, hanem lehetőleg október hó első felében vessük el.

K. K.

A homoktégla gyártásáról.

Nagy érdeklődéssel olvastam a „Köztelek” f. évi július hó 24-én megjelent számában, a Popper gépgyáros által nálunk is forgalomba hozni tervezett homoktégla gyártására alkalmas gép leírását.

E gép iránt már a pozsonyi országos gazdasági kiállítás alatt is érdeklődtem, de akkor is ép úgy mint most — megvallom — nem elégtelt ki a gép és pedig azért, mert az van róla mondva, hogy a homoktégla értékesítését célozza, ami alatt én és velem együtt bizonyára sok más olvasó, azt fogja érteni, hogy a futóhomokterületekben fekszik az a kincs, amelynek Popper ur ezt a jelligét: „a homok kincsét rejt”, szívesen volt ajándékozni.

Csakhogy a dolog nem úgy áll, ha a fentebb említett közleményt jól értettem, mert ott egy feltétel van s ez az: a homoknak durva kavicsosnak kell lenni, mert csak az ilyenből lehet téglát, cserepet, csöveket stb. gyártani. Hát itt a bökennő!

Fel kell tennem, hogy a Popper cég nem ismeri a homokvidékeket, mert ha ismerné, tudná azt, hogy ezeken a nagy területeken kavics

és agyag vajmi kevés akad s így, ha a finom szemcséjű futóhomokból nem lehet géppel téglát gyártani, annak a gépnek a homokterületekre semmiféle fontosságot tulajdonítani nem tudok.

A Duna-Tisza köze, Pest vármegye legnagyobb része fehér vagy sárgás, legjobb esetben fekete homokföld, amelynek tekintélyes része ma szőlővel van beültetve s hova-tovább telkesítik a kisgazdák az eddigi futóhomokokat s szorgos munkával, fásítással hasznavehetővé teszik a jóformán értéktelen földet. A telkesítésnél azonban nagy akadályok éppen az agyaghiány, ami nélkül házat építeni nem lehet s így ha az agyagot venni kell s azután azt rossz homokos utakon messziről fuvarozni, annyiba kerül a telkesítés, hogy azt nem sok kezdő bírja meg. Itt vehetné hasznát tehát a homoki ember egy jó és olcsó homoktégla-gépnek, amelyet akár társulás, akár szövetségi uton szívesen sokan szereznének meg.

A most olvasott cikk tehát nagyon meglepett, mert a homok értékesítéséről beszél s végre kiszül, hogy csak az olyan homok jó, amely durva kavicsot tartalmaz. Hát ezt hol vegye a homoki ember?

Ennek a homokvilágnak én nagy barátja vagyok s mindent elolvasok, ami ezzel a kérdéssel vonatkozásban áll s így nemrégiben is olvastam egy a homoktégla gyártására alkalmas gép leírását, amely cikk szintén jelzi, hogy nem minden homok jó erre a célra, én tehát küldtem a gyárosnak egy csomaggal homokot, határozza meg, lehet e belőle téglát, cserepet stb. csinálni s ha igen, akkor a gépet meghozatom (csak 600 márkába kerül) s nem mulasztom el annak idején itt tapasztalataimat közölni.

A futóhomok egyszerű s rendkívül jövedelmező ily célú felhasználását láttam pár év előtt Örkényben, az ottani nagybirtokos páloői Horváth István urnál, illetve annak gazdaságában felállított gőzhomoktégla-gyárában.

Itt a futóhomok nem cementtel, de közönsége mésszel lesz összekeverve, formázva s azután öt-hatezer darabonként az e célra alkalmas vastartányba kis sineken betolva, ott légmentesen elzárva s nyolcz órán át magas gőznyomásnak kitéve. Ezen idő leteltével kivesszik a téglákat s az oly kemény, mint az üveg. Ez remek készítmény, de nem kisembernek való.

Ha a kormány a homoki emberen segíteni akarna s azt a rengeteg területet, mely világ szegényére éppen az ország szíve körül, a főváros környékén el nagy elhagyatottságban fáradtan várja a jobb jövőndőt, hasznos és jövedelmező telkekkel átalakítani tervezni, akkor ily gőzhomoktégla-gyár felállításával az első, de a leghatározottabb lépést tenné meg.

A kecskeméti fényesen sikerült gyümölcs-vásárt megnézte a miniszter s tudom örült a szíve, hogy látta azt az istenáldást, amit a homok tud adni, de nem tudom, megmondták-e, hogy az a föld, ahol az a 100 vagon kajszit termelt, ezeltől 10—15 évvel futóhomok volt s hogy azzá lett, ami ma, az eskis a kecskeméti józan észnek köszönhető.

Menjen el a kegyelmes ur olyan homokra is, ahol még nincs kajszit, de lehetne, ha a kegyelmes ur akarná s az lesz az áldás az ott lakó szegény, de törekvő szinmagyar népre, ha a kegyelmes ur odanéz.

Szívesen megmutatjuk a csendes, jajgatni nem tudó, de dolgozó homoki ember szegénységét!

Kökényessy Viktor.

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” és terménytisztító gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról 2378 szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69. szám. Hódmező-Vásárhelyen. Sürgőnyezim: Kalmár-rostagyár.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Bulgária. Baromfi- és tojáskivitel. Lapunkban már ismételen megemlékeztünk arról, hogy Sophiában a baromfityénység és tojáskivitel fellendítése céljából tojástartószték állítottak fel. Ez a tojástartószték rendkívül előnyös hatású volt a bolgár tojáskivitel fejlődésére.

A f. év kezdetétől, vagyis a tojástartószték létesítése óta a bolgár tojáskivitel 5.968,751 kg.-t tett ki 4.071,295 frank értékben, a tavalyi év 4.358,773 kg.-jával és 2.916,357 franknyi értékkel szemben.

A lefolyt július hónapban a kivitel a következőképpen alakult:

	kg.	frank
Ausztria-Magyarországba	1.110,166	696,661
Belgiumba	54,030	33,166
Németországba	163,440	105,812
Törökországba	8,158	5,664
és a többi államokba	15,840	9,504

A szárnyaskivitel is szépen emelkedett, amennyiben a f. év kezdetétől 289,694 darabot tett ki 166,313 frank értékben, a múlt év 210,819 darabjával és 134,233 frankjával szemben.

A májusi kivitel a következő volt:

	darab	frank
Összes:	27,967	18,635
Országok szerint:		
Ausztria-Magyarországba	14,450	10,432
Törökországba	2,585	1,550
Franciaországba	10,700	6,421
a többi államba	232	232

A bolgár baromfityénység hirtelen fejlődéséből azt a tanulságot meríthetjük, hogy célszerű és egyesített állami és társadalmi intézményekkel fokozottabb eredményeket érhetünk el, mintha minden dolgunk elintézését teljesen a felsőbb hatóságokra bizzuk.

Szerbia. Kivitel helyzete. Szerbia 1903. évi kivitele az 1902-iki évhez viszonyítva 12.156,250 dinárral csökkent. E kivitelesökkenés főleg a rossz gyümölcs (szilva-) termésnek, de a csekélyebb gabonakivitelnek is tulajdonítandó. Erősebb volt a kivitel nemcsak 1902-ben, hanem az ezt megelőző három esztendőben is.

Részletezve, a következő főbb cikkeknek mutatkozik csökkenés:

a) Mezei és kerti termékeknek a csökkenés 6.126,311 dinár, még pedig 1. szilva 3.937,000 dinár és a gabonaművek közül főleg kukorica 2.221,000 dinár.

b) Állatok és állati termékek 2.795,000 dinár. A csökkenés a hizott sertésnek mutatkozott, melyekből 1903-ban 14.947,000 dinár értékű és 1902-ben 16.874,000 dinár vitetett ki. A hiány még nagyobb lett volna, mert nyers hus is jóval csekélyebb mennyiségben került export alá, azonban marhákban a kivitel jóval nagyobb volt és így a hiány fedeztetett.

c) Étel- és italfélékkel a kivitel 1.629,000 dinárral csökkent, ami főleg a rossz szilvatermés folytán sokkal kisebb mennyiségben exportált szilvainak tulajdonítható, melyből 1903-ban csak 1.980,000 dinárnyi vitetett ki az 1902. év 3.626,000 dinárjával szemben.

e) A borkivitel is csekélyebb volt 500,000 frankkal.

d) Az olaj- és zsiradékivitel is 900,000 dinárral csökkent, amennyiben az 1903-ban 238,590 dinárt tett ki, az 1902-ik év 1.110,603 dinárjával szemben.

Németalföld. Vaj állami ellenőrzése. A vaj hamisításának megállítására Németalföldön már évek óta fennálló vajellenőrző állomás, amely eddig mezőgazdasági egyesületek és tejszövetkezetek által tartatott fenn, állami felügyelet alá vétetett és az állami közegek által megvizsgált vaj nemzeti színű szalag alkalmazása által tétetik felismerhetővé. Ezen szalagon az állami czimer és „németalföldi vajellenőrzés” felirat van alkalmazva, apró betűkkel pedig „Von der Rijks-toezicht” (állami ellenőrzés) olvasható. Az állami vajellenőrzés Maastricht, Eindhoven, Leiden,

Leenwarden, Deventer, Groningen, Assen és Goois városokban fog eszközöltetni; az első helyen említett két városban működését már meg is kezdte. Hollandia vajkivitele ezidőszertig így alakult: Nagybritanniába 17¹/₂ millió, Németországba 7 millió, Belgiumba 3¹/₂ millió, Franciaországba 1 millió kg.-ot tett ki, amely kivitelnek értéke évente 29 millió hollandi forint.

Franciaország. Borkivitel Franciaországba. A legutóbbi olasz-francia kereskedelmi szerződés egyik főbb tétele az olasz borbekapottal vám szabályozása.

Franciaországnak kiváló gazdasági érdeke, hogy borait a külföldön könnyen értékesítse, illetve hogy azok kivitele mindenfelé megkönnyíthessék s így nem mulaszthatja el, hogy a külföldi államokkal kötött szerződéseiben ez irányban megfelelően gondoskodjék.

Az olasz borbekapottal vám jelentékeny leszállítása szintén így irányú intézkedéseinek eredménye s e vámtétel leszállítása Franciaország borbekapottal és kereskedőit méltán kiegyeztetette. Sőt mert Olaszország már korábban is fogyasztott francia bort, kivált finomabb minőségű francia bort és pezsgőt, eléggé számottevő mennyiségben, a behozatali vám leszállítása következtében tehát mindszélesebb körökben az a remény ébredt fel, hogy Franciaország borkivitele Olaszországba mielőbb erősen fel fog lendülni.

A szerződés megkötése óta Olaszország borbekapottal Franciaországból tényleg emelkedett és pedig úgy a közönségesebb, mint még inkább a finomabb francia borok és francia pezsgő behozatala, de ez emelkedés közelről sem üti meg azt a mértéket, amely a várakozásoknak megfelelő lenne.

1899-től 1903-ig e behozatal hordókban szállított bornál 1917-ről 2321 hektoliterre emelkedett. Az emelkedés tehát körülbelül 400 hl. Hogy a hordókban szállított borokból mennyi volt finomabb minőségű francia bor, azt határozottan megállapítani alig lehet, nyilvánvaló azonban, hogy ennek is legnagyobb része finomabb bor volt, mert Olaszország piacain a közönségesebb francia bor alig versenyezhetne a belföldi termésű borokkal.

Ilyen hordókban szállított bort többnyire olasz vendéglősök, szállodások és nagykereskedők rendeltek Franciaországból, akiknek a borszállítással egyidőben többnyire bordeauxi vagy bourgognei szállítók megfelelő dugókat, üvegzárokat és vignettákat küldtek. A megrendelők a hordókból palackokba fejtették le a bort, a palackokhoz a francia szállítótól kapott feliratos dugókat, üvegzárokat és vignettákat alkalmazták s így a hordókban szállított francia bor is többnyire mint palackbor adatott el.

Ez eljárás szállítási és főleg vámköltőség megtakarítása szempontjából gyakoroltatott. A palackborszállítás a fennebb érintett időkben a következőképpen alakult:

1899-ben Olaszország behozatala Franciaországból 254,800 palack, 1900-ban 279,700 palack, 1901-ben 293,900, 1902-ben 353,200, 1903-ban 407,000 palack bor.

A palackbort többnyire a közvetlen fogyasztók rendelik Franciaországból vagy ügynökök hozzátják, akik aztán vendéglősöknek, egyleteknek, cukrászoknak stb. eladják. Ily ügyletek többnyire Olaszország nagyobb városaiban, (Róma, Milano, Florenz, Génua, Turin és Nápoly) kötöttek.

A palackboroknak legnagyobb része champagnei pezsgőbor. Az 1903. évi szállításból is körülbelül 300,000 palack, tehát az egész behozatalnak közel ³/₄ része pezsgő.

A palackborkivitel Franciaországból Olaszországba tehát jelentékenyen emelkedett, de mert a borkivitelnél a két állam között csupán finomabb francia borok szerepelhetnek, az eddigi eredmények után már legfeljebb csak korlátozott emelkedés remélhető.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1331
A takarmányinség enyhítése	1234
A homoktégla gyártásáról	1339

Tárca.

Németország mezőgazdaságáról	1332
------------------------------	------

Takarmányozás.

A száritott szőlőtörköly tápláló értékéről	1335
--	------

Gazdasági vegytan.

A Thomassalakról és szuperfoszfátról	1336
--------------------------------------	------

Levélsekreney.	1338
----------------	------

Külföldi szemle.	1340
------------------	------

Vegyesek.	1341
-----------	------

Gyászír. — Kinevezések. — Uj gazdasági tudósító. — A tejárak emelése. — Komlótermesztési kirándulás a Bácskában. — Társas kirándulás a veszprémi kiállításra. — Kiállítási hírek. — Abrakgabonaszervezése a kincstári ménésbirtokokon. — Élőbaromfiküldemények díjkezdménye. — Budapesti löversenyek. — A szalastakarmányfélékre engedélyezett vasuti szállítási díjkezdmény kiterjesztése. — Komló. — Országos baromfiküldetés és tenyészbaromfi vásár Miskolcra

Kereskedelem, tőzsde.	1342
-----------------------	------

Szerkesztői üzenetek.	1344
-----------------------	------

Gyászír. Zsadányi és török-szentmiklósi **Almásy István**, cs. és kir. kamarás, tart. huszárfőhadnagy f. hó 6-án 37 éves korában Budapesten elhunyt. A megboldogult hült temetést augusztus 8-án Szentkúton a családi sírholtban helyezték örök nyugalomra. Az elhunytat özvegye szül. **Borbély** Elza és két kiskoru gyermeke gyászolja.

Kinevezések. A földmívelésügyi m. kir. miniszter **Valló** Arpad m. kir. méhészeti vándortanítót m. kir. méhészmesterré és **boczonádi Szabó** Imre okleveles tanítót m. kir. méhészeti vándortanítónak — mindkettőt a gödöllői m. kir. méhészeti gazdaságban kinevezte, **Tóth** János m. kir. méhészeti vándortanítót pedig a VI. méhészeti kerület vándortanítói teendőivel végleg megbizta.

Uj gazdasági tudósító. A m. kir. földmívelésügyi miniszter **Kremsér** Sebőt (Fehértemplom) gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A tejárak emelése. Az egyesületünk által összehívott s augusztus hó 11-én megtartott értekezletből folyólag a tejárak emelése ügyében megállapodás végett kiküldött bizottság ma pénteken délelőtt folytatta tanácskozásait **Wekerle** Sándor dr. elnökle alatt. A gazdák és kereskedők azonban a tanácskozás során megállapodásra nem jutottak a tejáremelés mérvére vonatkozólag. A tanácskozást augusztus 13-án folytatják oly módon, hogy előbb a bizottság gazdatagjai tanácskoznak s a kidomborodó vélemény fogja a vegyes bizottságnak tárgyalása anyagát képezni.

Komlótermesztési kirándulás a Bácskában. A hódásági gazdakör kezdeményezésére e hó 7-én Petrőczön, a bácskai komlótermesztés (500 kataszter hold) központján kirándulás tartatott mintegy 80 érdeklődő jelenlétében, mikor bejárva a kerteket (120 kat. hold) a komlótermesztési vándortanár, **Pinterovics** jegyző s **Gerich** dr. csoportonként tartottak szakszerű felvilágosításokat. A közebről üdvözlő sürgönyöket küldöttek Tallián miniszterhez s **Latinovits** főispánhoz. Hangzóttak egy komlótermesztő egyesület szervezését s már az ideai komlótermesztéssel kapcsolatban egy őszi komlósáv rendezését. A komló a szárazság

TATAI DARABOS SZÉN

TOJAS és TÉGLA BRIKETT

BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szent-Péter, Dorogh, Tokod, Ebszöny. — **EBSZÖNYI MÉSZ.**

MAGYAR ÁLTALÁNOS KOSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

lokomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez.

Wöckel
1904/78-80
Vagyarat ide 93. par
Létszámosság a

daczára is jól áll, csak az idei ültetésekben van némi vörösödés, de ezekből is várnak kat. holdanként 80—120 kg. szűz termést, míg az őreggert kertekből 700—800 kg. termést várnak. Ennyi az idén talán Belgiumban sem fog teremni. A szárazság mellett a toboz apró tömött, azonban a komlóliszt bő és aromatikus. A cseh és galicziai komlók erősen száradván, máris kaptak vásárlási megbízást a helyi ügynökök a Kiszácson 100 kg. idei komlóért 300 kor. elővételi árat kínálnak.

Társas kirándulás a veszprémi kiállításra.
A „Fehérmegyei Gazdatiszti Kör” a Veszprém-ben augusztus hó 28-tól szeptember 4-ig tartandó mezőgazdasági kiállítás megtekintésére társas kirándulást rendez, amelyen való részvételre és csatlakozásra felkérte a „Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületét”, az összes vidéki gazdatiszti köröket és több dunántúli gazdasági egyesületet is. A kirándulókat Fráter Pál báró Fehér vármegye főispánja, mint a Fehérmegyei Gazdatiszti Kör tiszteletbeli elnöke fogja vezetni. A kirándulás ideje augusztus hó 30-ára az országos gazdakongresszus megtartásának napjára tűzött ki. Találkozás Veszprém-ben a „Korona” vendéglőben 30-án délelőtt 1/9 órakor. A kiállítás tartama alatt Székesfehérvár—Veszprém, Kiszecel—Veszprém, Lepsény—Veszprém között motoroskocsik fogják a rendes kocsikon kívül a személyszállítást lebonyolítani. Ezek előrehocsajjtásával a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete felhívja egyesületének tagjait, hogy a „Fehérmegyei Gazdatiszti Kör” által rendezendő ezen kiránduláson minél nagyobb számban résztvevni sziveskedjenek. A kik Budapestről, illetve Budapesten keresztül szándékoznak a Veszprémbe utazni, azok jelenték be ebbe szándékukat az egyesület ügyvezetőségénél, hogy augusztus hó 29-én reggel a kirándulók az ügyvezető vezetése alatt egy csoportban utazhassanak a kiállításra. A kik lakásról is gondoskodni óhajtanak, forduljanak közvetlenül Rainprecht Antal uradalmi jószágigazgató urhoz Veszprémbe.

Kiállítási hírek. A pozsonyi gyümölcs-, szőlő- és konyhakertészeti kiállítás elmarad.
A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya folyó hó 9-én tartott ülésén elhatározta, tekintettel a rendkívüli szárazságra, amely a még meglevő gyümölcs-termést is teljes pusztulással fenyegeti, hogy a folyó év őszén megtartani szándékolt gyümölcs-, szőlő-, bor- és konyhakertészeti kiállítást nem tartja meg.

Abak-gabonabeszerzés a kincstári ménestulásokon.
A m. kir. földmivélsügyi miniszter 75296/IV. 3. sz. leiratában értesíti egyesületünket, hogy az állami ménestulások szükségletének biztosítása céljából engedélyt adott a kisbéri ménestulások igazgatóságának, hogy mintegy 5000 q. zabot, a bábolnai ménestulások igazgatóságának, hogy 3000 q. zabot és 500 q. árpát, végül a mezőhegyesi ménestulások igazgatóságának, hogy mintegy 5500 q. takarmányárpat versenytárgyalás mellőzéseivel közvetlenül a gazdáktól szabad kézből beszerezhessék. A szükségletnek másik része versenytárgyalás útján lesz biztosítandó, mely verseny-

tárgyaláson azonban gazdák is részt vehetnek. Felkéri ennek folytán az egyesületet, hogy említtett intézkedésére Komárom-, Fejér-, Veszprém- és Csanád vármegyei gazdasági egyesületeknek, esetleg a nevezett környékbeli gazdaközönségnek figyelmét is alkalmas módon felhívni sziveskedjék.

Előbaromfi küldemények díjkezdvevénye.
Kistelekről Hof, München, Frising, Neuötting bajorországi állomásokra gyorsárúként szállításra kerülő előbaromfi küldemények után a részes vasutak igazgatóságai közvetlen a rendes vitél-díjnál jóval olcsóbb díjtételeket engedélyeztek f. é. aug. 1-től való érvényességgel.

Budapesti lóversenyek.
A városligeti gyöpon vasárnap veszi kezdetét a nyári meeting, mely az idén már 12 napra terjed. A verseny-napok ezek: augusztus hó 14, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 30 és szeptember hó 1-én.

Maguk a versenyek sok érdekességet ígérnek. A Magyar Lovaregylet, mely különben a nyári meetingre 560,000 koronát áldoz, egyébként is mindent elkövet, hogy a közönséget teljesen kielégítse. A Magyar Lovaregylet különben ezuttal is a lóversenyeket látogató közönség figyelmébe ajánlja, hogy a versenyterti belépti-jegyeket — a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése, tehát saját kényelme érdekében — a versenyprogramokon megjelölt dohánytőzsdékken a versenynapok délelőttjén előre váltás meg. Szintugy saját érdekében áll a közönségnek, hogy a belépti jegyeket láthatóan viselje, hogy az ellenőrség felszólításait mellőzhesse.

A szalastakarmányfélékre engedélyezett vasuti szállítási díjkezdvevény kiterjesztése.
A kereskedelmi m. kir. miniszter utasította a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy a szalastakarmányfélékhez hasonlóan a szállítási díjkezdvevényt korpa, olajmagvak és malomkukoly küldeményekre is engedélyezze ugyanazon feltételek, módokozatok és ugyanazon tarifa alkalmazásának betartása mellett.

Komló. Saaz, 1904 aug. 8.
Az itteni komlóültvényekben helyenkint fellépett a részűszög, mely azonban lényeges kárt már nem okozhat, mivel a szedést a múlt héten már részben megkezdtek és az hétfő óta mindenütt teljes erővel folyik. Az érkező új komlót minőség szerint 3-5—4 koronával fizetik kilogrammonként.

Országos baromfikiállítás és tenyészbaromfi vásár Miskolczon.
A „Baromfityénysz-tők Országos Egyesülete” a rendező bizottsági második ülést folyó hó 7-én Miskolczon tartotta meg. Pirkner János elnök lelkes szavakkal üdvözölte a megjelenteket s röviden előadta mindazon intézkedéseket, amelyek a Miskolczi Országos Baromfikiállítás érdekében a B. O. E. részéről végezettek. Nagy hálával emlékezik meg Tallián Béla földmivélsügyi miniszter azon intézkedéséről, amelylyel a B. O. E.-t a folyó évben kiosztandó nemes baromfiak be vásárlásával megbizta és ezzel a B. O. E. által rendezendő országos baromfikiállítás sikerét is biztosította. A bizottság ezután elhatározta, hogy a kiállítás védnökéül Tallián Béla földmivélsügyi minisztert kéri fel. Megválasztottak: elnököknek: Teleky Józsefné grófnő, a B. O. E. elnöke, Radvánszky Béláné bárónő szül. Tisza Paula, Vay Elemér báró, Borsod vármegye főispánja, Miklós Ödön, a Bor-

sodvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke; alelnököknek: Keglevich Miklós gr. a B. O. E. alelnöke és Tarnay Gyula dr. Borsod vármegye alispánja; jury-elnököknek: Tarnay Gyuláné dr.-né és Lippich Gusztáv a B. O. E. alelnöke; jury alelnököknek: Borhy Györgyné, Orczy Cherubin báró és sippi Rodiczky Jenő dr. A rendező-bizottságba megválasztottak: elnököknek: Szathmáry Királyi Pál és Szentpályi István; igazgatóknak: Hreblay Emil; pénztárnok-nak: Póka Sándor; titkároknak: Vértessy Ti-vadar, Winkler János. A rendező-bizottság egyuttal megbizta Hreblay Emil igazgatót, hogy a kiállítás munkálatait nyomban megkezdje és a jövő ülésen részletesen kidolgozott költségvetést mutasson be.

A bizottsági ülés elnöki tisztét ezuttal Miklós Ödön foglalta el, ki hosszabb beszédben örömet fejezte ki a kiállítás rendezése felett, kifejtván a baromfityénysztes közgazdasági fontosságát. A kiállítástól reméli Borsod és a szomszédos vármegyék baromfityénysztesének emelkedését. Az ülést a kiállítás területén folytatták, ahol Hreblay Emil kiállítási igazgató, aki a szegedi és pozsonyi országos baromfikiállítá-sokat rendezte, előadta a kiállítás elrendezé-sére s a terület beosztására vonatkozó terveit.

Az oidium ellen 1%-os kénmájoldattal permetezzük a szőlőt. Friss kénmáját különként 64 fillérért szállit Mayerfi Zoltán, Kecskemét.

Nyilttér.

Szuperfoszfátot
Stassfurti kaintot
szavatolt 12,4% tiszta káli-23-24%
kénsavaskáli tartalommal

Stassfurti kálitrágyasót
szavatolt 40% tiszta káli-74-76%
kénsavaskáli tartalommal

Kovasavas-kálit
(dohánytrágyázásra) továbbá min-
dennemű egyéb műtrágyaféléket
azonkívül

Rézgáliczot
(98-99%) elismert kítűnő minő-
ségben legolcsóbban szállit a

“HUNGÁRIA”
MŰTRÁGYA, KÉNSAV ÉS VÉRYI IPAR RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., FURDO-UTCZA 8. sz.

A szárított sertéstrágya
a legkitűnőbb és legolcsóbb
trágyanem.

Állami szőlészeti és gazdasági tanintézetű kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számátalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevezetve. Árajánlattal, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 21. szám.

M.
Oldal
1331
1234
1339

1332

1335

1336
1338
1340
1341

1340
1342
1344

miklósi
huszár-
Buda-
etemét
ooltban
zvegye
ermeke

m. kir.
vándor-
di Szabó
vándor-
f. méhé-
s m. kir.
éhészeti
g meg-

r. föld-
zta meg.
nk által
egtartott
se ügyé-
tság ma
Wekerle
és keres-
megállá-
mervére
us 13-án
bizottság
mborodó
árgyalása

Bácská-
yezésére
termesz-
ándulás
nlétében,
at. hold)
nterovics
tartottak
édről üd-
miniszter-
attak egy
már az
egy őszi
szárazság

ják a
bbak,
ényez.

r 19.

1903. évi forgalom: 26000 zsák

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra

melyek második sorozata f. é. október hó 5. és 6-án tartatik meg.

Az aukciókra felküdött és „Gyapju-árverési vállalat Budapest, Dunaparti tervpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

**GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT
HELLER M. s TÁRSA
BUDAPEST,**

V., Erzsébet-tér 13.

Jelentések a terméskilátásokról és próbacséplési eredményekről.

(1904 augusztus hó 13-án.)

Nagybecskerek vidéke. (Győrmezei Gazdasági Egyesület jelentése.) Az itteni cséplési munkálatok a szép idő folytán gyorsan közelednek a befejezés felé, ugyanígy, hogy — mint már többször említettem — nem sokára tiszta képet alkothatunk az idei termésnek eredményéről.

Hogy az idei termés nem várt eredményekre vezetett, bizonyítja a környéknek roppant nagy behozatala, amennyiben az elmúlt rövid egyheti idő alatt több mint 5000 mm. búzát, 400 mm. tengerit és kb. 600 mm. zabot hoztak be a közeli falukból. A tengerinél 6-80, a zabnál 6-20, az árpánál 6-10 kor. Az időjárás még mindig száraz.

Győrmezei vidéke. (Ullmann Armin, gabonapiaczi tudósítónk jelentése.) A győrmezei folyó évi termés eredményéről a következőkben van szerencsém értesíteni:

Buza keresztye (18 kéve) adott 30-40 kgr.-ot
Rozs „ „ „ 40 „
Árpa „ „ „ 25-40 „
Zab „ „ „ 25-39 „

Pancsova vidéke. Buzacséplésnek vége, nálunk átlag 8 mm. 1600 □-ös hold után, kitűnő minőségben. A gazdak az eladással nagyon visszatartanak, miután a folytonos szárazság miatt a tengerinek majdnem 50% megsemmisült, a tengeritermés átlag 6-7 mm. fog kitenni, míg tavaly 12 mm. Irányzat szilárd. Egy hónap óta nálunk nem volt eső.

Nemzetközi gabonapiac 1904. augusztus hó 8-tól 11-ig. (Lezárva augusztus hó 12-én déli 12 órakor.)

(Jegyzések 100 kg.-ra értendők koronákban.)

Efektív áru		Irányzat a hét kezdetehez viszonyítva
Buza:	Régi Uj	
Budapest	22-90 21-90	szilárd
Bécs	23-30 23-60	szilárd
Berlin	—	—
Páris	21-18	emelkedő
London	20-	emelkedő
Liverpool	—	—
New-York	— 19-23	ingadozó
Chicago	—	—
Buenos-Ayres	— 14-68	szilárd
Rozs:		
Budapest	— 16-20	csökkenő
Bécs	— 17-30	csökkenő
Berlin	—	—
Páris	— 13-87	emelkedő
Árpa:		
Budapest	— 14-50	szilárd
Bécs	—	—
Tengeri:		
Budapest	14-80	emelkedő
Bécs	15-60	szilárd
Berlin	—	—
London	—	—
Liverpool	—	—
New-York	—	—
Chicago	—	—
Buenos-Ayres	8-96	szilárd
Zab:		
Budapest	15-	szilárd
Bécs	16-	szilárd
Berlin	—	—
Páris	14-92	emelkedő

Magyar vidéki piacok árjegyzései 1904. augusztus hó 13-án.

(Jegyzék 100 kg.-ra értendő koronákban)

	Buza	Rozs	Árpa	Tengeri	Zab
Sopron	21-40	16-	15-	—	14-60
Nagyszombat	22-	16-50	17-50	—	15-
Kaposvár	21-	16-	16-	16-	14-
Nagykanizsa	20-20	14-30	15-20	15-30	14-20
Baja	21-60	15-50	13-	13-20	13-30
Szolnok	20-60	14-	15-	15-	14-80
Kecskemét	21-	15-	15-	15-40	14-
Arad	20-80	14-60	13-20	14-80	13-20
Uj-Arad	20-30	14-40	13-20	14-60	13-
Nagybecskerek	—	—	—	—	—
Nagyvárad	20-40	14-40	13-80	15-	13-
Moson	21-40	16-	13-70	—	14-
Pápa	22-40	15-80	15-60	15-40	14-60
Győr	21-80	15-80	15-	—	14-60
Nyitra	22-10	16-75	16-30	16-25	14-70
Szatmár	21-	14-	13-	18-60	13-
Békés-Csaba	20-30	14-80	14-	14-40	12-80
Szentés	20-80	—	14-	14-20	13-
Léva	21-	16-	15-20	17-	16-
Érsekújvár	21-40	15-40	14-80	—	14-
Pancsova	20-40	—	12-	14-	12-
Ujvidék	20-60	—	13-40	13-40	12-60
Eszék	18-80	14-80	13-30	15-30	13-40
Temesvár	—	—	—	—	—
Zenta	20-60	—	12-60	13-60	13-60
Nagyszében	17-50	12-	12-40	14-50	13-40

Magyar vidéki piacok gabonaforgalma mm.-ban 1904. aug. 4-től aug. 13-ig.

Piacra került összesen:

	Buza	Rozs	Árpa	Tengeri	Zab
Losonc	—	—	—	—	—
Nagyszombat	2307	40	4766	—	14
Kaposvár	450	420	700	180	210
Nagykanizsa	2000	800	1000	100	300
Baja	900	400	50	300	2400
Szolnok	3500	200	1500	—	—
Kecskemét	—	—	—	—	—
Arad	13500	640	340	230	120
Uj-Arad	6800	420	180	390	19
Nagybecskerek	—	—	—	—	—
Nagyvárad	4000	1300	500	80	400
Moson	300	100	600	—	150
Pápa	800	800	500	50	200
Győr	150	10	200	—	30
Sopron	—	—	—	—	—
Gyöngyös	—	—	—	—	—
Szatmár	1700	200	400	300	450
Békés-Csaba	3000	50	250	300	80
Szentés	2400	—	50	—	—
Léva	11000	360	23000	19	86
Érsekújvár	550	1200	1800	20	170
Pancsova	5000	—	200	800	100
Ujvidék	8000	—	1560	1600	25
Eszék	500	100	100	200	1000
Győr	2500	2890	4100	—	390
Zenta	4700	—	60	2100	300
Nagyszében	85	21	14	43	20

Határidős áru		Irányzat a hét kezdetehez viszonyítva
Buza:		
Budapest okt. 20-86—ápr. 21-28	—	csökkenő
Bécs	—	—
Berlin szept. 21-30—dec. 21-42	—	emelkedő
Páris szept. 21-28—dec. 21-52	—	emelkedő
London okt. 19-84—dec. 19-38	—	emelkedő
Liverpoolszept. 18-67—dec. 19-01	—	emelkedő
New-York szept. 19-71—dec. 19-52	—	emelkedő
Chicago szept. 19-12—dec. 18-93	—	emelkedő
Rozs:		
Budapest okt. 16-36	—	csökkenő
Bécs	—	—
Berlin szept. 16-95—dec. 17-22	—	szilárd
Páris szept. 14-01—dec. 14-72	—	szilárd
Tengeri:		
Budapestszept. 14-54—máj. 14-54	—	csökkenő
Bécs	—	—
Berlin szept. 14-34—dec. 14-22	—	szilárd
Páris	—	—
London szept. 12-04	—	szilárd
Liverpool szept. 12-03—dec. 11-81	—	emelkedő
New-Yorkszept. 11-64—dec. 11-30	—	emelkedő
Chicago szept. 10-71—dec. 10-15	—	emelkedő
Zab:		
Budapest okt. 14-40	—	csökkenő
Bécs	—	—
Berlin szept. 16-86—okt. 16-86	—	csökkenő
Páris szept. 14-96—dec. 15-67	—	szilárd

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)

Napijelentés a gabonafüzletről. 1904. augusztus 12.

Az ország minden részéből beérkező eső-hirek, valamint a tengeri- és egyéb takarmánykiviteli tilalom hatása alatt, az üzlet irányzata az utóbbi napokban lényegesen ellanyhult. A malmok is, melyek raktárai nagyjából annyira tulzsufoltak, hogy további átvételeket egyelőre alig fogantatosíthatnak, a vételtől tartózkodni voltak kénytelenek, ami szintén nagyban hozzájárult az árak hanyatlásához. Ma Amerika emelkedő árakat jelzett, aminek következtében nálunk is a határidős-piaczton kellemesebb hangulat mutatkozott.

Készletekben mérsékelt kínálat és a malmok tartózkodó vételkedve mellett, az árak eleinte néhány fillérrel olcsóbbodtak, később azonban, a kellemesebb határidős piac hatása alatt a tegnapi színvonalig emelkedtek. Elkelt összesen mintegy 10.000 métermássa.

Rózs lanya irányzatot követ és azonnal szállítva, helyben, valamint helybeli egyenértékben 15'50-16 koronáig talált vevőre.

Takarmányárpa változatlan, helyben és helybeli egyenértékben, azonnali átvétel mellett, 13'60-14'80 koronáig jegyez.

Sörárpaiban a forgalom igen kicsiny, mert vevők az árutulajdonosok túlhajtott követeléseit nem engedélyezhetik.

Zab változatlan és helyben azonnal átvéve, 14'20-15 koronáig volt értékesíthető.

Tengeri ártartó, helyben, kocsi rakva, azonnal átvéve 14'70-14'80 koronáig fizetnek.

Repcze szilárdabb, helybeli egyenértékben 22'80-23 koronáig jegyez.

Mák kellemesebb irányzatnál, állomásokon átvéve, minőség szerint 52-57 koronáig jegyez.

A ma délelőtti tözsdén, a következő készáru-kötések jegyeztettek hivatalosan:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 81 k. 22 K., 100 mm. 81 k. 22 K., 100 mm. 81'5 k. 21 K. 90 f., 100 mm. 81'5 k. 21 K. 90 f., 200 mm. 81 k. 21 K. 90 f., 300 mm. 81 k. 21 K. 95 f., 300 mm. 81 k. 21 K. 85 f., 300 mm. 81 k. 21 K. 80 f., 100 mm. 81 k. 21 K. 70 f., 100 mm. 81 k. 21 K. 70 f., 500 mm. 81 k. 21 K. 80 f., 100 mm. 81 k. 21 K. 50 f., 1200 mm. 81 k. 21 K. 60 f., 400 mm. 80'8 k. 21 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 21 K. 70 f., 200 mm. 80 k. 21 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 20 K.

Csanádi: 3000 mm. 79'5 k. 21 K. 90 f. Fejérmegyei: 100 mm. 77'5 k. 21 K.

Pestmegyevidéki: 250 mm. 81 k. 21 K. 50 f., 200 mm. 80 k. 21 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 21 K. 60 f., 200 mm. 80 k. 21 K. 40 f., 100 mm. 79'8 k. 21 K. 60 f., 300 mm. 79 k. 21 K. 50 f., 200 mm. 79'5 k. 21 K. 60 f., 200 mm. 78 k. 21 K. 30 f., 100 mm. 78 k. 21 K. 30 f.

Rózs: 400 mm. 15 K. 80 f., 300 mm. 15 K. 80 f. kpfl. mellett.

Zab: 100 mm. 15 K., 100 mm. 14 K. 90 f. kpfl. Tengeri: 450 mm. 14 K. 55 f., 200 mm. 14 K. 70 f., 100 mm. 14 K. 85 f., 500 mm. 14 K. 95 f. kpfl.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca. 1904. augusztus hó 12-én. A székesfővárosi vásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 230 szekér réti széna, 10 szekér muhar, 48 szekér zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — tengeriszár, 12 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles, stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom igen élénk. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 520-1060, muhar 800-920, zsupszalma, 320-380, alomszalma 300-360, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos büköny 800-1080, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 340-380. Összes kocsiszám 310. Összes súly 372,000 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten magasabb gabonaárak és tartós nagyobb fedezési vételkedv folytán szilárd irányzat uralkodott és a szeszárak ugy azonnali mint későbbi szállításra magasabb áron jegyeznek.

Elkelt helybeli és vidéki egyesült szeszfinomítótól finomított szesz nagyban adózva 153'50-154 K., adózatlanul szabadraktárra 54'50 K.-ig azonnali szállít

ásra és kötésre. Kicsinyben az ár 2-3 koronával drágább.

Élesztőszeszben szilárd volt az irányzat és fedezési vételkedv folytán adózott áru 153'50-154 korona, adózatlan 54'50 K. kelt el nagyban.

Denaturált szesz gyér kínálat folytán magasabb áron kelt és hordóval együtt 46-47 korona jegyeztetik. Galicziából tartányárut 41 K. kínáltak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten gyéren volt ajánva és miután a fedezési vételkedv nagy, ugy a kínált tételek magasabb áron találtak vevőre és kontingens nyersszesz azonnali szállításra 49'50-50'50 K.-ig. Későbbi új termelési időszakban 46-48'50 K. fix árkban és 106-106'50 K. jegyzésen alól kelt el. Exkontingens nyersszesz 33'50-34 K.-ig ajánlottak.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 48'50-49'50 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 49'50-50'40 K.

Prága. 143-143 K. adózott tripló és 52- K. adózatlan szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

Table with columns for 'nagyban', 'kicsinyben', 'koronákban'. Rows include: Finomított szesz, Élesztőszesz, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz.

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasúttállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Odön tudósítása.)

Őszi takarmány nyereséje czéljából jelenleg vetendő takarmánymagvak iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott a lefolyt héten. A takarmánykiviteli tilalomnak az árjegyzésekre semminemű befolyása nem volt és abból, hogy a takarmánymagvak iránt a kereslet csak fokozódott, arra következtethetünk, hogy a gazdaközönségnek nagy szüksége van őszi és korafazsi zöldsítakarmányról gondoskodnia. A külföld különösen őszi borsó iránt érdeklődött, míg a belföldön őszi borsó kivül nagy mennyiségű őszi búkköny, muhar, biborhere, pohánka, vörösköles mustár kelt el. Tekintettel az őszi keresletre, ajánljuk a gazdaközönségnek, hogy szükségletét minél előbb és csak megbízható helyen fedezze, mert különösen ezidén rendkívül sok csiraképtelen vagy gyenge csiraképes magot hoznak forgalomba. Kiténő hatással volt a vetésekre a néhány nap óta tartó országos eső is. Baltacimmag egy nagyobb tétel csibehurmentes áru 50 kilónként 5 koronáért adott el ab állomás. Vöröshermag. A terméjelentések igen kedvezőtelnek. Amerikai jegyzéseit lényegesen fel emelte, ugy szintén Francia- és Oroszország s az utóbbi két termelő országban szintén gyenge termést várnak. Tavalyi vetőmagért 90 koronát kérnek 50 kg.-ként. Luczernamag. A terméskilátások tovább is kedvezőtelnek.

Jegyzések nyersáruért 50 kg.-ként Budapesten.

Table listing prices for various types of seeds: Lóhere, Luczerna, Muhar, Téli borsó, Téli búkköny, Czukorezirok, Pohánka (hajdina), Köles, Mustármag, Biborhere, Lófogu tengeri, Spergula, Tarlórepamag.

Élelmi czikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1904. augusztus 12-én.

A piac forgalma élénk és különösen gyümölcs-félékben tetemesek a hozatalok. Alma már nagyobb tételben kerül a piacra és elég gyorsan értékesül. Zöldségtermékekben az árak változatlanok s különösen tejek káposzta képezi élénk kereslet tárgyát. Tejtermékek irányzata szilárd, hozatalok csekélyek. Tojás piaczon az árak emelkedtek és különösen elsőrendű áru jól fiztetetik.

Mai árak:

Husnemlék: marhahus 1'20-1'28 K., helybeli borjúhus 1'12-1'20 K., vidéki borjúhus 0'80-1'12 K., sertésus 1-1'20 K., szalonna friss 1'20-1'24 K., szalonna, sózott 1'40-1'44 K., szalonna füstölt 1'44-1'52 K., szalonna, olvasztani való 0-0-0- K., háj 0-0-0- K., sertészsír 0-4- K. Bárány párja: - K. Özhus: - - - korona. Juh: leszurva bőr nélkül 0-0-0- K.

Füstöltus (vidéki) kgja 1'28-1'60 K., hazai sonka 1'80-2- K., szalámi 3'60 K., nyári 1'20-1'30 K.

Vad: nyul darabja 0-0-0- K., fogoly 50-1- K., fácán - - - K., szalonka 0-0-0- K. darabonkint. Vaddisznó 70-90 fillér. Özhus 1'60-1'80 K., szarvas és dämvad - - - K. kékent. Fenyves madár dbja 00-00 f.

Baromfifélék: élő tyuk 2'40-2'80 K., rántani való csirke 1'20-1'40 K., sütni való csirke 1'60-2'20 K., kacsa, sovány 2'40-2'50 K., hizott 3'80-4'20 K., lud, hizott 9'20-14 K., pulyka, sovány - - - K., hizott - - - koronával páronkint. Idei liba páronként: - - - , kacsa - - - korona.

Vágott hizott liba 1'24-1'34 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1'30-1'40 K. kg.-kint.

Tevaj: (centrifugált) 2'10-2'30 K., főzővaj 1'60-1'80 K. kékent. Tehénturó kgja 16-20 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (waggonáru) sárga 9'60-10- K., rózsá I. 8'60-9- K., kifli fehér - - - K. 100 mm.-kint. Hagyma 50 kgos zsákokban zsákkal együtt 4-8 K. mm.-kint. Makkói érett 12-14 K. Paradicsom: - , Zöldpaprika 100 db 0-0-0-; Petrezselyem - - - K. 100 kötegenként. Fejes káposzta 100 drb 12-24 K. Torma 24-28 f.

Gyümölcsfélék: szőlő: -36-45 korona, muskotály - fillér kékent. Alma, válogatott elsőrendű áru 15-18- K., másodrendű alma 11-14 K., harmadrendű apró áru 8-9 K. métermázsánkint. Körte, elsőrendű 26-30 K., másodrendű 16-20 K. métermázsánkint. Ringló befözni való - - - K. Őszi barack befözni való - - - K. Sárgadinnye 100 db 24-40 K. Görög-dinnye 28-60 K.

Méz: pergetett ákác 60-70- K., hárs 50-50- korona kékent. Gyümölcsíz - - - K. kékint, szárított gomba - - - K. kékint. Mák (kék) - - - f. kilónkint. Sajtok: Romadour 25-50 dekagrammos téglákban - - - korona, grói - - - K. kékent. Juhsajtok - - - K., ementhali - - - K. kékent. Trappista - - - K.

Tojás: I. r. 59-61 K., erdélyi apróbb áru 52-53 K. lakánként (1440 drb.), apadt - - - K., meszes - - - K.

As Erzsébet-Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1904. aug. 11-én. Kötelezettség nélküli árak 50 kilónkint, zsákostul, összesült tiszta súlynak véve, a budapesti vasuti és hajóállomásokhoz szállítva:

Table with columns for 'buzaliszt' and 'Rozsliszt'. Rows include: Sz.: 0 1 2 3 4 5 6 7 7 1/2, Ár: 17'70 17'30 16'90 16'30 15'90 15'50 15-14'30 12'20, 3-as takarmányliszt, buzakorpa, finom goromba.

Table with columns for 'Rozsliszt'. Rows include: 0 0/I I I/B II II/B SR III, 13'70 13'30 18-12'70 12'10 11'20 9'90 0-.

Lujza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1904. aug. hó 11-én. Netto-árak 50 kékent, Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul. Kötelezettség nélküli.

Table with columns for 'Rozsliszt'. Rows include: Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7, Ár K.: 17'40 17-16'60 16-15'60 15'20 14'80 14'20, 7 1/2 7 3/4 8, 12'50 10'50 8-.

Table with columns for 'Rozslisztárak'. Rows include: Korpa: F. G., Ár korona: 6'90 6'30, Rozslisztárak: 0 0/I I FR II II/b III Rkorpa, K.: 14.-13'60 13'20 12'80 12'40 11'50 10'30 0-.

Hedrich és Strauss „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére 1904. aug. 12-én.

Table with columns for 'Rozsliszt'. Rows include: Szám: 0 0/I I WR II II/B III, Ár: Kor. 14'10 13'60 13'30 13-12'60 11'40 10'20.

Table with columns for 'Kőleskása'. Rows include: Szám: 0 1 2 3 4, Ár: Kor., Kukoriczadara: Finom (Polenta) 00, 0, I, gor., Kor.: 10-11-12-.

Table with columns for 'Rizstakarmányliszt'. Rows include: Rizstakarmányliszt Királyalmi derce Takarmánydara, Kor.: - - - 6'60 - - -, Rizskorpa Rozskorpa - - - 6'30.

Áraink 50 kg.-ként, helyben, elegysúly tisztasulynak véve, zsákkal együtt értendők.

Advertisement for 'Szivattyuk és Mérlegek Garvens W., WIEN, I., Wallfischgasse 14.' with a decorative border.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)

1904. augusztus 11.

Table with columns: Főlhajtattott, Árak (drb-kint korona). Lists various horse breeds and their prices.

Eladatlan maradt 330 drb

Irányzat: élénk.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1904. augusztus hó 8-án.

Főlhajtattott:

Table with columns: Főlhajtattott, Árak. Lists sheep breeds and their prices.

Eladatlan maradt 330 drb

Árak

(kilogrammonként élőszuliban, korona értékben).

Table with columns: Élőszuliban, Árak. Lists various types of wool and their prices.

Irányzat: lanyha volt, az árak 3-4 fillérrel csökkentek kilogrammonként.

Budapesti szurómarhavasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1904. augusztus 11.

Főlhajtattott:

Table with columns: Főlhajtattott, Árak. Lists various types of beef and their prices.

Eladatlan maradt 50 drb élő borju.

Irányzat: lanyha, az árak 3-4 fillérrel csökkentek kilogrammonként.

Budapesti vágómarhavasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1904. augusztus 11.

Table with columns: Főlhajtás összege, Minőség szerint, Nem szerint. Lists various types of beef and their prices.

Árak

(100 kilogr.-kint élőszuliban minden levonás nélkül fillérekben)

Table with columns: I. rendű, II. rendű, III. rendű. Lists various types of beef and their prices.

Irányzat: a korlátozás miatt lanyha, az árak általában 2-4 koronával csökkentek.

Budapest ferencvárosi sertéskonsumvásár.

1904. augusztus 5-től augusztus 11-ig.

Table with columns: Heti főlhajtás összege, Erkezeti waggon, Erkezett összesen darab, Sertés-közvetítő elszámolt, Eladatlan maradt.

Napi árak fillérekben

Table with columns: Nap, Öregnéhes páronként, Kanlotti, Páronként, Páronként, Könnyű, Husos fajta.

Árak élőszuliban levonás nélkül jegyzetnek.

Irányzat: vásár élénk, az árak változatlanok.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bércokcsis-utca 12.) a „Köztelek” részére.)

1904. augusztus 11.

Table with columns: Sertésveszenátment, Sertésveszenát nem ment, Árak élőszuliban kilogrammonként.

Árak élőszuliban kilogrammonként 4% engedmény. Irányzat: csendes, árak hanyatlanak.

Bécsi szurómarhavasár.

1904. augusztus 11.

Főlhözatal:

Table with columns: Élő borju, Leölt borju, Leölt bárány, Élő sertés, Leölt sertés, Leölt juh.

Osszesen 5047 drb

Irányzat: barátságos; a borjak ára 2-4 fillérrel emelkedett, sertések ára a multheti, juhok ára hanyatlott.

A szombaton, aug. 13. megtartandó vesztégyvásárra körülbelül 400 drb marha van bejelentve.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1904. augusztus 11.

Főlhajtás:

Table with columns: Magyarországból, Galicziából, Osztrák tartományokból, Árak.

(Az árak kg.-ként fillérekben, élőszuliban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: az üzlet a nagy főlhajtás és a vevők tömeges részvétele dacára nehezen fejlődik, a kereskedők magatartása rezervált.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)

1904. augusztus 9.

Főlhajtás:

Table with columns: Minőség szerint, Magyarországból, Husos, Magyarországból, Zsirfajta, Galicziából, Osztr. tartományokból.

Eladatlan maradt 10852

Árak: (kilogrammonként élőszuliban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Table with columns: Elsőrendű nehéz magyar, Könnyű és szedett magyar, Öreg nehéz és közép magyar, Német és lenyiel husfajták.

Irányzat: hussertések ára két fillérrel hanyatlott, zsirsertésekben az üzlet élénk, az árak egy fillérrel emelkedtek.

Ingtalanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos iapbó.

Table with columns: Aug. 15., Aug. 16., Aug. 16., Aug. 22., Aug. 22., Aug. 26., Aug. 29., Szept. 3., Szept. 6., Szept. 6., Szept. 13., Szept. 15., Szept. 15., Szept. 20., Szept. 21., Szept. 28., Okt. 6., Okt. 28.

Szerkesztői üzenetek.

M. A. urnak Pócs. A paklincs elnevezést nem ismerjük, amennyiben azonban valószínűleg az órantagot, vagy tyukpoloskát érti ez alatt a kérdésvető, úgy ennek kiirtása már többször leiratott a „Köztelek”-ben.

V. Gy. urnak S-Ujhely. Tessék a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-hez Budapest, Alkotmány-utca 31. sz. fordulni fölvilágosítás végett.

AGRARIA magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság resicnai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége. Mezőgazdák különös figyelmébe! EGYETEMES ACZÉLEKÉK. Tiszta aczélanyag saját hámorsinkból. Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej. Pánczélaczél-kormánylemezek. Magasított aczélkefejek. Porvédő kerek. Aczél gerendely. Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmányok még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Kérjük árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmes ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik. Rövidített levélcím: „AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnyezim: „AGRARIA” Budapest.

Legkitünőbb egyszerű szerkezetű
benzin és gázmotorok
 jótállás mellett kaphatók:
BECK és GERGELY cégénél
 BUDAPEST, V. ker.
 Váci-ut 12. szám.
 Tessék árjegyzéket
 és ajánlatot kérni.

Őszi trágyázáshoz a „LÓHERE” védjegyű
THOMASSALAK
 a legjobb és legolcsóbb
foszforsavas műtrágya.
 Ezen Thomassalak hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágyá-
 zási kísérletek alkalmából, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.
 Ajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosítások-
 kal készséggel szolgál.
LÁSZLO MARCZELL
 a Csehországi Thomasművek eladási irodája, HÉCS.
 magyarországi vezérképviselője. 2487
 Óvakodjunk a külföldi THOMASSALAK utánzatoktól.

Knuth Károly
 mérnök és gyáros.
 Gyár és iroda:
BUDAPEST, VII.,
Garay-u. 6-8. sz.
 Elvállal: Kúsponti, víz-, lég- és
 gőzfűtés, légszusz- és vízve-
 zetések, csatornázások, szellő-
 ztetések, closettök, szivattyúk,
 vízórművi emelőgépek stb., nem-
 különben kőszén-, olaj- és petróleum
 váladékokból nyert gázok értékesítését
 esztendő készletek létesítését, városok,
 indóházak, nagyobb épületek és gyárak
 számára.
 Tervek, költségvetések, jövedelmi
 előirányzatok gyorsan készíttetnek.
VV Legjobb minőségű VV
kőgyagy-csövek raktáron.

Közel 8000 motor 60,000 lóerővel a legteljesebb megelégedésre szállítva.
Drezdai motorgyár r.-t.
 (ezelőtt Hille)
 fióktelepe és műhelye
GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSÁ-nál
 Budapest, VI., Teréz-körút 41.
 Telefon 12-91.
 Ajánljuk az elismert legjobb, legökéletesebb, legtartósabb gyártású,
 legegyszerűbb kezelésű és legolcsóbb üzemű **drezdai benzin-moto-**
rokat, lokomobilokat és drezdai gázfejlesztős (generá-
toros) motorokat.
 Darálásra, malomüzemre, takarmánykamrákba, tejgazdaságoknak,
 fűvágáshoz, vízemelésre, csépléshez és minden más munkára a legelő-
 nyösebb üzemgépek.
 Referenciák: a legelőkelőbb uradalmak, malom-üzemek és legkülön-
 félebb iparvállalatok.
 A drezdai motor minden kiállításon és munkaversenyen a legelső
 díjakkal lett kitüntetve. 1542

A BUDAPESTI ASZTALOS-IPARTESTÜLET
 védnöksége alatt álló és a kereskedelmi ministerium által államilag segélyezett
BUTOR-
 csarnok és hitelszövetkezet,
 mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, ajánlja tagjai-
 nak, budapesti asztalosmestereknek, legjobb kivitelben készített,
József-körút 28. sz. alatti
 dusan felszerelt raktárában elhelyezett butorait. A vevőközönség itt szük-
 ségletét közvetlen a készítőnél **jutányos áron** szerezheti be. Tervezetek
 és lakásberendezések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 7293

Olcsó
Felten & Guillaume
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 Bruck a. d. Muhr vas, acéllárak és sodronyipar
 Szab. 4 helyen egyszerű drót. osztr.
 magy. szab. 4884/1883.
 Közönséges tuskédrot.
 Kerítésdrótok és fonatok, ozinkozott acél tuskés
 kerítésdrótok mint újdonáság.
 Acél egyszerű tuské: kerítés drót.
Tartós.

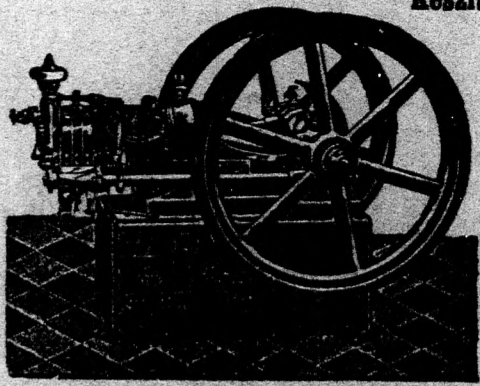

„Perfect”
 szab. daráló- és sima-örlőgépek
 kézi-, járgány- és géphajtásra
LÖW ALFRÉD
 okl. gépészmérnök gépgyárában
BUDAPEST, VII., Csengery-utca 11.
 (Dob-utca sarkán)
 mindenkor üzemben megtekinthetők.

Gazdák Biztosító Szövetkeze
 Budapest, VII., Baross-utca 10. szám, II. em.
 Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.
 Alapítók: {Kormány hozzájárulásával} elemi áprazatban 400,000.- kor.
 Alapítók 1,270,000.-
 Alapítók 6let " 200,000.-
 Tartalékok 255,200.03
Összesen: 2.125,200.03 kor.
 1901. évi fölösleg 90,349.- kor.
 1902. " " 59,782.26 "
 1903. " " 109,331.73 "
 Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére
 különféle módozatok szerint.
 Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban résztulnek és az
 1901. évi üzletfeleleghől egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt
 tagok 4/10-os díjvisszatérítést kaptak.
 Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett.
 Biztosítási ajánlatok benyujthatók közvetlenül vagy a képviselők közve-
 títésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel
 szolgál.

„MAYER“ gépgyár vas- és fémöntőde részvénytársaság, Szombathely

Készít: Benzinmótorokat 2—50 lóerig, stabil és locomobil alakban egyszerű könnyen kezelhető szerkezettel. Megbízható és legolcsóbb üzemi gazdaság és kisipar részére!

Benzin-mótoros (locomobil) cséplőkészleteket

560 mm.-től 1250 mm. dobzsélességig! Mindennemű gazdasági gépet mint különlegességet! Kiváló szerkezetű borsajtókat minden nagyságban, kivált legjobb szerkezetű szabad. víznyomású (hydraulikus) borsajtókat.

Malomépítéset: Új hengerek, használt hengerek rovatkolása. Minden e szakmába vágó gép gyártása.

Osborne D. M.-féle amerikai arató- és kaszáló-gépek magyarországi kizárólagos képviselőisége.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Értesítés.

2516

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium 1904. évi július hó 16-án kelt 1495/13. ügyosztály számú rendelete folytán a bőrből való ruházati és felszerelési cikkek 1905. évi szükségletének egy negyed részét a kisipar útján szándékozik beszerezni.

A teljes tartalmu hirdetés az ajánlati mintával együtt és a szállítandó cikkek jegyzéke, valamint azok szállítási árai a 4., 5., 6., 7., 12. és 13. hadtest hadbiztosságánál, a budapesti 2-ik számú ruhatárnál, valamennyi kereskedelmi és iparkamaránál és a magyar országos iparegyesületnél megtekinthető.

Budapest, 1904. évi július hó 23-án.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságától.

Utánnomás nem díjazatik.

Alapított 1858. évben. Sörgőnyezim: „Szivattyúgyár Budapest.” Gyártott fecskendők száma: 14900.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Részv.-Társ.

(ezelőtt: WALSER FERENCZ)

BUDAPEST, VI. ker., Váci-ut 69. szám.

GYÁRT: Szivattyukat,
Tűzfecskendőket,
Tűzoltósági eszközöket és létrákat,
Köztisztasági szereket,
Közegészségügyi szereket,
Templomharangokat.

2137

Őszi vetésre ajánljuk, kiválasztás után az idén is 13—14 q. hozamot adóti 7-ik évi utántermésű 2514

angol kopasz (tar) buzánkat

mely a frissen trágyázott földben is kitünően termelhető és a rozsdával is nagy mértékben dacol; továbbá ajánljuk 5-ik évi utántermésű **diószegi óriás vöröskalászu buzánkat**, melylyel gazdátársaink igen meg vannak elégedve. Hl.-sulya 82 kg. f. évi hozama 14—15 q. végül fehér kalászu válogatott tiszavidéki 45% sikértartalmu 13 q. hozamu buzánkat métermázsanként, vevő saját zsákjában, Macs vasut-állomáson 25 koronáért. — Megrendelhető:

Macsi Uradalom Intézőségénél
Macs per Debreczen.

114569/904. számhoz.

A PÁLYÁZATI HIRDETÉMÉNY.

Az alulírott Igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére 1905. évi január hó 1-től, 1905. évi december hó végéig denaturált borszeszből felmerülő szükségletének szállítását, mely egy éve mintegy 900 hektoliterrel van előirányozva, biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az erre vonatkozó jeyzék, mely egyszersmind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításra vonatkozó részletes módozatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 47. ajtószám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi augusztus hó 25-iki déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen kulczimmal látandó el:

Ajánlat denaturált borszesz szállítására 114569/904. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlt borszesz egy évi értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi augusztus hó 24-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Bánatpénz nélküli, vagy később benyújtott ajánlatok, valsmint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állítatnak ki, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Budapest, 1904. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomát nem díjazatik.)

SZÓLÓTELEP, bor- és must-eladás.

Nyiregyháza határában, a várostól 20 percz távolságra, egy szakszerűen beállított s kezelt 28 hold kiterjedésű teljes természetben lévő **homoki szőlő** nagy gyümölcsösséssel és néhány hold szántófölddel — esetleg parcellázható is — a rajta lévő urilakház, szüretelő s gazdasági épületek, felszerelések s az alatta lévő több ezer hltr. bor befogadására alkalmas pinczével — **a tulajdonos hirtelen elhalálozása miatt — eladó.**

Ugyanott ezen szőlőnek esetleg idei must és csemege-szőlő termése, valamint 300 hltr. 1903. évi tisztán kezelt színbor eladó.

Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt:

őzv. Mezey Pálné, Nyiregyházán. Irsay és Társa cég, Nyiregyházán és Mahr Pál, Miskolczon. 2525

KALLAI LAJOS gépgyári telepe Budapest, VI., Gyár-utca 50.

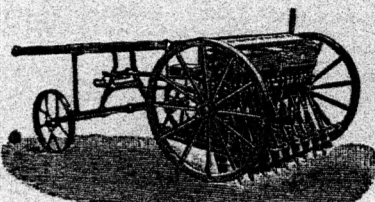
Különlegesség legújabb rendszerű szabadalmazott **WICHTERLE-féle SORVETŐ GÉPEK** B.

Különböző kiállításokon számos arany-, ezüstéremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

Teljes jótállás!
Kedvező fizetési feltételek

„MONTÁNIA DRILL“

csigarendszerű sorvetőgép
13 15 17 19 21 23 25 soros
365 395 425 455 505 550 600 kor.

Ezen vetőgépek vontatása rendkívül egyszerű mert ez nem a kormányról, hanem egy hátról előre nyúló rudnál fogva, vagyis közvetlen onnan, ahol a tulajdonképpeni teher van, történik, míg a kormányrud szabadon mozog. E csészertől találmánynál fogva a legfontosabb vondező szerkesztés, mint más gyártmányú vetőgépekhez.

„IDEAL“

tolókerék-rendszerű sorvetőgép.
13 15 17 19 21 23 25 soros

Kivételes árak: 400 440 475 520 575 620 680 kor.

Sorvetőgépek kívánatra esetleg próbavetésre is küldetnek.

Néhány nagyobb uradalom, ahol sorvetőgépeink a legjobb eredményre használatban van.
Gróf Andrássy Gyula Mád-Zombor. Hercegg Lohkovitz uradalma. Gróf Száp ry György, Ábrány.
Farkas Gyula uradalma Sismánd. Báró Komény Pál, Mező-Záh. Báró Komény Géza, Ajnácskő.
Gróf Khuen Héderváry Grusshach. Báró Fláth István, Nagyhanos. Kovacsovic R. Igazgató, Ada.

Kitűnő bedőrzőfőszor
LOVAKNAK!
a Szentmihályi-féle
„VIKTORIA“
ERŐSÍTŐ FOLYADÉK
(Restitutionsfluid)
A m. kir. földművelésügyi minis-
terium 51289-903. sz. rendeletével engedélyezve.
Versenylovak és nagy hajítás alatt levő állatok
izmaimnak folytonos járásban tartására nélkülöz-
hetetlen. Minden esetben kitűnő hatást, a hol a fűrészi és be-
teleg állatok erőitől vagy gyógyító bedőrzőfőszor van szükség.
Raktáron: Budapest Török József gyógyszerárában és
és Kochmeister Frigyes gyógyszerkereskedésében és a Magyar
Mezőgazdák Szövetkezeténél.
Készíti: **Szentmihályi Gyula** gyógyszerész
Balaton-Boglár.
Ára 2 korona 40 fillér.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítésre el-
fogad: Husne-
műket, fűtött
húst, vadakat, szár-
nyasokat — élő és
leölt állapotban, V
tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposz-
tát, zöldségfélét,
gyümölcsöt stb. V

Élelmi szerek ér-
tékesítését esz-
közlük az előírt
% mellett. Felvilá-
gosítást és csoma-
gozási utasítást V
ingyen nyújt tagok
és nem tagoknak.
Azonnali készpénz-
elismelés. V

Levelező, mérlegképes
ki szőlővessző és ojtványüzletben esetleg bor-
kereskedésben már mint ilyen működött, magyar
és német nyelvet tökéletesen bírja, fenti üzlet-
ágakban ismerettel és gyakorlattal, esetleg ezen
üzletágakban vevőkönnyűséggel bír, vagy mint
utazó, már működött, azonnali vagy mielőbbi
belépésre kerestetik; gazdasághoz, gazdasági
könyvvitelhez és román nyelvhez értők előnyben
részesülnek; illető 1 évi próbaidő után végleg-
sítettik ajánlkozások fizetési igények megjelölé-
sével és bizonyítványmásokkal, melyek vissza
nem küldetnek, **WILLINGER MÁRTON**
szőlőnagybirtokos czimre Zomba,
Tolnamegye küldendők; személyes bemutat-
kozás előnyös, állomás Szakályhőgyész. 2529

Szabadalmazott BEHÁN-féle
„DIADAL“ terményrosták
első díjakkal többszörösen kitüntetve.
Luczerna, lóheremag tisztítása és
arankamentesítéséhez.
Minden gabonanem suly és nagyság
szerinti osztályozásához, üszögös gyom-
magvas termények tisztításához, a leg-
messzebbmenő követelményeknek meg-
felelnek.
Képes árjegyzéket bérmentve küld
a készítő
őzv. BEHÁN SÁMUEL-né
Szarvas, (Békésmegye). 2484

Egy, a gazdaság minden ágá-
ban jártas okleveles, nős
2526
gazdatiszt,
a ki mintagazdaságot kezel,
állást keres. Bővebb felvilágo-
sítás végett nevezett levélileg
felszólítható „Kis-Báb“ (Nyitra-
megye) postrestante czim alatt.

Dr. WÁGNER és TÁRSAI
— Egyesült gyárak, mint betéti társaság. —
BUDAPEST, IX. ker., Tinódy-utca 3. sz.
Ajánlják: Jégszekrények és Diadal hűtőházak. —
Staniolek: pakok. — Phylloxera-fecskendők. — Fémáruk
nevezetesen a pinczefelszerelési szakmába vágó összes
ozikkek. — Szénsavas rendszerű jéggyártó és hűtő-
telepeket. — Képes árjegyzék a gyár minden osztá-
lyából ingyen és bérmentve kapható. 2499

Átvételre kerestetik
megterhelt uradalom a monarchia
területén 2-4 ezer holdig esetleg
félíg erdőbirtokkal. Czim a kiadóban.
2528

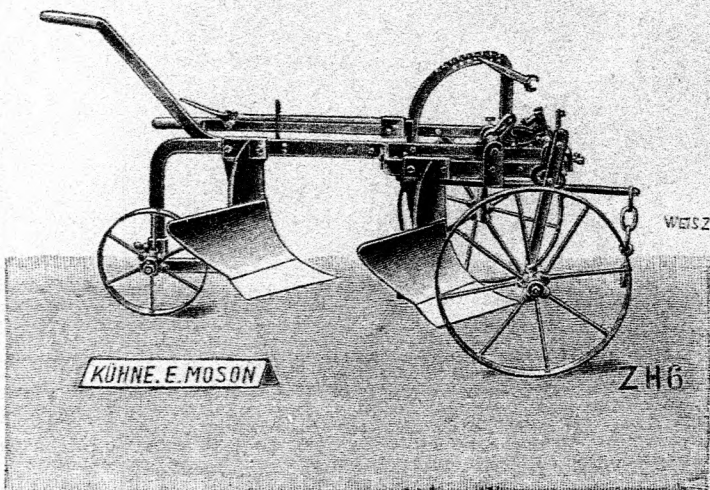
MIKROSOL
LEGJOBB
SZER
házi- és nyálkagomba
penész ellen.
Festékgyár
LUTZ EDE és TÁRSA
POZSONY GYÁR-ÚT 20.

130023/904. szám.
Hirdetmény.
Osztrák-magyar-osz hár-
tárforgalom. (I. pótlék az
1904. évi január hó 1-től
érvényes díjszabás II. rész
1. fűzetéhez).
Az osztrák-magyar-osz
határforgalomban 1904. évi
január hó 1-től érvényes
díjszabás II. rész 1. fűze-
téhez 1904. évi augusztus
hó 1-től kezdődő érvény-
nyel az I. pótlék lép élet-
be, mely több rendbeli
módosításokon és helyes-
bitéseken kívül Losoncz
állomás díjtételeinek kiegé-
szítését tartalmazza.
Ezen pótlék a részes
vasút igaz. atóságoknál da-
rabonként 40 fillérért be-
szerezhető.
Budapest, 1904. évi ju-
lius havában.
Magyar királyi államvas-
utak egyszersmind a ré-
szes vasutak nevében is.
(Utánnomás nem díjazta-
tik.)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
Által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-csápiók,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szecsavágók, répavágók, kukoricza-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes
acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

EGY- ÉS TÖBBVASU AGZÉLEKÉK

kitünő
anyagból
és el-
ismert
kivitelben.

Minden-
nemű
talajmivelő
eszközök
dus válasz-
tékban
készülnek:

KÜHNE E.

hazánk legrégebb gazdasági gépgyárában

Alakult **MOSONBAN** Alakult
1856. 1856.

Rostak, konkolyválasztók, takarmánygépek

„MOSONI DRILL“ tolókerekű szab. sorvetőgépek.

Különböző szerkezetű talajmivelő hengerek.

Főraktár:
BUDAPEST
VI. Váci-körút
57/a. sz.

Hirdetések felvételnek a „Köztelek” kiadóhivatalában

Budapest, Üllői-ut 25

Dorn József-féle szabadalmazott törekrosták.

Készíti a feltaláló maga saját gépműhelyében.
A Dorn-féle szab. törekrosta felülmul minden eddigi törekrostát s használatát által igen sok buzát takarít meg a gazda.
Több mint 700 db forgalomban.
Bővebb felvilágosítással, prospektussal, s elismerő iratokkal készséggel szolgál

DORN JÓZSEF SZABADALMA
TÖREK - ROSTA.

Dorn József

gépműhelye és részöntődéje BÉKÉS-CSABA.

Főraktár: **KANN és HELLER** Budapest V. ker., Váci-körút 62.
Ezenkívül elvállalok mindennemű gézeke javításokat, lokomobilokat, magánjárókká átalakítok, továbbá készítek vasvályukat

összereszelés nélküli csapágyakat (szabadalmazva).

Utánzatoktól óvakodjunk, mert azok törvényileg üldöztetnek.

21524/904/I. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉMÉNY.

A vonalainkon az 1905. évben, esetleg a következő 1906. és 1907. évben is szükségelendő különféle pályafentartási fák szállítását biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok folyó évi augusztus hó 25-ig üzletvezetőségünk I. általános osztályánál (VI. Teréz-körút 62. I. em. 5.) a bánatpénz ugyanott a gyűjtőpénztárhoz f. évi augusztus hó 24-ig teendő le. A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett jegyzékek és ajánlati úrlapok az üzletvezetőség általános osztályában (VI. Teréz-körút 62. I. 8.) valamint az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők, s ugyanott megszerezhetők.
Budapest, 1904. évi július hóban.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

Őszi vetésre

ajánljuk, — a meddig a készlet tart, — az általánososan elterjedt

Diószeghi óriási buzánkat

mely gazdaságainkon ez évben, — midőn a buza-
vetésnek a rozsa igen sok vidéken sokszoros kárt
okozott, — hektoliterenkint 82—83 kg. minőségi
sulyt és katasztrális holdankint 13 14 métermázsát
eredményezett.

2510

Diószeghi ezukorgyár

Diószeg (Pozsonymegye)

123533/904. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETÉMÉNY.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága különféle, használaton kívül helyezett, de javítások által még jó karba helyezhető, budapesti központi szertárunkban megtekinthető tárgyakat, úgymint 1 db Fernan-féle talpfakapcsoló gépet, 2 darab vízmérő-készülék (vízmérő órák), 1 darab gőzmotort, 1 db tolómérőt és 1 darab pénzládát eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az eladásra kerülő tárgyakat feltüntető kimutatás, mely egyúttal ajánlati úrlapul is szolgál, anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen megkapható, vidéki megkeresésekre ezen kimutatás postával küldetük meg.

Ajánlatok tetszés szerinti tárgyakra, de kizárólag az általunk kiadott úrlapon tehetők. A vevő köteles leendő a neki eladott tárgyakat az értesítés vételétől számított 14 nap alatt a vételár előzetes lefizetése mellett átvenni és a szertárból eltávolítani.

A pályázni kívánók felkéretnek, hogy erre vonatkozó és 1 koronás magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat folyó évi augusztus 25-ének déli 12 óráig anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Budapest, VI., Andrásy-ut 73. II. em. 43/a. ajtó szám alatt) benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlat borítéka következő felirattal látandó el: „Ajánlat 123533/904. számhoz spejtezett leltári tárgyak megvételére.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napjának déli 12 óráig a megvenni szándékolt tárgyak az ajánlati árak szerinti értékek 50 százalékát bánatpénzként teendő le főpénztárunknál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban.

Az ajánlattevő az ócska-anyagok eladására vonatkozó és 122291/1896. sz. a. fennálló általános feltételeket magára nézve kötelezőknek elismerni, az erre vonatkozó feltételfüzetet 60 filléres magyar bélyeggel, saját és két tanu aláírásával ellátva ajánlatához csatolni tartozik. Ezen feltételfüzet példányonként 30 fillérért megszerezhetők, vidékieknek pedig a nyomtatványtárhoz intézendő 30 fillér és 20 fillér postaköltség össz sen tehát 50 fillérnek előzetes beklüldése ellenében megküldetők.

Bánatpénz nélküli, nem az előírt úrlapon, vagy elkésve beérkezett ajánlatok valamint pótajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1904. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Vetőbuza eladás.

Gróf Széchenyi Bertalan segedi uradalmában több éven át a legnagyobb gondal törőtt mivélés, a leglelkiismeretesebb válogatás által sikerült az ugynevezett

„somogyi tarbuzát”

megnemesíteni és a f. évben már olyan arányban természeteni, hogy ugy ezen buza fajból, valamint eredeti francia buza után termelt és gazdasági viszonyainknak minden tekintetben megfelelő, főleg azonban bő termésével a többi hazai buza fajok felett álló francia buzából is vetési czélokra egy nagyobb quantum áll rendelkezésre.

A tarbuza ára kettő, ellenben a francia buzáé egy koronával lesz magasabb, mint a budapesti gabonatözsden jegyzett legmagasabb napiár.

2498

Mintával bárkinek szivesen szolgál az uradalom.

Gróf Széchenyi Bertalan uradalma
posta Felső-Segesd (Somogym.), sürgöny és vasutáll. Segesd.

60585. 1904. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vállalat tulajdonát képező s Bihar vármegyében Szerep község határában fekvő, a püspök-ladányi közalapítványi gazdasági felügye-
lőségél levő térképen művelési ágazatonként felsorolt **6258** ¹⁰⁰⁴/₁₂₀₀ **(1200**
0-les) hold kiterjedésű birtok az 1905. évi október hó 1-től
1923. évi szeptember hó 30-ig terjedő 18 évre az alóírt minisz-
terium IX. ügyosztályában (Vadász-utca 33. szám) 1904. évi szeptember hó
12. napján délelőtt 12 órakor tartandó zárt ajánlatu nyilvános verseny útján
fog haszonbérbe adatni.

A bérelni szándékozók egy koronás bélyeggel ellátott és a kellő bánat-
pénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt írásbeli ajánlataikat boríté-
kozva az a óírt miniszterium segédhivatalainak igazgatóságánál legfeljebb a
versenyfoglalási nap délelőtti 10 óráig nyújtják be.

Az ajánlatokban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra feljárn-
landó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

A versenyfoglalásban résztvenni óhajtok figyelmeztetnek, hogy aján-
lataik csakis akkor tárgyalhatók, ha ezek perrendszerűleg két tanu ellötteme-
zésével aláírva magukban foglalják annak kijelentését, hogy az ajánlattevő a
hirdetésben és az általa ismert feltételekben foglaltaknak magukat mindenben
alávetik.

Bánatpénzül legalább tizenkétötezer⁶/száz (12,500) korona vagy kész-
pénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban, avagy pedig a Pesti Hazai Első
Takarékpénztár betéti könyvében bármelyik kir. alapítványi, avagy állami
(adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz
csatolandó.

Elkészve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt
ajánlatok, valamint az utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszin-
tén, akik az uradalommal szemben hátralekös tartozásban vannak, vagy bármí
ezzen perben állanak, végre a bérbeadandó birtokkal közvetlen szomszédos
birtokosok vagy azok haszonbérlei a versenyből kizártnak.

A részletes versenyfoglalási és haszonbérleti feltételek a miniszterium
segédhivatalainak igazgatóságánál és a püspök-ladányi közalapítványi gazd-
sági felügyelőségénel folyó évi augusztus hó 13. napjától kezdve a hivatalos
órák alatt tekinthetők meg.

Budapest, 1904. évi augusztus hóban.

A vállas- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

2530

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület
felügyelete alatt álló könyvkiadó vállalat
kiadásában megjelent következő

gazdasági könyvek leszállított áron

kaphatók:

	kor. fill.
Cserháti, Talajismeret	3.—
Schuska, Egyszerű gazdasági számvitel	4.50
Rodiczky, A magyar juhtenyésztés múlt és jelen irányairól	2.30
Kardos, Ház és udvarkertek berendezése	2.—
Hreblay, A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése	1.50
Wiener, Az ujlaki uradalom üzleti berendezése	1.—

Megrendeléseknél a könyv ára és 30 fillér
postadíjra a "Patria" részv.-társ. könyvkereske-
désebe Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)
küldendő.

Korona-fegyver Fükert-féle külön szab. záróval

szabadalmazva Ausztriában, Magyarorszá-
gon, Németországban, Belgiumban, Fran-
ciaországban és Angolországban.

A Korona-fegyver Fükert-féle külön
szab. elzáróval a jelenkor legjobb és
legkímélőbb vadászfegyvere.

Ezen tény bebizonyítására szolgáljon
a következő rövid leírás:

Mint a fenti ábra mutatja, a Korona-
fegyver zárója nemcsak az eddig ismeretes
3-, 4-, 5-szörös zárral, illetve csapazeggel
van megerősítve, hanem az eddig szabadon
hagyott csövön is, mely tudvalevőleg a
tűzélésnél a különösen tisztított lőpor
használatánál, a legerősebb gáznyomást
allja ki, mitúttan azok a cső-kamrában,
mint szorosan körülzárt potadókban fek-
szenek.

A fegyvercsövön található toldalékok
ezen oldalpofák kivágásaiba erősen benyul-
nak és meggátolják annak a hímbról való
elkódását. Ezen két külön zárvatár-
záróképeségért ér el, melynél jobbat és ényösebbet el sem lehet képzelni.

A töltés és tűzés a Korona-fegyvernél a legkényelmesebb és leggyorsabb, mert a zárvat
egyszerű nyitása által mindkét zár önmagától feszítődik és biztosítottik és a kilőtől töltények is ön-
működőleg vettettek ki.

A Korona-fegyver kis külső löpöntökkel bír, a melyekről nemcsak könnyen felismerhetők,
hogy melyik az lövetett ki, hanem kívánat szerint a záratat kézzel ki- vagy beszoríthatjuk.

Minden Korona-fegyvernél kiváó gond fordítattik a löképeségre.

A Korona-fegyver mint vöncsőből puska, dupla fegyver, hármass stb. is szállítattik.

Az éremtő árjegyzéket ugy erről, valamint minden más vadászfegyverről és szerszámról, kivá-
natra ingyen és bérmentve küld a fegyvergyár

G. FÜKERT, Weipert, Erzgebirge, Böhmen.

Kittüntetve ő felségeik a magyar király, a szász és szerb király által. — 36 érem.

Fajtiszta somogyi tar-vető-buza

évek óta jóval bővebb termőnek bizonyult, mint a közönséges
szakálás buza, ezidén **57.5%-al nagyobb a szalmáhozama**
és **64.9%-al nagyobb a szemtermése** amazénál. Hazai
viszonyaink között **igen jól beválik, nehezen dül meg, a**
rozsdának nagy mértékben ellenáll. — a mi mellett a
m.-óvári m. kir. növényélet- és kórtani állomás kísérletezései alap-
ján szerzett adatai is bizonyítanak,*) — **hl. sulya 82 kg.**

Kapható ca. 700 métermázsa, q-ént vevő zsákjaiban Zselicz-
Szentlászló vasútállomásra állítva 25 koronáért a mozgói ura-
dalomnál.

Megrendeléseket kérjük

Oderszky Lajos

urad. intéző czimére

Mozsgó (Somogymegye).

*) M. kir. növényélet- és kórtani állomás, Magyar-Óvár.

1073. szám.

M.-Óvár, 1904. július 23.

F. hó 21-ről kelt nagybecsű sorzival egyidejűleg **bemutatásra küldött**
hirdetés közzététele ellen, minthogy az a valóságnak meg-
felel, kifogásunk nincs.

Pecset helye.

2194

Tisztelettel
Linhart, s. k.,
állomásvezető.

Őszi vetésre ajánlunk saját termésű elsőrendű tiszavidéki piros vetőbuzát.

Öt méterm. alul nem adunk el. Kivánatra mintát és ár-
ajánlatot küldünk.

Szászbereki Uradalom

posta, vasut és távirdaállomás **Szászberek, Jász-Nagykun-**
Szolnok vármegye.

2488

MINDEN
CSEPLŐGÉPNÉL,
MINDEN
MALOMBAN,
minden raktárban, üzletben, szeszgyárban, sör- és o. u. kor-
gyárban stb.
NÉLKÜLÖZHETETLEN
az
„Autométer“
önműködő
ellenőrző- és számláló-mérleg

mindenfélé termény, liast, cement és folyadékok mérésére, adagolására és keverésére. Szükségedik pro-
spektust kérni!

Első magyar
AUTOMÉTER
társaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 7. sz.

Ismételadókát,
ügynököket és képviselőket
országwide keresünk. Referenciák megkíván-
tatnak. Ügynököknek előleget nem adunk.

VEZÉRKÉPVISELŐINK:
Aradmegyei gazdas. egyet. fogasztási szó-
vetkezte.
J.-N. Kun-Szolnok m. gazdas. egyet. fogy-
szóvetkezte.
Szatmármegyei gazdasági egyesület titkári
hivatala. 2440

A gazdálkodásról győzelembe! A leggyorsabb és legolcsóbb
gazdasági takaréktűzhely,

a földmiv. minisztérium által első díjjal kitüntetve. Előnyei az eddigiek felett rendkívüli. Tűzhelyből bármely típusú anyag-
gal, a lakásokon kívül a szabadban is használható, minden
tűzhely szabályozható. Tűzhelyek 12 kor.-tól felfelé. Készítő
és szabadalmtulajdonos **Munkácsy Gyula** okl. gépész és
lakatosmester, Budapest, VI., Szilv-utca 7. sz. a tűz-
helyek használhatóságáért mindenkor felelősséget vállalok.

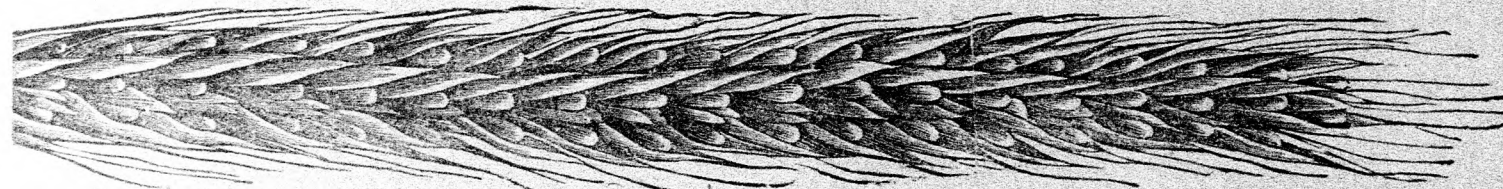
Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.
KWIZDA FERENCZ JÁNOS
oszt. és kir. osztrák-magyar, kir. román és bolgár hercegi
udvari szállító
kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID
cs. és kir. szabadalmosított mezei lovak számára.
1 liter ára K. 2.80.

Negyven év óta van hasz-
nálásban az udvari istálló-
ban s a legnagyobb katonai
és polgári istállóban is
lovak izmai erősítésére, iz-
mosító menetek előtti és után
fioszkodásoknál és az izmok
merevedésénél stb. a lovak
a trainingben bámulatos
eredmények felmutatására
képesíti.

Valódi csak ezen védjeggyel ellátott.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész
Budapest, Király-utca 12. sz. — Andrássy-ut 26. sz.

A sertés javítása és hizlalása
gazdák és hizlálók használatára.
Irta K. Ruffy Pál.
Ára portómentes szétküldéssel 2 korona 20 fillér.

Bahlisen óriási vetőrozsa („Elite“ és „Triumph“)
Bahlisen „Ascania“

60-70 kilogramm holdanként = 1600 négyszögöl
A legtakarékosabb vetés mellett is mindenütt igen jól bevált (30-45-szeres maghozam és nagy, értékes szalma). Semmiféle más vetőrozsa nem nyújt ilyen kiváló eredményt!
Bahlisen rosztaírt minden tulajhoz alkalmasak, még zord hegyi vidékekre is! Nem dűnek meg! Kiváló szaktapok és gazdasági egyesületek ajánlják ezen fajta vetőre.
Bahlisen újabb búzája, Imperial buzogány-búza és aranygyöngy-búza, biztosabb, bővebb termés és ellentállóbb, mint minden más
fajta! Nagy megkötés a vetésnél! Eredeti vetés! (Törv.
véde.) Csakis nálam kapható. — Vetőmag vételénél vigyázní kell, hogy a csomagolás védjeggyel legyen ellátva. Árjegyzék eredeti tudósításokkal franco és ingyen.

ERNST BAHLSEN vetőmag-termelő, PRAGA.

**Gépolajokat és kenő-
anyagokat,**
Kocsikenőcsöt,
Disznósírt, szalonnát,
Zsákot, ponyvát,
Kátránytermékeket,
Kötözőhancsot
és minden e szakba
vágó gazdasági szük-
séleti cikket,
legjobb minőségben és
legújtanosabban ajánl
Kramer Lipót
BUDAPEST,
V., Kálmán-utca 3.
Sürgőnyczim: „Ceres“ Budapest.
TELEFON: 39-11.
Arjegyzéket és részletes
ajánlatot kívánára díjmentesen
küldök.

Életjárulékra
vagy bányászati törlesztőre
szükség esetén 200 hold köztéri
birtokot októberi átvételre.
Csim a székelyhivatalban. 6915

A keszthelyi keverék
különös tekintettel
hazai tehénfajtáink
takarmányozására, a
kevesebb elterjedt
takarmány és gumós-
gyökények természetési
feltevéleinél ismertető-
sével. Irta:
Berger Károly Lajos.
60 fillér előleges be-
küldése ellenében bér-
mentve küldi a „Patria“
könyvkereskedése.
BUDAPEST,
IX. kerület, Üllői-ut 26.

ELADUNK
és
kölcsön adunk
új és egyszer használt viz-
lantia

TAKARÓ
PONYVÁKAT,
mindenfélé nagyságban, új
és használt mindennemű

TERMÉNY
ZSÁKOK
repceponyvákat
a legújtanosabb árak, il-
letve kölcsönadják mellett

KOHN és STEIN
zsák és ponyva gyári raktár
Budapest, V., Széchenyi-ut. 16.

Első évi
utántermésű nagyhozamú kva-
sáti sörtrápa és roza vetőmag
q.-ként a temes-remetel álló-
márára szállítva 15 koronáért
kapható Ottlik Péter gazdasá-
gában Jézvin, u. p. Temesrékás.
Ugyanott kapható telivér:
„Borghshire“ kan malacz. 6051

Nélkülözhetetlen
a foszforsavas esontmész,
tehének, ökrök, borjúk, mala-
czok, lovak, csikók, szarvasok,
őzek és a baromták takarmá-
nyozásánál, kapható:

NEUBAUER ADOLF
mátrágya és vegyi-ipar
gyárak meghatalmazottjánál
GYÖR. — 21

Birtokeladás,
vagy bérbeadás. Borsodmegye-
ben vasuti állomáshoz közel 600
holdas birtok eladó vagy októ-
ber elején bérbeadó. Bővebb
felvilágosításra szolgál Borsod-
megyei Gazdasági Egyesület
titkári hivatala Miskolcz. 6053

Erdő
vasutállomástól 18 kilométer
távolra 1000 hold fektűkés
erdő fatörzsekre négy kilo-
méter hosszú erdei vasúttal
eladó. Értekezhetni Fel-Ör u. p.
Csicsó-Keresztur Betegh Imre
tulajdonossal. 6003

Ziska József
utóda
ROSTÉLY GYÖRGY.
Ajánlja a leg-
megbízhatóbb
gabona-minőségű
tiszta és szá-
zados
hímérleget.
A budapesti
gabona- és ér-
téktörzse szál-
lítója.
Telefon 46-12.
Iroda és raktár:
Budapest, Eötvös-utca 59
Alapítatlan 1872.
Javitások pontosan. — Árjegy-
zék bérmentve. — Ugyanitt ke-
vésbé használt mérlegek jutá-
nyos áron kaphatók 2419

Olajpogácsa:
tökmag-, lenmag-,
napraforgó- és rep-
cepogácsát, valamint
mindennemű
erőt a karmányt
legelősebben szállít:
KRAUSZ HUGÓ
— termény-üzlete —
V., Szabadság-tér 6.
Megbízások a legpontosab-
ban és leggyorsabban intéz-
tetnek el. 2500
Olcsó árajánlattal kívánatra
bármikor szolgálunk.

Biborhere,
szöszös bükköny,
őszibükköny,
őszi borsó,
csibehur,
k ö l e s,
mustár-,
tarlórépamag
kiváló minőségben na-
gyonjutányosan kapható

Haldek
magnagykereskedésében
Budapest,
Károly-körút 9. sz.
2402

Tölgyfaerdőket
műftának alkalmasat keresek
megvételre, nagy területnek
esetleg talaját is megveszem.
Ajánlatokat „Tölgyfaerdő“ cí-
men a lap kiadóhivatalába
kérek. 6810

Teljesen
jó karban lévő szélmotor
jutányos áron eladó. Kramer
Mór Atanjos, Komárom. 6097

Széna, roza
és zabszalmát nagyobb
mennyiségben megvételre
keres: May Samu takarmány-
ügynökség, Budapest, Üllői-ut
105. sz. 6163

Sertéstakarmány
Isőrendű sajtolt fagygyú tö-
pörtyű-pogácsa, mely sertés-
hizlalásra nagyon czélészert és
hasznos hozzá, eladó olcsó áron.
Csim: Altmeier szappangyáros,
Nagybányán. 6121

Uradalmi tej
bármily nagy mennyiségben,
továbbá teavaját megvételre
keresnek, Szántó Adolf és társa
tejnagykereskedők, Budapest,
VII., István-ut 97. 6099

Mindenféle
burgonyát
rózsa, sárga, fehér,
minden mennyiségben és
minden állomáson a leg-
nagyobb áron **venni**
ohajtunk és kerünk ár-
ajánlatot. 2511

KLEIN FERENCZ
ÉS FIA
BUDAPEST,
VI., Andrássy-ut 64.

Vetőgépek.
Titania I. és Titania II.
Javitott
Triumph III.
vetőgépeket
készít mint
különlegességet,
Titania-Werke 2467
Kommanditgesellschaft, E. HAAKE & COMP.,
Ezöltt: Friedländer József, WIEN.
Katalógusok ingyen és bérmentve.
Tevékeny képviselők mindenütt kereszettek.

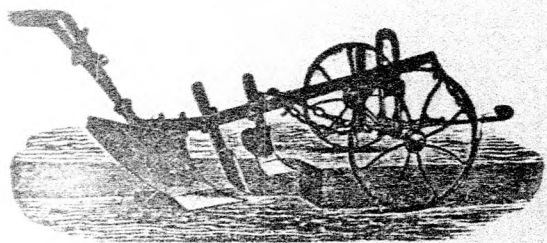
Keresek 5 mm.
őzsi hűkkönyt és 10 mm.
triumph roszot őzsi vetőre
cséjára. Mintákat ármegjelölé-
ással kérek. „Rostályer Adolf
börgazdasága, Sopron-Mihályi-
czimre küldeni. 6123

Nemes
roza, ezidén tízszeres terméű,
kapható per q 25 koronáért vedő
székjában ab Markusfalvi
Bernolák Károly ur Szepa-
haraszi gazdaságában. 6077

M. kir. államvasutak.
97.755/C.I. sz.
HIRDETÉMÉNY.

A m. kir. államvasutak
vonalain érvényes helyi
árudjiszabáshoz (II. rész)
a II. pótlék s a nevezett
díjzabás függelékéhez az
I. pótlék lép életbe, melyek
a díjzabásban foglalt egyes
kivételes díjzabásoknak,
illetve a függelékben fog-
lalt egyes kedvezmények-
nek a „vasuti“ 1904. évi 59.
számában 81344. sz. alatt
már közzétett módosítását
illetőleg hatályon kívül he-
lyezését tartalmazzák.
Az igazg.

Hirdetések
felvételnek
a
kiadóhivatalban.

Egyetemes és mélyművelő-ekék

Acél gerendelyvel, állítható szarvakal, pánczélemezekkel, aczéltüvelnyeketesttel.

Többvasu ekék.

Finom-, szántó-, csukló- és rét-boronák.

Háromtagu- és egytagu hengerek.

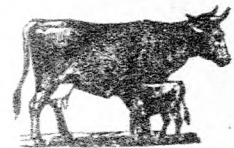
Szab. egyetemes-sorvetőgépek, Umrath és Társa Budapest, V., Váci-körút 60. szám.

Hővezérlőeszközök 12 lóerőig. — Ipari mozdonyok 100 lóerőig.

AVANCE
KÉTIÜTEMŰ NYERSOLAJ
MOTOROK ÉS LOMOBILOK.
ÜZEMKÖLTSEGEK NAGYSÁG SZERINT

1 1/2-2 FILLÉR
ÓRÁNKÉNT ÉS LÓERŐNKÉNT.
NINCSEK ROBBANÓ ÉS TÜZ-VESZÉLY.
MINDEN PENZÜGYI ELLENŐRZÉS ÉS ENGEDÉLY NÉLKÜL.

WOHANKA ÉS TÁRSA BUDAPEST
V. VÁCI KÖRÚT 76.

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Kisebbl, ugyisintén jármók és beállítási ökrök szállítására vállalkozom.

Kitünő
friss fejős tehének

előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthető kőtelezettség nélkül. Vevő biztatása szerint választhat.

Henrik Ignác fia Szalónak (Vasm.) 6751

Hizlalásra

való és mindenféle fajta jármos ökröket valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék ökröborjakat

tármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak

Récsy és Társai
szarvasmarha-kereskedők
Zala-Szt.-Balázs.
Nagy-Kanisza mellett.

Teletetésre
60 db 2-3 éves marhát felében elfogad Gróf Bathányi Ervin bérigazgatása Zalaegerszeg, Posta Zságozánfa. 6104

Spitzer testvérek
Kis-Czell (Vasmegeye), ajánlanak elsőrendű 1-2 éves tarka borjakat továbbá lekötötti való tarka ökröket 3-4-5 éveseket és kitünő friss fejős tarka tehenekeket előleges megrendeléssel.

Allandóan dus választék elsőrendű magyarfajta

Erdélyi jármosökrök,
valamint 1 és 2 éves

Erdélyi tinókból

a széplaki bérigazgatásban, Szamosujvár vasútállomástól 20 percz távolságra. Körülményes felvilágosítást készséggel ad:

Alexa Miklós,
Szamosujvárt
Szolnok-Doboka megye).

Sertéseket,

malaczkokat és tenyészállatokat elad: **Zuchtstation Zauchtel** (Mähren)

morvaországi orsz. földmiv. tanács faj yorkshire sertések és barnótenyésztő állomása. 2512

Bonyhádi faj,
tenyész- és beállítani való vagy használati állatok

beszerzésére megbízásokat elfogad, felelősség mellett szállít és direkt forrásokból közvetít, ugyisinté birtokán állandóan tart különféle jószágot eladásra

Klein Pál
Baranya-Mágyoc. 1092

Tenyészbikák
törzskönyvezett teivel személtáhi bikák 1-1 1/2 évesek vannak eladók, az árak megtudhatók a Valdányi uradalomban. 6111

Kétszáz darab
részben importált intháli, részben bonyhádi faj tehén, ifj. Szent-Ivány Farkas Apozjobbágyi gazdaságában eladó. Felvilágosításra szolgál a tulajdonos Apozon Hevesmegye. 6114

Öszi
jegeltetés és teletetésre elvállalok 1905. Szt.-György napig 30-40 számos szarvasmarhát. Jegeltetés és teletetés 50%, csak teletetés az állomány 40%-áért. Czim: a kiadókörében. 6085

Fejős tehén eladás.
10 db saját nevelésű 3 éves Simenthal-Bonyhádi keresztelésből származó előnást fűző, az alattuk lovóborjakkal együtt eladó. Ugyanazok eladó egy db személtáhi 3 éves törzskönyvezett teletetésű Simenthalbika, mely nagyon jól fedez, és melytől a fentjelölt borjak is származnak. Kovács Antal Kerepe, u. p. Szt.-Adorján Zalaegerszeg. 6102

Ajánlok
elsőrendű vöröstarka 1-2 éves tinó- és üszőborjakat továbbá lekötötti vagy járomba való tarka ökröket bármilyen mennyiség szállítására vállalkozom. 2945

Weiler Gáspár
Ö-híd (Zalaegerszeg).

Téli tartásra
elvállalok 60-80 darab tartás vagy fahér 3-4 éves marha felesbe, esetleg többektől is. Tudakozódhatni Felső-Eőri Nagy Akos ur pusztakörmendi gazdasági hivatalánál, Somogy megye, u. p. Kadarkút. 6177

Vegyések

Lenmagot
minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett **vásárol**
Krausz Hugó
terménykiviteléi osztály
Budapest V. Szabadság-tér 6

Vetőmag buza eladás.
A toponári bérigazgatásban direktve vetőmagnak előállított kiváló jó minőségű acclimatisált franczia, továbbá bányai, valamint legelő minőségű magyarbuzs, felszárás szerinti mennyiségben kapható. Megrendelések a bérigazgatás cím-re Toponár Somogy megye küldendők. 6101

A legjobb új és egyszer használt

ZSÁK,

vizhatlan PONYVA a legolcsóbban kapható

FISCHER J.
ponyva- és zsákruházában
Budapest, V., Nádor-u. 31-33.

Sodrott **Szőlőkötöző-**
fonál, ára motringban: 100 kg. 78 kor., 50 kg. 37 1/2 kor., 25 kg. 19 1/2 kor. gombolyagokban az árak 5 koronával magasabbak 160 kilónként.

Ponyvakötésnövelő-Intézet.
Legelőidőbb kizsgálás.

Tejes kannák.
Több száz, részben teljesen új, részben használt tejes kannák és egyéb tejgazdasági felszerelés eladó, bővebb felvilágosítással szolgál a pellerdi uradalomban, Baranyamegye intézőségében. 6110

Gazdák
figyelmébe
50%
olcsóbb

m. kfr. szab. mint bármely 12321. 900. más világitó anyag a

pyroleum

világítása.

A pyroleum szagtalan, nem fűzől, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbá küldemények 2 korona utánvétel mellett. Kivánatra prospectus ingyen és bérmentve. 1467

Degen Jakab
Budapest, IX. ker.,
Közraktár-utca 28

Egyszer használt és új

Zsák,

elpusztíthatatlan vizmentes ponyva

behordási, rostáló és kazaltakaró

kölcsön-ponyvák,

(vételre 40% olcsóbb mint új)

Egyszerh. impr. cséplő-gépponyva. Ugyisintén kátrányos locomobiltakaró.

Összesen 40-80 korona. Csakis

Nagel Adolf,
Budapest, V., Arany János-u. 12.

Veszek és beszerélek használt zsákat újra.

A legnagyobb állami díjazás és hercegi tiszteletdíjjal kitüntetve

KOEHLER FRIGYES

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST. KERTI TECHNIKAI IRODA Damjanich-utca 47. sz., I. 8 ELVÁLLAL:

park, kert stb. berendezésekre vonatkozó tervek, költségvetések kidolgozását, berendezését, szakzerű átalakítását, gondozását, parkokban sziklacsoportok és barlangok építését, Lawn-Tennis pályák, terek készítését, fanveasét stb.

Gazdák figyelmébe!

KÉSZPÉNZ!

(törleszt.)
JELZÁLOGKÖLCSÖNT SZEREZ

a birtok kétharmad értékéig, több részlet törlesztés mellett, a legelőnyösebb feltételek és gyors lebonyolítás mellett, minden előleg nélkül, mérésenkelt díjazással!

Mielőtt a t. gazdákhoz barmiféle transzaksióba belemerg, saját érdekében forduljon a **Köz- Mezőgazdasági- Szak-, Bizományi Iroda és Bank képviselő-hoz,** (Budapest, VI. kerület, Kemény-utca 21. sz.) mely csak esőrángu bel és külföldi pénzüszetekkel áll állandóan összeköttetésben.

BIRTOKOKAT

bérbead vesz és elad! Állandóan több vevő és bérő előjegyzésben.

Értékesít, beszeres mindennemű a gazdaság keretébe vágó cikkeket, anyagokat, állatokat, hízókat, terményeket és termékeket a szokásos előlegek és kölcsönökkel is megvásárolható. Prospektussal és teljes díjmentes felvilágosítással szolgál! 2471

JAULUSZ I. JANOS
Budapest, VI., Kemény-utca 21.

Keresek
a dunántúli megyékben megvételre egy 300,000 fct értékű terjedő birtokot. Ugy eladó, mint hasznosbérbe adók, valamint vevők és hasznosbérbe vevők is fordulhatnak ajánlatalkalhoz. Dr. M. J. Szombathely, Csillag-utca 19. sz. cím alatt. Csak jésült ügyfél honoraláadó. 6085

Kovács és Steiner
első magyar burgonyaszövőgyár és burgonyagyárosok

Tel.: Budapest, VII., Szilagy-u. 25.

Vesznek és eladnak
mindenkor minden fajta burgonyát

minden mennyiségben. Kitünő faju vető-burgonyát legelőbb ajánljuk. 2121

Szemere Huba gomba-farkasdi gazdasága
vesz 2495

másodrendű, törött szemű, hibás, valamint rostaalj, káposzta- és vad-repczét vagy bármely más olajmagot

minta és alku szerint készpénzfizetésre, elad 15 drb

telivel oberinnthali
előhasu üszőt és 4 darab 1 1/2 éves oberinnthali bikát.

Posta: **Gomba.**
Állomás: **Monor.**

HAZAI GYÁRTMANY!

A pozsonyi „Első magyar vitorlavásson, len- és jutaáruhágyár” által kizárólag vállalatunk vevői számára gyártott különleges

nyers és vizhatlan ponyvákat
valamint minden méretű, gazdasági célokra való len- és juta-

ZSÁKOKAT
ajánlunk kiváló minőségben gyári áron. Mintát, árjegyzéket kívánatra készséggel küldünk. Mintával, árajánlattal szolgál a vezérképvislettel megbízott

Gazdasági Figyelő vállalat
„Gazdasági Figyelő” folyóiratunkat kívánatra szívesen megküldjük.

Hizlalásra, a tejhozam emelésére, növendék és elcsigázott állatok táplálására legmelegebben ajánljuk a

Unio erőtakarmányt,
mely az Unio keményítőgyárakban feldolgozott elsőrendű tengeri összes tápanyagát tartalmazó szárított moslékból áll.

Tápegysége legújabb vizsgálat szerint 163.

BUDAPEST, II. kerület, Zsigmond-utca 9. szám.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútiállomással szemben.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Őszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

caillag védjeggyel helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál:

Stern Marka

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Teréz-körút 3.
a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! — Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Burgonya-szárító! Burgonya-liszt!

Az ezekhez szükséges gépeket szállítja

Drössler Károly

csász. kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár
BUDAPEST, Váci-körút 59.

Szállít továbbá a legújabb rendszerű lokomobilokat, szab. gőzcsepplőgépeket, szalmakazalozókat, járgányos cséplőkészleteket, gabonatisztító rostákat, fűkaszázó- és aratógépeket, szab. tolókerekű vetőgépeket, szecsakavágókat, répvágókat, kukoriczamorzsolókat, egyetemes ekéket, 2- és 3-vasú ekéket, szab. burgonyaarató (kiemelő) és minden a gazdasági szakmába vágó gépeket.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.
Képviselők és ügynökök felvételnek.

2396

Jahn betéti társaság Arnswalde-ban

ajánlkozik

burgonya-, tengeri-, buza- és rizskeményítő-gyárak valamint syrup- és dextrin-gyárak berendezésére és átalakítására.

»»»»» Költségvetések és tájékoztatók díjmentesek. «««««

1844

Magyarországi vezérképviselők:

Győző Béla és Társa, Budapest, V., Lipót-körút 18.

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfölözőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefőlés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 125.000 darab van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125-500 liter kézi-hajtásra.

Magyarországi képviselő:

Geittner és Rausch, Budapest VI. ker., Andrásy-ut 8. szám.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.-t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáky-utca 3. sz.

Vasöntőde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átalakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

Nemzetközi szeszértékesítő és erjesztő iparkiallítás. Bécs, 1904.

Nagy állami érem.

Legmagasabb kitüntetés.

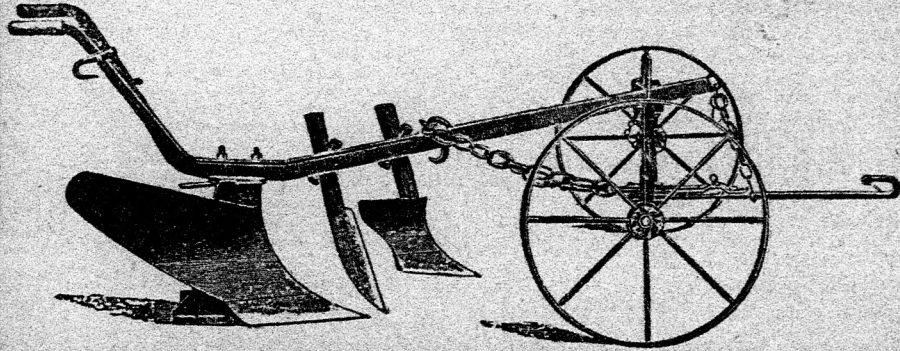
ACZÉL EKÉK

ajánlom a legjobban bevált szerkezetű teljesen aczél anyagból, pánczél aczélkormányokkal, tégelyaczélből készült ekefejjel **EGYES EGYETEMES** és **TÖBBVASU EKÉIMET**, valamint talajmivelő eszközeimet **TELJES SZAVATOSSÁGGAL** olcsó ár és kedvező feltételek mellett

BÄCHER RUDOLF

KIZÁRÓLAGOS
EKEGYÁRA

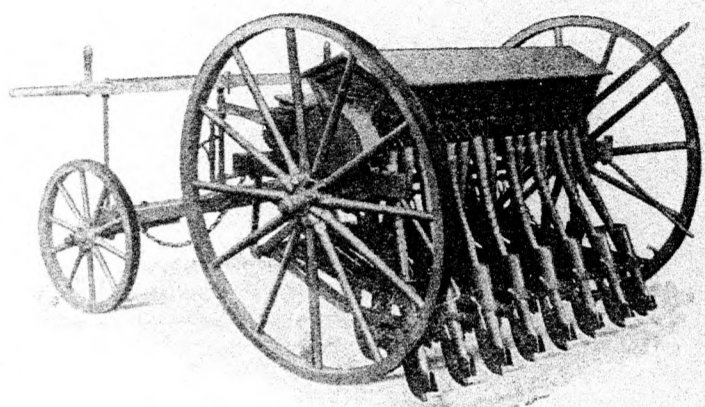
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

DRÖSSLER KÁROLY

cs. kir. szab. gazdasági gépgyár, vas- és ércöntőde

BUDAPEST, VI. kerület, Váci-körút 59. szám.

RÁKÓCZI DRILL

sík és hegyes vidékre.

A vetőgép előkormányval van építve, a magvetők aczéltékeres tölcésrésekkel vannak ellátva, melyek a vetőknek rendkívüli mozgását elősegítik. A vetőkészülék nagyon egyszerű. A kiemelő készülék a gép közölt és nem a gép hátulján van alkalmazva, mely egy oldalelmozdulat hozaték mozgásba, minek következtében a csoroszlyák és aczéltékeres-tölcésrések szabadon hozzáférhetők, miáltal a csoroszlyák könnyen tisztíthatók.

Minden sor részére egy elmozdíthatatlanul megerősített szórókerék van a vetőtengelyen.

Minden szórókerék a magszekrényen egy ruganyos billentyűvel ellátott tokot bír: az ebben forgó szórókerék a magot a kiemelő-nyíláshoz tolja, honnan a magvető-tölcésrébe s az egyes sorokba folyik. A vetőtengely ide-oda tolnak. Egy kis kézikerek segítségével ezt bármily helyzetbe lehet hozni. A tengely állásának megfelelőleg a szórókerékek csak egy bizonyos része jön a magtokban működés alá.

A magmennyiség mindenkor s közvetlenül a gépről olvasható. A magszekrényen 4 osztályzat van elhelyezve, a melyek közül az első a rozs, a második a buza, a harmadik az árpa, a negyedik a zab részére van meghatározva.

A nagyszemű magok sértetlen elvetése céljából a magházak billentyűi megfelelőleg kinyitandók: ez által a szabad átmenet a szórókerékek alatt hűvelékujjaira nagyhodók és a vetőmag sérülése lehetetlenné van téve.

A magszekrény az állványra van erősítve. Az oldalt odaszerezett magházak a magszekrényből telítetnek meg gabonával, azonban egy tolatlyan betolásánál minden egyes külön elzárathatják.

A magszekrény kiürítése akként történik, hogy két szárnyesavar kikapcsolatják és a magszekrény átfordítatik. A forgató-készülék, mely a magszekrényben van, minden eldugulást megakadályoz. Répamag tehát ilyen géppel sokkal jobban vethető, mint bármilyen más géppel, miután az eldugulás ki van zárva és a tolókerék mindenféle különböző nagyságu magot is az eddig el nem ért pontos módon vetik el.

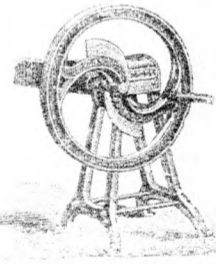
Lőhere is vethető ezen géppel, jobb azonban egy ehhez külön felszerelendő kis lőhereszórót alkalmazni. Az ennél elhelyezett keferendszer nemcsak hogy a legkisebb mennyiséget nem enged elszórni, hanem azon előnyvel is bír, hogy lőhere egyáltalán gabonával vethető. — Ilyen lőhereszórók kívánatra szállítanak és külön számadásba jönnek.

11 Soromény 4" oder 4 1/2	Sortávolság, Sulya körülb.	310 kg.	450 K.	Lőheremagszóró-készülék a II-15 soros vetőgépekhez	28 K.
13 reihig 4" oder 4 1/2	Reihenweite, Gewicht circa	330 kg.	480 "		a többi vetőgépekhez
17 "	4" "	41 1/2 "	360 kg.	520 "	
18 "	4" "	41 1/2 "	380 kg.	570 "	
19 "	4" "	41 1/2 "	410 kg.	630 "	
21 "	4" "	41 1/2 "	460 kg.	700 "	

Hozzáadatik: 2 sorozat súly, vonórúd, csavarkulcs, üsztöke, o'ajkanna és vetőtáblázat.

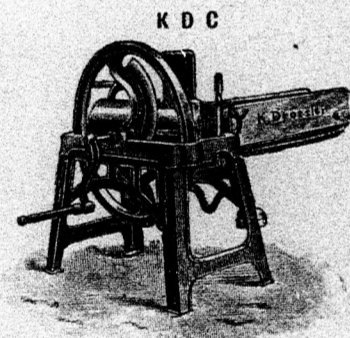
Takarmányvágó-gépek.

Mindenmely szalma, széna, lőhere vagy zöldtakarmány külön vagy vegyítve vágható

C C X nagy kerékkel 5 K.
UKS szalma- és szénakülon 5 K.
CEJ, KDC szájkerék- 15 K.

Jegye	Szájbőség	Vágás hossza	Munkaképessége krb. darab marba számmára	Sulya körülbelül	Ára koronákban Budapesten
C C X	7"	1 1/4 - 1 3/4"	4	90	66. — 1 kős 1 Messers
C S A	7 1/4"	1 1/4 - 3/4"	5	105	70. — 2.50
U K S	8"	1 1/2, 3/4, 1"	15	130	100. —
C D C	8"	1 1/4, 1 1/2, 1"	20	170	130. — 3.50
C E J	11 1/2"	1 1/4, 1 1/2, 1"	100	265	230. — 5.50
K D C	15"	1 1/4 - 2"	200	500	380. — 7. —

Répa- és burgonyavágók.

Jegye	Korongátmérő	Munkaképessége óránként kb.	Sulya kb.	Ára koronákban Budapestben	1 Egytartalék késnek ára külön
K R S I	15 1/2"	200	38	40. —	1.50
K R S II	20"	250	50	48. —	2. —
K R S III	22 1/2"	300	75	64. —	2.50
C I	—	300	85	64. —	3. —
R B	—	500	100	98. —	3.50

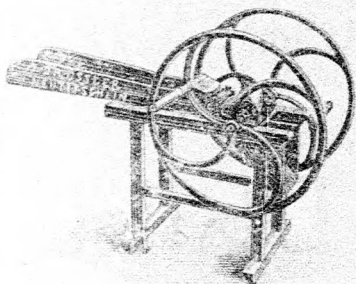
Fedőlemez külön: K R S I 7.- K. K R S II 8.- K. K R S III 10 K.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Drössler Károly, cs. kir. szab. gazdasági gépgyár, vas- és ércöntőde, Budapest, VI. ker., Váci-körút 59.

Dobrendszerű szecskavágók.

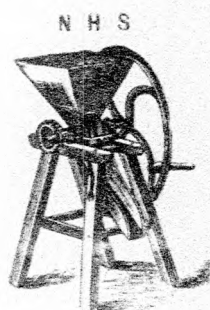
Mindennemű szalma, széna, lóhere és zöldtakarmány külön vagy vegyítve vágható

Jegye	A kések mennyisége	Szájbőség	Súlya körülbelül	Ára koronákban Budapesten	Egytartalék késnek ára külön
TH I	3	155 × 55	90	62.—	2.—
TH I	4	"	90	64.—	
GALIZIA	3	"	105	65.—	
GALIZIA	4	"	105	67.—	
TH IIa	3	155 × 58	110	70.—	3.—
TH IIa	4	"	110	72.—	
POLONI	3	195 × 38	120	80.—	4.—
POLONI	4	"	120	82.—	
TH III	3	180 × 52	140	95.—	5.—
TH III	"	"	140	100.—	
TH IV	4	250 × 60	190	130.—	

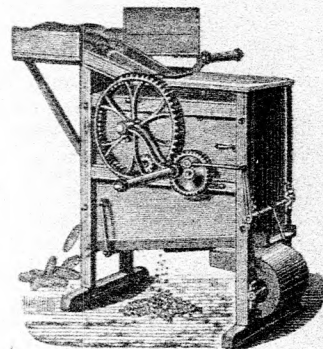
„Galicia, TH2a, Poloni, TH III, TH IV“ jegyűek befekvő aczélvágóval.

Darológépek és zuzók.

Jegye	Munkaképesség óránként körülbelül	Súlya körülbelül	Ára koronákban Budapesten
CMA	25 l	60 kg.	70.—
NHS	80-80 l	94 „	120.—
Csöves tengeridaráló	2-3 hl	200 „	140.—
NHMQ	1 hl	185 „	150.—
2HMQ	2-3 hl	246 „	260.—
Sajtó-orsó	—	110 „	132.—
HO 17	60-70 l	240 „	250.—
HO 24	120-150 l	820 „	450.—

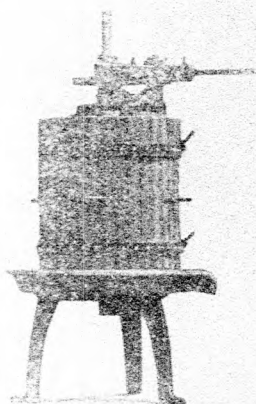
DH MV Kettős tengerimorzsoló szelelővel.

Tengeri-morzsolók.

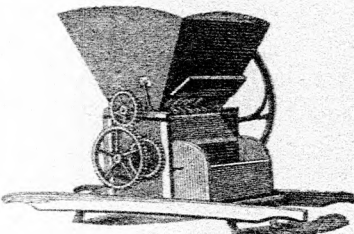
Jegye	Munkaképessége naponként körülbelül	Súlya körülbelül	Ára koronákban Budapesten
HMN	30 hl.	85 kg.	80.—
HMNY	30 „	90 „	90.—
GR	30 „	75 „	80.—
KMC	35 „	96 „	110.—
DH MV	70 „	170 „	150.—

Szőlősajtók.

Jegye	Tényleges ártartalom körülbelül liter	Az orsó átmérője $\frac{m}{m}$	A kosár átmérője $\frac{m}{m}$	A kosár magassága $\frac{m}{m}$	Súlya körülbelül	Ára koronákban Budapesten
00	50	40	400	380	100	95.—
0	88	48	450	560	170	145.—
I	125	52	500	620	250	210.—
II	180	57	580	680	320	250.—

Szőlő-zúzó.

Egyszerű, áttétellel 7 számú, körülbelül 84 kg., ára Budapesten	80.— korona.
Szállítható kerékekkel	95.— „
4 lábu állványon	100.— „
8 számú gyümölcsleszedő-készülékkel körülbelül 95 kg.	130.— „

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Drüssler Károly, es. kir. szab. gazdasági gépgyár vas- és ércöntöde, Budapest, VI. ker., Váci-körút 59.